

Me olemme pyrkineet kirjoittamaan käytännöllisen menettelytavan määräyksiä, ja minä valitan, että niin on tehty, sekä huomautan, että ne säännöt ovat meillä vanhanaikaiset. Saksassakin näkyvät muutamat ainekset unohtaneen sen ja näemme lehdistä, miten surullisiin tuloksiin on johtanut se, kun on pyritty historiaa etukäteen kirjoittamaan. Minä huomautan, että Saksassa vasemmistososialistit yhtyivät taantumuksen kanssa sitä varten, että se hallitus voitaisiin kukistaa, joka siellä oli ja sen kukistamiseksi työskentelivät joko suuremmassa tai vähemmässä määrässä myös työläiset. Taantumukselliset porvarilliset eivät olisi kyenneet sitä kukistamaan, ettei niillä olisi ollut kannatusta sekä kommunistien että m.s. riippumattomien sosialistien keskuudessa. Aivan sama tulos on mahdollinen meilläkin, jos meillä vastaavat ainekset antaisivat niin paljon apua taantumuksellisille; mutta meillä ei ehkä tosin vaara ole niin suuri kuin nykyään näyttää. Meillä on kuitenkin se vaara, että kehitys voi mennä sinnepäin ja minä valitan ^{että} Laine y.m. jouduttavat sen vaaran suuremmaksi tulemista. (Todistakaa) minä voin todistuksia esittää kuinka paljon tahanea. - Minä kannatan puoluetoimikunnan ehdotusta, vaikka olenkin epäileväällä kannalla sen yrityksen menestymisen suhteen.

O. Korhonen : Kun tästä kysymyksestä äänestettiin 2 viikkoa takaperin, niin minä käsitin kysymyksen olevan sodasta ja rauhasta ja siitä, uskotaanko siihen, että porvaristo on pakotettu tekemään rauhan. Ei ole niin sanottu, mutta päinvastoin voidaan sanoa, että he ovat pakotetut sotaan. Tiedämme hyvin, mihin maamme äärimmäinen oikeistoporvaristo pyrkii. Kun sosialistit eivät ole tahtoneet olla mukana hallituksessa, niin keskustaporvaristo on pakotettu turvautumaan oikeistoporvaristoon ja menemään heidän mukanaan. Sellaisella hallituksella, joka tahtoo sotaakin niinkuin tämänkin hallitus, on 99 keinoa sodasta saada aikaan sota ~~ja~~ tai ainakin jarruttaa, ettei rauhaan päästä. Jos oltaisiin sillä kannalla, ettei rauhaa tehdä Neuvosto-Venäjän kanssa, niin se kyllä voidaan jättää tekemättä. Jos sosialidemokraatit menevät hallitukseen, niin on toivottavaa, että se hallitus muodostetaan keskustaporvariston kanssa. Me tahdomme ehdottomasti rauhaa ja keskustan suuri osa haluaa rauhaa. Tällöin on 99 mahdollisuutta sataa vastaan tehdä rauha. Tässä on siis kysymys sodasta ja rauhasta.

Viitataan suojeluskuntakysymykseen josta sanotaan, kuinka vaarallista on mennä hallitukseen. Täällä on jo selitetty, kuinka sitte, kun rauha on tehty, tämä saataisiin pois päiväjärjestyksestä. Toiselta puolen eduskunnassa on tehty päätös suojeluskunnista, että suojeluskuntain on ehdottomasti oltava hallituksen valvonnan alaisina ja kun sosialistit ottavat hallituksen osan, niin tietysti he ovat oikeutetut pitämään tästä päätöksestä kiinni. Jos suojeluskuntia ei hajoteta, niin on hallituksella kuitenkin oikeus asettaa ne sellaisen valvonnan alaisiksi, etteivät ne saa rauhallista elämää häiritä. Jos työväenluokka ymmärtää, että tässä on kysymys sodasta ja rauhasta, niin luulen, että sen vastaus on myönteinen; ja nähtävästi se myös käsittää, mistä on kysymys.

Laherma : Minä en myöskään halua ~~vastustaa~~ vastustaa asian lykkäämistä puolueäänestyksen alaiseksi, koska asialle ei missään tapauksessa ole vahingoksi, että se otetaan eri ryhmissä keskustelun alaiseksi. Kysymys rauhasta Venäjän kanssa on tosin ollut esillä sekä lehtien palstoilla että kokouksissa, mutta kysymys sodasta ei ole ollut aktuaali eikä työväenluokalle edes elinkysymys. Se tietää että Venäjän rapiotila on ollut sellainen, ettei sieltä voi suurempaa apua tulla ja kysymys senvuoksi on ollut puhtaasti teoreettista laatua.

--- Kun asiaa arvostelea tältä kannalta, en voi vastustaa puolueäänestyksen suorittamista, vaikka toiselta puolen kyllä epäilen, onko siitä välttämättömästi sitä hyötyä kuin muutamat luulevat olevan. Kuitenkin minusta puoluetoimikunnan ehdotus ei ole kenties aivan paikallaan. Minä nim. näen siinä ehdon, joka voisi jäädä pois. Siinähan ei yleensä esitetä mitään suurempaa ohjelmaa, vaan sanotaan, että valtuudet olisi annettava "sotaa estämään, rauhaa rakentamaan ja taantumusta kukistamaan". Tämän lisäksi on siinä jatko, jossa sanotaan, että yleensä "kansanvaltaisen edistyksen merkitystä lisäämään" tai jotain siihen tapaan. Kun ohjelma sinänsä on heikko, (siinähan ei ole mitään muuta kuin tämä päivän kysymys, rauhan edistäminen, mahdollisen sodan estäminen sekä taantumuksen vastustaminen), niin minusta tuo positiivinen puoli siinä, kansanvaltaisen edistyksen mahdollisuuksien avaaminen, on niin epämääräisesti sanottu, että se voidaan jättää pois koko esityksestä. Ehdotan siis,

että tämä jatko ehdotuksesta poistetaan.

Mitä tulee itse kysymykseen hallitukseen menosta, niin olen ryhmässä aikanaan omasta puolestani selittänyt kantani ja ne syyt, joiden perusteella kantani olen määrännyt.

Minä vastustin jyrkästi hallitukseenmenoa, kun asia oli esillä ja tein sen pääasiassa senvuoksi, että minä, niinkuin sosialidemokraatit kai yleensä, muutamia ministerisosialisteja Kotonen, Leivo y.m. lukuunottamatta, vastustavat yleensä porvarihallitukseen osanottoa, mikäli eivät erikoiset asianhaarat siihen pakota, t.s. ellei ole sellainen tilanne, joka on vallankumouksen luontoinen. Tällaista tilanetta ei meillä tähän saakka ole ollut olemassa. Ei ole ollut varmaa, että sosialistien perustama ja kannattama hallitus olisi voinut ryhtyä ratkaiseviin toimenpiteisiin, joista olisi ollut niinkilaajakantoisia seurauksia, että menoa olisi sisäpoliittiselta kannalta voinut puolustaa. Sellaista hätätilaa ja mahdollisuuksia ei minun käsittääkseni silloin ollut olemassa. Tein myöskin sen siitä syystä, että sosialidemokraateilla minun käsittääkseni pitäisi olla muitakin keinoja ja mahdollisuuksia ajaa eduskuntaa ja hallitusta rauhaan kuin menemällä itse hallitukseen, ottamaan vastuun niistä rikoksista ja synneistä, joita edelliset hallitukset ovat tehneet, ja siten pelastamaan porvareita siitä umpikujasta, johon he ovat itsensä ajaneet. Porvaristo on Venäjän kysymyksessä ajanut sellaista politiikkaa, että se on ennen pitkää itsekin huomaava, että se on joutunut umpikujaan ja sen siis täytyy myöskin olla vastuussa teoistaan. Kun siis maassa vallitseva järjestelmä on huippuunsa kehitetty, ei mikään voi olla luonnollisempaa kuin että porvariston oma hallitus vastaa myöskin sen politiikasta, olkoon se sitten sodan tai rauhan politiikkaa. Köyhällistön edustajain on tartuttava tähän vaan äärimmäisessä tilanteessa, jolloin ei muuta keinoja ole jäljellä. Ei kuitenkaan voida sanoa, että eduskuntaryhmä tahi työväestö olisi käyttänyt keinoja joita sillä mahdollisesti olisi ollut käytettävissä rauhan kysymyksen ajamiseksi. En ole nähnyt yhtään suurta mielenosotuskokousta rauhan hyväksi (Palmusunnuntaina on). Jumalan kiitos, että sellainen tulee, mutta sekin tulee liian myöhään. Vuolijoki mainitsi, että on esimerkkejä viime vuosien historiasta, kuinka

Jyrkätkin sosialistit ovat katsoneet itsensä pakotetuksi ajamaan porvarillisen hallituksen politiikkaa ja hän mainitsi ranskalaisen Jules Guesden. Mutta asia on toisen luontoinen. Mainittu henkilö astui ajamaan sodan politiikkaa, kansallisen puolustuksen politiikkaa, aivan niinkuin Vandervelde Belgiassa. Ei tätä voi rinnastaa nyt kysymyksessäolevaan tapaukseen.

Olen myöskin vastustanut hallitukseen menoa sentähden, ettei työväen mieliala ole ollut siihen kypsä ja tuskin se on sitä vielääkään. Olisi ollut hauskaa nähdä oma mies ajamassa politiikkaa, jonka suunnan määrääjänä ovat suuropääoman omistajat ja suojeluskunnat. Jos tulee hätätila, jolloin maa alkaa olla sekasorrossa ja jos se osa porvaristoa, joka ei tiedä sitä eikä tätä, vaan kuljeskelee eduskunnan käytävissä ja kuiskaillee milloin Kotoselle milloin millekin, astuu esille ja sanoo; rauha on tentävä, niin silloin se tehdään. Asema ei nyt ole sellainen, että meikäläisten osanotto hallitukseen olisi suotava, ei näytä siltä, mutta tilanne voi muuttua ja se hetki voi tulla. Mutta sen täytyy olla niin poikkeuksellinen, että silloin on hallitukseenmenolla jotain saavutettavissa.

Lopuksi huomautti puhuja aikanaan vaatineensa, että sota-saaliin myymisestä olisi lakattava, koska ei ole oikein ryhtyä myymään toisen omaisuutta. Tälle ehdotukselle ei kuitenkaan saanut vallokunnassa ryhmän kannatusta eikä senvuoksi katsonut asiakseen ryhtyä sitä eduskunnassa ajamaan.

Valionmaa : - - - Täällä on sanottu että kysymys on käytännöllistä laatua. Minun ymmärtääkseni asia ei niin ole. Käsittääkseni on asia aivan periaatteellista laatua. Asia on ratkaistava koko maailman sosialismin kannalta. Minusta on asiaa katsottava suuren periaatteen, nimittäin rauhan periaatteen kannalta. Me olemme täällä jo niin tottuneet sotatilaan, että tuskin enää kaipaammekaan rauhaa. Kaikkeen näkyy ihminen tottuvan. Kuitenkin täytyy myöntää, että työväen etujen mukaista ei tällainen tilanne ole. Työväen edut ehdottomasti vaativat rauhaa, työväen edut, joita meidän pitäisi kussakin kysymyksessä aina pitää silmällä. Tainion äsken esittämää työväen luokkavoimaakaan ei voida kasvattaa sotatilassa, eikä siinä 3/4 sotatilassa, missä me nyt elämme; paremmin tuo kasvattaminen tapahtuu rauhan vallitessa. Se on se periaate, johon meidän täytyy työväestön edun vuoksi kaikin voimin pyrkiä.

Suomen työväki on kotoisissa oloissaan valtiossa ja yhteiskunnassa aivan nurinkurisessa tilassa, täällä Suomessa työväellä ei ole suuren edustajaryhmänsä mukaista valtiollista valtaa. Mutta yhtä kaikki on meillä hyvin suuri arvo ja vaikutus kansainväliseen asemaan. Me olemme täällä rauhanteon edessä, joka koskee suurinta osaa Eurooppaa, me olemme kansainvälinen tekijä eikä sitä pitäisi unohtaa. Tämä on siis kansainvälinen asia tämä rauhanteo ja on siis väärin katsoa sitä yksin omalta, meidän omien pikkuriitojen ja oman asemamme kannalta. Meidän täytyy katsoa tätä suuressa määrässä kansainvälistä asiaa kansainvälisen velvollisuutemme yhteydessä.

Täällä välinpitämättömästi sanotaan, että kyllä asiaa ilman meitäkin ajetaan, sanotaan, ei saa maalata pirtuja seinälle; jos rauha kerran on tullakseen, niin sitä ei voida estää tulemasta, vaikka porvaristo koettaisikin sitä vastustaa. Minusta on tilanne kuitenkin kaikista huolimatta sangen huolestuttava. Onhan nähty, että parissa päivässä Suomen joukot saivat peräytyä rajalle. Me tiedämme miten säikähtyneet joukot omin päin esiintyvät. Sanotaan, että kyllä porvarit pitävät rauhasta ja muusta huolen. Aivan niin. Rauha voi tulla. Mutta minkälainen rauha. Olette nähneet erilaisia rauhoja. Versaillesin rauha oli pakkorauha ja se rauha solmittiin diplomaattista tietä. Nämä diplomaattiset rauhat tavallisesti vaan valmistavat uutta sotaa.

Mutta tulee kysymys, miten meidän tulee ajaa todellisen rauhan aikaansaamista. Se on mahdollista, että se on kaukana, mutta meidän velvollisuutemme siihen pyrkiä ei silti ole vähäisempi. Se on sama velvollisuus, joka pakottaa meidät työskentelemään tulevan yhteiskunnan hyväksi. Sama velvollisuus nyt pakottaa meidät työskentelemään suuren kansojen rauhan hyväksi. Mutta sanotaan, tämän asian vuoksi ei meidän tarvitse mennä hallitukseen. Olisi hauskaa, jos saisimme tämännäköiset asiat järjestetyksi menemättä hallitukseen. Mutta tämä on perin hallitusvaltainen maa, hallituskoneistolla on täällä perin suuri valta käsissään ja eduskunnan koko valta tarkoittaa vaan antaa sen toiminnalle suunauksensa. Jos tahdomme rauhan asiassa jotain tehdä, emme me voi muuta kuin pyrkiä vaikuttamaan hallitukseen. Jos tulisi kysymykseen hallitukseen meno, niin meidän olisi esitettävä rauhanohjelma ja ne lähimmät vaatimukset yhteistyössä porvarien

kanssa. Jollei niitä hyväksytä, jos siten ei ole mahdollisuutta toimia rauhan hyväksi, niin silloin meidän on toimittava rauhan hyväksi ulkopuolella hallituskokoomusta.

Minä esivuoksi rohkenen edellyttää, että täällä tuskin voi olla ketään, joka vastustaa äänestystä, sillä eihän se merkitse muuta kuin keskustelun jatkamista tästä asiasta laajemmalla pohjalla. Jos äänestys kävisi siihen suuntaan, että se antaisi visseillä ehdoilla valtuuden ottaa harkittavaksi hallitukseen menon, niin eihän silläkään vielä olisi muuta kuin annettu mahdollisuus harkita tätä asiaa. Totta kai tuollainen mahdollisuus voidaan antaa. Viime puoluekokouksen päätös teki mahdottomaksi toimia joustavasti näissä asioissa, joten on aika että tätä päätöstä vähän tarkistetaan. Kun tilanne vaatii, voitaisiin sitte harkita mitä on tehtävä. Kannatan siis puolueäänestyksen toimeenpanemista, enkä voi olla valittamatta, että tilanne on päässyt kehittymään sellaiseksi, että työväen kalliimpien etujen hoitaminen tässä maassa on uskottu Ingmannin tapaisten miesten käsiin.

Lumio : - - - Rajalla on sota käynnissä ja meillä ei ole muuta tehtävää kuin katsoa tapahtunutta tosiasiaa suoraan silmiin, mutta kuitenkin tahtoisin vielä merkitä sen seikan, että suuri osa niistä, jotka 2 viikkoa sitte olivat toisella kannalla, ovat jo huomanneet, mihin ollaan joutumassa. On kahdessa viikossa tapahtunut tosiasioita, jotka ovat tehneet tilanteen toiseksi kuin mitä se oli silloin. Silloinkin voitiin jo aavistaa, mitä tulee tapahtumaan, mutta se seikka että nekin, jotka silloin äänestivät vastaan, ovat nyt huomanneet, että olisi ollut toisin meneteltävä, tekee ratkaisun helpommaksi. - - - Kannatan siis puolue toimikunnan ehdotusta.

Kontula : Mikäli tästä kysymyksestä lehdissä on ollut puhetta, on huomautettava, että Suomen Sosialidemokratissa on pääasiassa julkaistu vaan sellaisia kirjoituksia, jotka ovat puolustaneet hallitukseen menoa. Lehdissä olisi julkaistava sellaisiakin kirjoituksia, jotka ovat päinvastaisella kannalla. Toivoisin että lehdet tässä suhteessa menetteleisivät tasapuolisesti ja julkaisisivat tai jos ei niitä muuten tule, hankkisivat sellaisiakin kirjoituksia, joissa asiaa katsellaan toiselta kannalta ja selvittelään niitä syitä, jotka puhuvat hallitukseenmeno vastaan. Siten katkaistaisiin kärki niiltä syytöksiltä, joita lehtiä vastaan on

esitetty. Toivon, että lehdet, myöskin Sosialidemokraatti, julkaisisivat eri suuntia koskevia kirjoituksia ennen puolueäänestyksen toimittamista.

Tainio : Minun äskeinen lausuntoni, joka koski Kotosta, ei tarkottanut hänen persoonansa. Minä en tarkottanut, että Kotonen persoonallisesti pyrkisi hallitukseen, vaan että hänen politiikkansa on se, että puolueen jäsenet olisi ylimalkaan pyrittävä hallitukseen. Ei minulla ole epäilyksiä Kotosen luonteeseen nähden, mutta hänen politiikkansa on huono ja hän on taipuvainen yhteistoimintaan porvarien kanssa, sen takia häntä ei ole laskettava hallitukseen.

Paasivuori : Kannatan puoluetoimikunnan ehdotusta puolueäänestyksen toimittamisesta. Samalla ilmoitan, että vastustan hallitukseen menoa. Kantaani perustelin kun asiasta keskusteltiin ryhmässä. Olkoot sosialistit yhdessä porvarien kanssa hallituksessa, niin sota on tosiasia ja se ei lakkaa olemasta. Jos sosialistit menevät hallitukseen, niin niillä on kädet täynnä sisäpoliittisia kysymyksiä ja he ovat yksin voimattomia tekemään mitään siinä suhteessa mitä työväenluokka heiltä vaatii eikä kannata mennä nolaamaan itseään.

Nordlund : On väitetty, että se kanta, jota täällä olen esittänyt johtuu kevytmielisyydestä. Vastustaja voi aina syyttää toisen miilipiteen omaajaa kevytmielisyydestä, se on helposti sanottu. Olen edelleen sitä mieltä, että puolueäänestyksen toimeenpano on aivan tarpeetonta, mutta en halua sitä vastustaa. Minä olisin sitä mieltä, että puolueäänestyksessä olisi samalla määrättävä ne lähemmät ehdot, se ohjelma, jota sosialistit tulisivat hallituksessa ajamaan. Minä totean, että koska puoluekokouksen päätös kieltää hallitukseen menemisen, niin puolueen jäsenet eivät voi mennä ilman muuta hallitukseen ja senvuoksi on niille asetettava ohjelma, jonka varassa hallitukseen voidaan mennä. Olen tätä mielipidettä siitä syystä, että joukot, puolueen jäsenet eivät halua antaa valtuutta hallitukseen menoon, kun heillä ei ole tietoa niistä perusteista, millä hallitukseen mennään. Sen vuoksi on välttämätöntä, että ohjelmassa lausutaan ensiksi-kin rauhan teko Venäjän kanssa sekä suojeluskuntien hajottaminen sekä lisäksi ohranan poistaminen, valkoisen terrorin lopettaminen ja verotusuudistuksen kiireellinen käsiteltäväksi ottaminen. Minun mielestäni puoluekokouksen päätös kieltää hallitukseen menon, mutta se ei kiellä, että sellaisia tilanteita voi tulla. Minä luulen, että tähän puoluekokouksen päätökseen vaikutti juuri se, että kokous tiesi, että nykyiset edustajat ovat

valitut sellaiseen tilanteeseen vallitessa, jolloin ehdokkaat eivät ole käyneet sellaisen kiirastulen lävitse kuin ennen, ja puoluekokous senvuoksi oli sitä mieltä, ettei ryhmälle voida antaa niin suurta valtaa kuin päättää hallitukseen menosta. Minä, kuten sanoin en ole vastaan puolueäänestyksen toimeenpanemista, mutta mielestäni olisi samalla määrättävä ohjelma, jota silloin on ajettava. Ehdotan siis, että hallitukseenmenon ehdoksi on asetettava, 1) rauhanteko Venäjän kanssa, 2) suojeluskuntain hajottaminen, 3) ohranan poistaminen ja valkoisen terrorin lopettaminen sekä 4) verotusreformin kiireellinen käsitteilyyn ottaminen ja läpiajaminen.

Yhteisen neuvottelukokouksen päättyttyä klo 4 i.p. ryhtyi Puolueneuvosto tekemään erikseen päätöstä asiassa.

Puhetta Jontti Väinö Tanner.

Aamupäivällä tapahtueen keskustelun kuluessa oli A. Parkkinen eräiden kannattamana ehdottanut, että Puoluetoimikunnan ehdottamaa puolueäänestystä ei toimitettaisi. Sen lisäksi oli K. Nordlund ehdottanut, että jos puolueäänestys päätetään toimittaa, olisi samalla määriteltävä minimiehdot, joiden perusteella hallitukseen mentäisiin. (Kts. Nordlundin lausuntoa). Tätäkin ehdotusta oli kannatettu.

Äänestettäessä siitä, toimitetaanko puolueäänestys, vai eikö, päätettiin 20 äänellä 5 vastaan, että äänestys toimitetaan.

Sen jälkeen äänestettiin Puoluetoimikunnan ja Nordlundin ehdotuksista ja 15 äänellä 7 vastaan päätettiin toimittaa puolueäänestys Puoluetoimikunnan ehdottamalla tavalla.

Asiasta johtuvat käytännölliset toimenpiteet jätettiin Puoluetoimikunnan huoleksi. Samoin annettiin Puoluetoimikunnan tehtäväksi määrätä aika, jolloin puolueäänestys on toimitettava.

26 §.

Puoluetoimikunnan varapuheenjohtajaksi valittiin J.W. Ketto.

Vakuudeksi :

J. E. Jantunen

Cöyläkirjan tarkastanut suomen
puktaakkirjotusta

J. Tainio.

S O S. D E M. P U O L U E N E U V O S T O N

kokous 1-3 p:nä marrask. 1920

P Ö Y T Ä K I R J A

Laatim^{et}:

J. L. Janatuinen, P. Lehtonen
ja pöytäkirjoittaja M. Pyyntti,
kokouksen sihteerit.

Sos. dem. P u o l u e n e u v o s t o n kokous marraskuun I - 3 p:nä 1920. Kokous alettiin Helsingin Työväentalolla marraskuun I p:nä k:lo 2 iltapäivällä ja jatkettiin sitä Säätytalolla. Puheenjohtajina Väinö Tanner, J.V. Keto ja Väinö Makkila sekä sihteereinä J.E. Janatuinen ja Sv. Lehtonen. Pikakirjoituspöytäkirjaa piti M. Puputti.

Läsnä olivat: Puoluetoimikunnan jäsenet K.H. Wiik, K. Harvala, J. Sundberg, Y. Räisänen, M. Ampuja, Hilda Seppälä ja puoluesihteeri T. Tainio sekä taloudenhoitaja K. Heinonen; Puolueneuvoston jäsenet E. Sallila, M. Kontula, V. Annala, Hj. Ahlfors, O. Toivonen, K. Nordlund, K. Lehtinen, A. Nyrkkö, Aug. Julkunen, V. Paavilainen, K. Valta, A. Kaasinen, E. Raearo, T. Lehto, O. Nurmi, P. Meriläinen, A. Nurmi, H. Stolt, Aug. Isaksson ja Edv. Vahlstén.

Piiritoimikunnista olivat edustettuina: Uudenmaan l. vaalipiiri (V. Mupli), Turun l. pohj. vaalip. (J.O. Aromaa), Hämeen l. etel. vaalip. (H. Myllymäki), Viipurin l. it. vaalip. (A. Julkunen), Mikkelin l. vaalip. (E. Mäki), Kuopion l. länt. vaalip. (S. Saarikivi), Vaasan l. it. vaalip. (J.E. Nieminen) ja Oulun l. etel. vaalip. (J.V. Korkeakangas).

Puoluelehdistä olivat edustettuina: "Suomen Sosialidemokraatti", "Uusi Aika", "Hämeen Kansa", "Kansan Lehti", "Kansan Työ" ja "Savon Työmies".

Sos. dem. eduskuntaryhmää edusti V. Voionmaa.

I §.

Kokouksen avasi V. Tanner, ryhtyen johtamaan puhetta.

Läsnäolo- ja puheoikeus myönnettiin P. Railolle, M. Paasivuorelle, A. Halmeelle, L. af Meurlinille, J. Helolle, rva Fanny Ahlforsille, E. Leinolle ja E. Huttuselie sekä R. Swentor-zetskille.

2 §.

Puoluetoimikunta ehdotti, että perustettaisiin Lounais-Suomen ruotsalainen piirijärjestö, vaikkakaan mainitulla alueella ei toistaiseksi ole suuremmassa määrässä puolueeseen liittyneitä ruotsinkielisiä yhdistyksiä.

A n n a l a ei pitänyt ehdotettua järjestöä tarpeellisena, mutta ei tahtonut sen perustamista vastustaakaan, koska säännöt sen myöntävät.

V a h l s t e n lausui että kun piiri ei ole vielä päässyt kunnolliseen toimintaan, niin ei ole uusia ruotsinkielisiä yhdistyksiä vielä saatu perustetuksi, mutta toiveita on että niitä saadaan.

T a i n i o ehdotti että Puolueneuvosto lausuisi toivomuksen, että niinkauvan kun Lounais-Suomen ruotsalaiseen piiriin ei kuulu useampia yhdistyksiä, olisi sen oltava läheisessä yhteistöminnassa Uudenmaan ruotsalaisen vaalipiirijärjestön kanssa, vaikkakin se nyt hyväksytään eri piiriksi.

Tämä ehdotus hyväksyttiin.

3 §.

Läsnäolo-oikeus myönnettiin H. Ryömälle, N. Lahtiselle, J. Peräläiselle ja O. Leivolle.

4 §.

Puoluetoimikunnan toiminnasta jälkeen viime Puolueneuvoston kokouksen antoi puoluesihteerin seuraavan suullisen selostuksen:

Puoluetoimikunnan toimintakertomus.

Puoluetoimikunnan ensimmäisenä toimenpiteenä viime puolueneuvoston kokouksen jälkeen oli julistus työväenjoukoille, jossa kehoitettiin toimeenpanemaan Palmusunnuntaina mielenosoituksia rauhan hyväksi. Tämä julistus on ollut julaistuna sanomalehdissä. On kai muistissa, että näissä mielenosotuskokouksissa Suomen työväki vielä kerran pani jyrkän vastalauseensa sitä sotaista politiikkaa vastaan, jota Suomen hallitus ja porvaristo jo pitkän aikaa oli harjottanut Venäjän neuvostovaltaa vastaan, ja vaati, että rauhan aikaansaamiseksi Venäjän neuvostovalian kanssa, on Suomen puolelta hetkeäkään viivyttelemättä tehtävä suora ja vilpitön rauhan tarjous ja ovat rauhanneuvottelut sen jälkeen nope-

asti loppuun saatettavat rehellisesti pyrkimällä pysyvään kansanrauhaan.

Tätä rauhan aikaansaamista on sen jälkeen puoluetoimikunta pitänyt tärkeimpänä tehtävänä. Siihen se on kaikkein suurimman huomionsa kiinnittänyt. Asian luonteeseen katsoen ei puoluetoimikunta kuitenkaan ole voinut saattaa toimenpiteitään siinä suhteessa julkisuuteen. - Puoluetoimikuntaa on moitittu toimettomuudesta yleensä, tässä suhteessa erittäin, mutta niihin moitteisiin ei ole tehnyt mieli vastata, eikä ole voitu vaikka olisi mieli tehnytkin, sillä asialle olisi ollut haitaksi, jos yhtä mittaa olisi selitetty se osuus, mikä puoluetoimikunnalla aikaisemmin rauhankysymykseen oli. Kyllä puoluetoimikunta on koko ajan kiinteästi seurannut rauhanvaltuuskunnan työtä siitä asti kun sellainen saatiin asetetuksi. Puoluetoimikunnan puolelta on rauhanneuvottelijoille annettu eväitä ja pitkin matkaa neuvottelujen käynnissä ollessa, on sanottu, millä ehdolla rauha on tehtävä ja kuinka pitkälle myönnytyksiin Suomen puolelta mennään ja mitkä ovat meidän vaatimuksemme. Kun rauha lopuksi tehtiin, tehtiin se tarkkaan niillä ehdoilla, jotka puoluetoimikunta jo keväällä suunnitteli ja rauhanneuvottelijoille evääksi antoi.

Samassa kokouksessa, ensimmäisessä puolueneuvoston kokouksen jälkeen, hyväksyttiin ehdotus rauhanjulistukseksi ja ryhdyttiin toimenpiteisiin rauhan aikaansaamiseksi. Siihen aikaan nim. ententevalloissa suunniteltiin sotaretkeä Venäjää vastaan. Oli puhetta siitä, että Ranska ja Englanti koettaisivat pakottaa pieniä reunavaltioita yhteiseen hyökkäykseen Neuvosto-Venäjää vastaan. Tätä toimenpidettä oli pelättävä ja sentähden oli välttämätöntä myöskin, että näiden maiden sosialidemokraattiset puolueet ryhtyvät yhteistoimintaan kaikin voimin taistellakseen Neuvostovaltaa vastaan suunniteltua sotaretkeä vastaan. Sitä varten päätettiin lähettää puoluetoimikunnan erityinen edustaja Viroon ylläpitämään suhteita näiden reunavaltioiden sosialidemokraattisten puolueiden kanssa. Siitä syntyi sitte suunnitelma näiden reunavaltioiden tai Itämeren valtioiden sosialidemokraattisten puolueiden yhteisen konferenssin pitämisestä, ja myöhemmin pidettiin ^{Ulinnassa} Tartossa sellainen. Siellä olivat puoluetoimikunnan edustajina Voionmaa, Melo, Keto ja Swentorzetski. Sanomalehdissä oli aikanaan selostus niistä asioista, joista siellä

Ruotsal.
piirijär-
jestön perustaminen
Lounais-
Suomeen.

Selostus
Puoluetoi-
mikunnan
toiminnas-
ta.

4.
keskusteltiin ja suunniteltiin. Siellä syntyi myöskin suunnitelma lähemmäkin yhteistoiminnan aikaansaamisesta näiden Itämeren maiden kesken, balttilaisten maiden kesken, Suomi niihin luettuna, mutta katsoen sen jälkeiseen tilanteeseen näissä Suomenlahden eteläpuolella olevissa maissa, ei sitä yhteistoimintaa kuitenkaan ole päästy vielä pitemmälle kehittämään. Siitä kyllä on ehdotus, lättiläisten lähettämä ehdotus meille, että meidän puolueemme ottaisi siinä johtavan aseman ja ryhtyisi yhteistoimintaa johtamaan, mutta meidän kykymme ja voimamme ovat olleet siksi vähäiset ja tarvitaan niin tiukasti meidän omissa kotiasioissa, että meidän on täytynyt tämä kysymys syrjäyttää ja luopua siitä ja niin olemmekin ehdottaneet ainoastaan, että koetettaisiin pitää yllä erikoista tietojen välitystä näiden maiden sosialidemokraattisten puolueiden kesken, annettaisiin toisillemme tietoja tilanteesta ja tapahtumista kukin omasta maastaan.

Sitte on puoluetoimikunnan tehtävänä ollut saada Työväen Sanomalehti-Osakeyhtiön ja puolueen väliset asiat järjestetyksi sille kannalle kuin puoluekokous oli ne järjestettäväksi vaatinut. Siinä tarkoituksessa täytyi lähettää puoluejärjestöille erityinen kiertokirje, jossa niitä kehoitettiin ryhtymään niihin toimiin joihin asia aiheutta antaa. Ryhdyttiinkin toimiin yhtiön saamiseksi järjestöjen määräämisvallan alaiseksi. Järjestöt valitsivat edustajia ja lähettivät valtakirjojaan tänne käytettäväksi yhtiökokouksessa. Tulos oli tyydyttävä: yhtiön säännöt saatiin muutetuksi puolueemme etujen mukaisiksi.

Sitte mainittakoon huomattavana seikkana, että puoluetoimikunta oli pakotettu kokouksessaan maaliskuun 30 p:nä antamaan varoituksen Oulussa ilmestyvälle Pohjan Kansalle sen johdosta, että se oli julaissut sosialistisen puoluetoimikunnan julistuksia, joissa kehoitettiin järjestöjä eroamaan sosialidemokraattisesta puolueesta ja siten vahingoittamaan puoluetta. On sivumeen sanoi huomautettava, että ihan viime aikoina on ilmaantunut hieman samanlaista toimintaa, samanlaista menettelyä, nimittäin Turussa. Siellä ilmestynyt Sosialisti-lehti on julaissut sosialistisen työväenpuolueen agitaattorien matka-suunnitelmia ja tällä tavalla ilmaiseksi ilmoittanut sociali-

5.
demokraattista puoluetta vastustavan puolueen agitatsionista. Silloin kun Pohjan Kansa tällä tavalla menetteli, täytyi sille antaa varotus. Sosialistille ei ole samanlaisesta syyistä annettu vielä varotusta, mutta tässä kokouksessa tulee myöhemmin tämä kysymys esille, ehdotetaan puolueuuvoston päätettäväksi, että mikään sosialidemokraattinen lehti ei saa julaista sosialidemokraattista puoluetta vastustavien puolueiden agitaattorien matka-ilmoituksia eikä millään muullakaan tavalla tehdä ilmaista propagandatyötä sos. dem. puolueen vastustamiseksi.

Puolueuuvosto valtuutti puoluetoimikunnan ryhtymään toimenpiteisiin Kuopioon perustettavan sosialidemokraattisen sanomalehden avustamiseksi oman harkinnan mukaan ja sen mukaan kuinka varoja riittää. Kokouksessaan 30 p:nä maaliskuuta puoluetoimikunta päätti ostaa 10,000 markalla osuuksia tässä Kuopioon perustettavaksi aiotussa sosialidemokraattisessa lehdessä. Täällä tulee myöhemmin esille kysymys myöskin tästä samasta asiasta. Lehden puolesta kaiketi tullaan pyytämään vielä suurempaa avustusta lehdelle sen kehittämiseksi ja eteenpäin viemiseksi.

Puoluetoimikunnalle ovat antaneet työtä ja päänvaivaa monenlaiset nykyisestä hajaantumisesta aiheutuneet seikat. Niinpä useat yhdistykset ovat sääntöjäänsä rikkoen eronneet puolueesta, kieltäytymällä maksamasta puolueveroja, sillä tavalla m.m. Pietarsaaren ja Oulun työväenyhdistykset. Ne ovat hyväksyneet aikoinaan puolueen mallisäännöt, joissa sanotaan m.m. että yhdistys kuuluu sosialidemokraattiseen puolueeseen. Näitä sääntöjä olisi voitu muuttaa ainoastaan vuosikokouksessa, yhdistyslain säätämällä määräenemmistöllä jotta muutos olisi pätevä, mutta tästä asiasta on päätetty yksinkertaisella äänten enemmistöllä loukkaamalla sekä sääntöjä, että yhdistyslakia, sillä mainittu päätös edellyttää muutosta sääntöihin. Se olisi pitänyt ottaa esille vuosikokouksessa ja siihen olisi vaadittu 3/4 äänten enemmistö. (Pietarsaaren työväenyhdistyksen säännöissä oli tämä määräenemmistö määrätty vielä suuremmaksi kuin mitä yhdistyslaissa on.) Tällaisesta menettelystä on puoluetoimikunnalle saapunut valituksia Pietarsaaresta, Oulusta ja muualtakin mutta puoluetoimikunta ei ole katsonut Voivansa tehdä muuta kuin ilmoittaa tyytymättömille millä

6.
tavalla yhdistyslain mukaan sääntöjen vastaiset päätökset saadaan puretuiksi. Sikäli kuin olen huomannut, ei tätä keinoa ole missään käytetty ja niin ovat yhdistykset saaneet rikkoa sääntöjensä ja sillä tavalla päättää erota puolueesta yksinkertaisella äänen enemmistöllä.

Luentokurssit 13/4 - 7/5 puoluetoimitsijoita varten.

Puoluetoimikunta järjesti puoluekokouksen päätöksen mukaisesti luentokurssit puoluetoimitsijoita varten huhtik. 13 ja toukok. 7 päivän välisenä aikana. Osanottajia kursseilla oli 76 lukuunottamatta tilapäisiä kuuntelijoita. Luentoja ja harjoitustunteja pidettiin yhteensä 100. Luennoitsijoina esiintyivät Hannes Ryömä 11 tuntia, Matti Paasivuori 5 tuntia, Hj. Eklund 3 tunt., Rieti Ikonen 9 tunt., J.V. Keto 10 tunt., J. Peräläinen 4 tunt., J.E. Janatuinen 2 tunt., K.H. Wiik 1 tunti, V. Vuolijoki 3 tunt., Väinö Voionmaa 5 tunt., K. Harvala 4 tunt., Yrjö Räisänen 4 tunt., Mikko Ampuja 2 tunt., Väinö Hakkila 5 tunt., T. Bryggari 4 tunt. ja T. Tainio 24 tuntia.

Puoluetoimikunta on tuntenut kipeästi tarvetta saada puolueelle yleisluennoitsija, samantapainen kuin Lehokas aikanaan. Yhtämättä tarvittaisiin lähettää luennoitsija sinne ja tänne, piiritoimikunnat pyytävät, pyytävät yksityiset kunnat kaikenkaltaisille opetuskursseille. Sitä varten on puoluetoimikunta ilmoittanut useammassa lehdessä luennoitsijan toimen haettavaksi. Tarkotus on ollut saada luennoitsija, jota olisi voinut ympäri vuoden käyttää, mutta ilmaantui ainoastaan 2 hakijaa ja ne sellaisia, joita ei voitu toimeen hyväksyä. Nämä eivät olleet siksi päteviä, että puoluetoimikunta olisi voinut mennä tavallaan siveelliseen takuuseen niiden toiminnasta ja näin ollen tuota tärkeää paikkaa ei saatu täytetyksi.

Viranomaisemme ovat eräissä suhteissa menetelleet antaamin kuin venäläisvallan aikana. Niinpä ne ovat alkaneet hätyyttää meidän vappumielenosotusmerkkejämme. Helsingin poliisimestari ilmoitti maaliskuun alkupuolella, että valtioneuvostolta olisi pyydettävä lupa vappumerkkien myymiseen ja jollei sellaista lupaa hankita, niin merkit tullaan takavarikoimaan. Puoluetoimikunta päätti kokouksessaan 8 p:nä huhtikuuta, että tällaista lupaa ei hankita. Asiaa selittämään valittiin puheenjohtaja Väinö Tan-

7.
ner ja taloudenhoitaja K. Heinonen. Jälkeenpäin tuli tieto, että mitkään neuvottelut asiasta eivät johda tulokseen. 8 p:nä huhtikuuta teki puoluetoimikunta seuraavan päätöksen: Puheenjohtaja ilmoitti neuvotelleensa sisäasiainministerin kanssa vappumerkkien myynnistä ja oli ministeri lausunut että merkit tullaan takavarikoimaan ellei niiden myyntiin hankita lupaa ensi tilassa. Tämän johdosta otettiin asia uudelleen käsiteltäväksi. Taloudenhoitaja huomautti, ettei merkkien levitys ilman viranomaisten lupaa enää käy laatuun, kuten ennen venäläisvallan aikaan, jolloin virkamiehet postissa ja rautateilla eivät ensinkään kajonneet asiaan. Nyt on asianlaita toinen, nyt joutuvat lähetykset pidätetyiksi jo rautatiella, asemapäälliköt kieltäytyvät luovuttamasta lähetyksiä vastaanottajille, koska ei ole hankittu lupaa niiden levittämiseksi. Kysymys on tällä kertaa siitä, joko hakea lupa tai jättää koko merkkien levittäminen tällä kertaa sikseen, mikä aiheuttaisi puolueelle noin 80,000 markan vahingon. Asian johdosta käytettiin useita puhevuoroja. Kaikki olivat periaatteessa luvan hakemista vastaan mutta ottaen huomioon takavarikoimisesta aiheutuvan suunnattoman tappion, päätettiin kuitenkin tällä kertaa lupa pyytää.

Ajan merkinä on mainittava se surullinen ilmiö, että kokonaiset piirijärjestöt ovat eronneet puolueesta. Vaasan läänin eteläinen vaalipiirijärjestö ja Kajaanin piirijärjestö piirikokouksissaan ja sitte myöhemmin Oulun läänin eteläisen vaalipiirin ^{toimikunta} piirijärjestö vastoin piirikokouksen päätöstä - harjoitettuaan sitä ennen laajaa salaista kirjeväintoa järjestöjen kanssa, levittäen perättömiä tietoja ja suoranaisia valheita ja saatuaan takeita siitä, että piirin järjestöjen enemmistö tulee sen toiminnan hyväksymään - ilmoitti, että se ei enää välitä puolueveroja sosialidemokraattiselle puolueelle ja katkaisi kaikki siteet puolueen kanssa. Ikävä asia, joka vielä on selvittämättä näiden eronneiden piirijärjestöjen kanssa on se, että ne ovat kieltäytyneet myöskin suorittamasta viime puoluekokouksen kustannuksia. Nehän ottivat osaa viimeiseen puoluekokoukseen edustajainsa kautta niin kuin kaikki muutkin puolueessa olevat järjestöt, mutta erottuaan ne kieltäytyvät maksamasta puoluekokouksen kustannuksia, jopa eräät piirit eivät ole ti-

littäneet edes kaikkia niitäkään veroja puolueelle, joita niille on järjestöjen taholta lähetetty, ennenkuin eroamispäätös on tehty. Tämä asia on vielä keskeneräinen. Vielä ei ole tahdottu turvautua porvarilliseen oikeuslaitokseen, vaan on asiasta koetettu neuvotella, mutta mahdollisesti on pakko, jollei näitä puoluekokouksen kustannuksia muulla tavalla saada, käyttää siinä oikeuden apua.

Tänä vuonna on paljon puolueen jäseniä ja työväenluokkaan kuuluvia henkilöitä syyttömästi vangittu siellä täällä ympäri maata. Tästä syyttömästi vangitsemisesta ei Suomen lain mukaan makseta syyttömille minkäänlaista korvausta ja ovat nämä senvuoksi joutuneet kärsimään huomattavia vahinkoja ja usein nämä henkilöt pääsevät Helsingissä ohranan putkista pois ilman, että niillä on montakaan markkaa elättääkseen itseään. He eivät edes saa pilettejä kotipaikalleen ja työpaikalleen missä ovat vangitut. Tällaisia hätaantyneita tulee työväenjärjestöjen luoksi apua pyytään ja varsinkin puoluetöimikuntaan. Puoluetöimikunta on sentakia päättänyt valtiollisten vankien avustusrahosta siirtää 1,000 mkaa syyttömästi vangittujen ja valtiollisen vainon alaiseksi joutuneiden henkilöiden avustamiseksi. Nämä 1,000 mkaa eivät tietenkään merkitse paljoa, mutta niilläkin voi jonkun verran ja useitakin auttaa pahimmasta pulasta. Sen jälkeen kuin tämä rahamäärä siirrettiin on Muurmannin legionan rahastosta siirretty muistaakseni 5,000 mkaa käytettäväksi samaan tarkoitukseen.

Viipurin läänin itäisen vaalipiirin toimikunta evästäessään edustajiaan puolueuuvoston kokoukseen syytti puoluetöimikuntaa m.m. siitä, ettei se ole millään tavalla avustanut piirejä agitatsionityössä. Tällaisia perusteettomia valheita maailmaan mahtuu paljon, ei ne suurta haittaa tee mutta se on vähän ikävä, että joku piiritöimikunta menee sellaisia valheita levittämään ja minun mielestäni ikävää on sekin, että niitä joku puoluelentti palstoillaan levittelee huomaamatta lainkaan niiden perusteettomuutta. Kun viime puoluekokouksessa käsiteltiin näitä kysymyksiä, niin oltiin yleensä sitä mieltä, että jokaisen piiritöimikunnan täytyy itse pitää huolen

agitatsionistansa. Sitä silmälläpitäen määrättiin puoluevero. Se on 1 mk. vuodessa. Puoluevero ei siis ole kohonnut vaikka kaikki muut verot ja menot ovat suunnattomasti kohonneet. Tarkoituksena on ollut, että piirit itse huolehtisivat agitatsionista ja minkäänlainen agitatsioni puoluetöimikunnan puolelta ei tulisi kysymykseenkään. Siitä huolimatta on puoluetöimikunnan ollut pakko avustaa useampia piirejä. Puoluetöimikunnan toimesta on edustaja Lehtikoinen ollut kuukauden ajan luennoimassa Kuopion läänin itäisessä piirissä ja oli hänet määrätty vielä lisäksi parin viikon ajaksi Kuopion läänin läntiseen vaalipiiriin vaikka sattuneesta syystä hän ei sitä suunniteltua luentomatkaa voinut suorittaa. Kansanedustaja Laukkonen on ollut luennoimassa Oulun läänin eteläisessä vaalipiirissä, siellä missä piiritöimikunta päätti vastoin piirikokouksen päätöstä erota puolueesta ja katkaisi suhteensa yhdistysten välillä, jotka vielä halusivat puolueeseen kuulua ja paheksuivat piiritöimikunnan menettelyä. Puoluetöimikunta on vielä myöntänyt varoja Hilda Herralan kahden kuukauden luentomatkaa varten Oulun l. eteläisessä vaalipiirissä. Matka siellä on vielä kesken. Sitte on Penttala puoluetöimikunnan kustannuksella kulkenut luentomatalla Vaasan läänin etel. vaalipiirissä. Perho on puoluetöimikunnan kustannuksella ollut luennoimassa Turun läänin eteläisessä vaalipiirissä. Puoluetöimikunnan kustannuksella on siis lähetetty apua kaikkiin niihin piireihin missä on hajaannusta ollut, missä kommunistien hajotustyö on uhannut tuottaa suurinta vaaraa. Ettei puoluetöimikunnan varoilla jakseta koko maan agitatsionityötä harjoittaa, sehän on selvä asia, eikä ole ollut sellainen tarkoituskaan mutta näin paljon on kuitenkin täytynyt tätä agitatsionityötä kustantaa ja sen lisäksi on myönnetty 5,000 mkaa Kuopion l. läntiselle vaalipiirille suunnitellun agitatsionin toimeenpäämiseksi siellä. On perusteetonta ja tökeröä valhetta, että puoluetöimikunnan taholta ei olisi piirien agitatsionityötä autettu.

Muurmannin legionan rahasto.

Viime puolueuuvoston kokouksessa ilmoitettiin, että puoluetöimikunnan hoidettavaksi oli luovutettu n.s. Muurmannin legionan rahasto, jonka rahaston sen jäsenet olivat keskuudessaan keränneet osittain avustus- osittain sivistystarkoituksiin. Sen jälkeen on rahaston toimikunta kokouksessaan viime toukok. II p:nä yhdessä puoluetöimikunnan edustajain kanssa lopullisesti päättänyt mainitun

rahaston jakamisesta ja käyttämisestä. Sen mukaan jää vielä puolue-toimikunnan haltuun Smk. 32,429:05 "käytettäväksi valistustarkotuk-siin ehdolla, että ne käytetään opintojen ja luentojen järjestämi-seen etupäässä Oulun läänin itäisen ja pohjoisosien työläisten kes-kuuteen, yhdessä siellä olevien sosialististen ja sos. dem. vaali-piiritoimikuntien kanssa! Sitäpaitsi Smk. 10,000 luovutetaan Sos. dem. puolue-toimikunnalle käytettäväksi sellaisten legionalaisten avustamiseen, jotka ovat tai tulevat joutumaan vankiloihin ja po-litisten vainojen alaisiksi ja tarvitsevat lainopillista avustus-ta" sekä Smk. 5,366:90 Sos. dem. puolue-toimikunnalle käytettäväk-si sen harkinnan mukaan väärin ilmiantoja ja muun poliittisen vainon kautta kärsimään joutuneiden avustamiseksi! Jos edellä-mainittu 10,000 mk:n summa ei tulisi kokonaan käytettäväksi yllä mainittuun tarkoitukseen, lankeaa jäännös siihen samaan tarkotuk-seen kuin Smk. 5,366:90 on määrätty käytettäväksi.

Muurmannin legionan rahasto on siten tämän lopullisen päätöksen kautta selvitetty ja lakannut olemasta.

Puolueäänestys.

Puolue-neuvoston päätöksen mukaisesti toimitettiin 9 p:nä toukokuuta puolueäänestys seuraavasta kysymyksestä:

"Jos nykyisessä tilanteessa, taantumuksellisen oikeisto-hallituksen päästyä valtaan, sosialidemokraattisen puolueen osan-otto hallitukseen käy välttämättömäksi sodan ehkäisemiseksi, rau-han rakentamiseksi tai taantumuksen estämiseksi ja kansanvaltaisen edistyksen mahdollisuuksien avaamiseksi, päättäköön siitä puolue-neuvosto ja sos. dem. eduskuntaryhmä - tämän ollessa koossa - kum-pikin kahdenkolmasosaäännten enemmistöliä sekä samalla määräten ne ehdot, joilla osanotto hallitukseen tapahtuu!"

"Joka hyväksyy tämän, äänestää: j a a; joka sitä vastustaa, äänestää: e i!"

Toimitetussa äänestyksessä annettiin "j a a"- ääniä 10,673, "e i"- ääniä 6,595; hyljättyjä äänilippuja oli 56.

Kesäkuun alkupäivinä oli puoluelehdissä n.s. k e s-
k u s t a n j u l i s t u s työväenluokalle. Sen johdosta puolue-toimikunta julkaisi lausunnon, joka eräissä puoluelehdissä oli ju-laistuna ja eräät puoluelehdet, vaikka olivatkin julaisseet sen keskustan julistuksen, eivät katsoneet asiakseen julaista puolue-toimikunnan sen johdosta antamaa lausuntoa.

Toisen internationalen kongressi

oli kutsuttu koolle heinäkuun 31 päiväksi Geneveen. Sen johdosta puolue-toimikunta ilmoitti toisen internationalen keskustelustoon, ettei se voi lähettää edustajaansa tähän kongressiin. Puolue-toimi-kunnan lausunto oli seuraava:

"Tiedonantonne johdosta, että ensi heinäkuun 31-päivänä tulee Genevessä pidettäväksi toisen internationalen kongressi, saa Suomen sos. dem. puolueen puolue-toimikunta ilmoittaa seuraa-vaa:

Lämpinäsi harrastaen kaikkien maiden köyhälistöjen yhteistoimintaa sosialidemokraattisen luokkataistelun pohjalla, päätti Suomen sos. dem. puolue viime vuoden joulukuun 8 - 16 päivinä pitämässään edustajakokouksessa pysyä toistaiseksi toi-nessa internationalessa siinä nimenomaisessa toivossa, että tä-mä internationale kykenisi kehittämään kaikkien maiden köyhäli-s-töt kokoavaksi yhtymäksi. Olemme havainneet, että useissa eri maiden toiseen internationaleen liittyneissä puolueissa oli ke-hittymässä virtauksia, jotka pyrkivät palauttamaan köyhälistön luokkapolitiikan sille sosialidemokraattisen luokkatietoisuuden ja kansainvälisyyden tielle, jolta maailmansodan vaikutuksesta oli poikettu, ja arvelimme että nämä virtaukset pääsisivät voi-tolle myös kansainvälisessä mittakaavassa, muodostaen täten sen aatteellisen yhtenäisyyden, joka on kaiken elimellisen yhtenäi-syyden välttämätön pohja.

Nämä toiveemme ovat pettäneet, kun useat puolueet, jot-ka olisivat voineet myötävaikuttaa toisen internationalen uudes-tisyntymiseen, ovat siitä eronneet, niin että toinen internationale nyttemmin vielä paljon pienemmässä määrässä kuin yllä mainitun puoluekokouksemme aikana edustaa kansainvälistä työväenluokkaa. Tähän katsoen, ja koska näin ollen Geneven kokouksen pitäminen pikemmin lisääisi kuin vähentäisi kansainvälisessä työväenliik-keessä vallitsevaa eripuraisuutta, emme katso voivamme olla sa-notussa kokouksessa edustettuna. Samalla kun saatamme tämän tie-toonne, rohkenemme lausua sen toivomuksen, että ne ylevät periaat-teet, jotka kansainvälinen työväki on internationalen kokouksis-sa vv. 1889 - 1912 lyönyt kiinni ja joille mekin tahdomme pysyä uskollisina, ovat vielä kerran, kun nykyiset erimielisyydet ovat hävinneet, muodostavat pohjan luokkatietoisesta työväen kansainvä-liselle järjestäytymiselle!"

Sitten on puoluetoimikunnalla ollut paljon työtä edelleen vaalikokouksen terrorin tilaston keräämisessä. Se työ on tullut paljon suuremmaksi ja pitkäikäisemmäksi kuin mitä alussa osattiin laskeakaan. Heti alussa kun puoluetoimikunta lähetti kaavakkeet maaseudun kunnallisjärjestöille, niistä suuri osa jäi tielle. Ne kulkivat useinkin suojeluskuntien kanslioihin. Toisista kanslioista ne lähetettiin edelleen, toisissa ne hukattiin. Asialle teki niinikään suurta haittaa se, että, kun kunnallisjärjestöt suurella työllä ja vaivalla olivat hankkineet tilastot ja lähettäneet postitse meille, niin ne välillä hukkaantuivat, eivätkä tulleet perille. Kirjeenvaihto näistä asioista on ollut tavattoman hankalaa ja järjestöt ovat monin paikoin siinä kunnossa, etteivät ole pystyneet tällaisia tilastoja keräämään. Monista paikoin kuten esim. Helsingistä on ollut mahdoton tarkkoja tilastoja saada. Muutamista kunnista ei ole saatu muuta kuin mitä yksityiset ovat ilmoittaneet, lukuunottamatta sitä että milloin avustusta on annettu, on otettu selville avustuksen saaneiden perhesuhteita ja mikä on ollut syynä avustuksen pyyntöön. Kotkasta ovat tiedot sangen puutteelliset, samoin Turusta. Turussa ei ole saatu kunnallisjärjestöä järjestämään tilaston keräystä laisinkaan. Sieltä on ilmoitettu että eräät ammattikunnat ovat näitä tietoja keränneet ja lähettäneet liittotoimikunnilleen, mutta nämä liittotoimikuntien tilastotkin ovat olleet puutteellisia, mikäli niitä on ollenkaan ollut. Tilastoja ei ole lainkaan saatu eräistä seuduista itärajalta, joka on poikkeuslain alaisena. Viipurista ei ole saatu j.n.e. Missä on suurin teurastus toimeenpantu, sieltä on ollut vaikea saada tietoja. Nyt ollaan kuitenkin niin pitkällä, että tilasto kuitenkin saadaan, mutta siinä on ollut suuri työ. Sen verran voi nyt jo sanoa, että henkilökohtaisen tilaston mukaan ei esim. laittomasti telotettujen lukumäärä tule nousemaan lähimainkaan niin suureksi kuin ennakkoarvioiden nojalla oli laskettu.

Puoluetoimikunta on ryhtynyt toimenpiteisiin käsikirjan painattamiseksi työväenjärjestöjen toimihenkilöitä varten. Se ei ole vielä valmis. Se on Itkosen valmistettavana. Se tavallaan kuuluu kunnallistoimiston alaan kuten puoluetoimikunnan kustannuksella ilmestymiset uudet kunnallislait.

Kustannustoimistoa, mikäli se koskee Työväenkalenteria, Kevätlehteä ja Työväen Taskukirjaa, on hoidettu entiseen tapaan.

puoluetoimikunta oli pakotettu käyttämään hyväkseen sitä valtuutusta, joka velvoitti puoluetoimikunnan sanomalehtia tarkastaessaan kieltämään puoluelehtioikeudet Pohjan Kansalta, Vapaalta Sanalta ja Työväen Lehdeltä. Nämä lehdet ilmeisesti vastustivat ei ainoastaan sosialidemokraattista puoluetta meillä vaan sosialidemokratiaa sinänsä, ajoivat meidän puolueellemme vieraita periaatteita ja menettelytapoja. Puoluetoimikunta katsoi velvollisuudekseen peruuttaa niiden puoluelehtioikeudet ja vaikka puoluetoimikunta on menetellyt puolueenuevostolta saamansa valtuuden perusteella niin siitä huolimatta ehdottaa puoluetoimikunta, että puolueenuevosto tässä kokouksessa hyväksyisi ja vahvistaisi nämä puoluetoimikunnan toimenpiteet kun puoluelehtien oikeuksien peruuttaminen puoluesääntöjen mukaan nimittäin kuuluu nimenomaan puolueenuevostolle.

Tästä toimintakertomuksesta erillään tulee esille kysymys puoluelehdistöstä ja silloin tuliaan selostamaan puoluetoimikunnan toimenpiteitä puolueen pää-äänenkannattajan toimittamiseksi.

Sitten vielä on lisäksi mainittava puolueen hoidossa olevat Kunnallistoimisto ja Työväen Sanomalehtien liittotoimisto, jotka jossain määrin ovat puoluetoimikunnan työtä lisänneet.

Kunnallistoimiston toiminnasta ei tähän asti ole neuvostolle varsinaisesti tehty selkoa. Viime puoluekokoukselle esitettiin kyllä muutamia numeroita, vaan kun toiminta silloin oli vasta alullaan, lienee paikallaan esittää nyt lyhyt selostus toimiston koko toiminta-ajalta, siis elokuusta 1919 lokakuun 15 päivään 1920.

Kirjallisia tehtäviä on suoritettu kaikkiaan 81. Niiden joukosta on suurin osa ollut neuvokysyntöjä kunnallislakien tulkinnasta, mutta huomattava määrä on ollut myöskin asiakirjain, valitusten, selitysten y.m. laadintaa ja eri virastoihin lähettämistä.

Esitelmät ja luennot ja kunnallispolitiikan eri aloilta on suoritettu viime talvena 62 ja kuluneena syksynä 12. Joensuuun, Elisenvaaraan, Ensoon ja Sortava-

laan tulee tämän syksyn kuluessa järjestettäväksi 4 päivää kestävät luentokurssit kuhunkin paikkakuntaan, joiden kurssien järjestely, samoin kuin luentojen suorituskin on miltei kokonaan toimiston tehtävänä.

J u l i s t u k s i a on toimisto viime talven kuluessa julaissut 4, jotapaitsi kunnalliseen vaalinumeroon lähetettiin kaikille puoluelehdille 5 kunnallispoliittista artikkelia. Lyhyempiä kehoituksia ja kirjoitelmia on tämän lisäksi aina tarpeen mukaan toimitettu puoluelehdissä julkaistuksi.

V a a l i o p a s, jota jaettiin ilmaiseksi kunnallisjärjestöille piiritöimistojen välityksellä, kustannettiin viime talven kunnallisvaaleja varten.

"K u n n a l l i s l a i t" niminen kirja julkaistiin viime talvena sekä suomen- että ruotsinkielisenä. Edellisestä on otettu 5,000 ja jälkimäisestä 3,000 kappaleen painos. Suomalainen painos alkaa nyt olla loppuun myyty, kun taas ruotsalaisesta lienee noin 2,000 vielä myymättä.

"Maalaiskuntain Kunnallisoppi" niminen kirjateos on parhaillaan valmistuksen alaisena ja toivotaan se tämän talven kuluessa saatavan julkisuuteen.

T i l l a s t o a tähän asti toimitetuista kunnallisvaaleista on koottu sanomalehtitietojen ja tiedustelujen perusteella ja saatettu niistä yhteenveto puoluelehdissä julkaistuksi.

5 §.

Puoluetöimikunnan osuudesta rauhanneuvotteluihin esitti puoluetöimikunnan puheenjohtaja Väinö Tanner seuraavan selostuksen:

Rauhanneuvottelujen virallista kulkua on verrattain laajasti selostettu kaikissa sanomalehdissä, joten se puoli asiasta lienee kaikille riittävästi tunnettu, samoin myöskin se lopputulos, johon niiden kautta on tultu, joten siitäkään ei kai tarvinnut selkoa tehdä. Sensitivejaan voi olla syytä lähemmin selostaa niin sanoakseni rauhanneuvottelujen sisäistä puolta ja myöskin sitä missä määrin puoluetöimikunta on niissä ollut mukana.

Keväällä kun rauhanneuvotteluja ryhdyttiin viereilepanemaan ja hallitus oli asettanut erityisen komitean Suomen puolelta valmistamaan ohjelmaa niitä varten, esittivät tä-

män komitean porvarilliset jäsenet verrattain pitkälle meneviä ohjelmavaatimuksia, joten komitean sosialidemokraattiset jäsenet eivät kaikissa kohdoin voineet niihin yhtyä. Omasta puolestaan laativat sos. dem. jäsenet neuvotteluja varten ohjelman, joka oli hiukan suppeampi ja joka pääpiirteissään kävi siihen suuntaan, että Suomen olisi pyrittävä saamaan itselleen Pohjois-Jäämeren rannalla riittävän suuren maa-alueen, että ryhdyttäisiin vaatimaan Itä-Karjalassa asuville karjalaisille oikeutta kansanäänestuksen kautta itse ratkaista, haluaisivatko he edelleen pysyä Venäjän yhteydessä vaiko liittyä Suomeen, ja että Inkerin väestölle koetettaisiin saada eräänlaisia alueelliseen itsehallintoon kuuluvia etuja. Taloudellisissa asioissa tehtiin ehdotuksia, joiden tarkoituksena oli valvoa Suomen etua niin paljon kuin mahdollista, silti loukkaamatta Venäjänkään oikeutta, jolloin Suomi olisi joutunut saamaan pois omaisuutensa ja saatavansa kun taas Venäjälle suoritettaisiin se mikä sille oli kuuluva.

Kun komitean sos. dem. jäsenten läsnäollessa puoluetöimikunnassa tätä ohjelmaa harkittiin, oltiin siinä sitä mieltä, että se oli kauttaaltaan sosialidemokraattiselta kannalta puolustettavissa, vaikkakin se kyllä sisälsi vaatimuksia, jotka menivät pitemmälle kuin välttämätöntä oli, joten siitä oli myöhemmin mahdollisuus jonkun verran luopuakin. Siihen alueeseen nähden, jota porvarillisella taholla oli suunniteltu Pohjois-Jäämeren rannalta Suomelle saatavaksi, oltiin sitä mieltä, että se oli liian laveaksi ajateltu, siihen kun kuului lähes kaksi kertaa niin paljon aluetta kuin mitä nyt lopullisesti on rauhasa sovittu. Yhdenmukaisesti komitean sos. dem. jäsenten kannan kanssa suunnitteli puoluetöimikunta jo silloin tähän alueeseen nähden n.s. "Tokoin rajaa" samaa aluetta, jonka suhteen Kansanvaltuuskunta v.1918 oli tehnyt sopimuksen. Mitä Itä-Karjalan kysymykseen tulee, katsottiin puoluetöimikunnassa siihen nähden olevan eduksi, jos Suomi vapautuisi Repolasta ja Porajärvestä, mutta toiselta puolen ei katsottu olevan riittävää aihetta asian alkuvaiheessa ryhtyä kiinteästi vastustamaan Itä-Karjalaan kohdistuvia vaatimuksia, koska niitä hyvin voi myöskin sosialidemokratian kannalta puolustaa, etenkin kun mitään muuta ei vaadittu kuin kansanäänestystä itseäänääräisyysoikeuden perusteella. Mitä taloudellisi-

sakin sen sisältöinen kuin puoluetöimikunnan keskuudessa keväällä ja kesällä sitä suunniteltiin.

Ansainnee tässä yhteydessä mainita, että suurin osa niistä vaikeuksista, joita rauhanneuvottelutyössä esiintyi, ovat aiheutuneet nykyisen hallituksen asiaan suhtautumisesta. Rauhanvaltuuskunnan keskuudessa näyttäytyi usein verrattain helpoksi saada syntymään päätöksiä ja ehdotuksia, joilla voi katsoa olevan läpimeno-mahdollisuuksia neuvotteluissa venäläisten kanssa, mutta kun niistä ilmoitettiin hallitukselle, joka oli meille antanut verrattain määritellyt valtuudet asiain käsittelyyn näiden, niin kohtasivat useimmat ehdotukset alussa aina jäykkää vastustusta ja ainakin viivyteltiin niiden hyväksymistä verrattain kauvan, mistä aiheutui se sängen pitkäaikainen kestävyys, mikä rauhanneuvotteluilla on ollut. Esimerkkinä voi mainita, että amnestia-artiklan ehdotus, jonka rauhanneuvottelukunta oli tehnyt ja joka oli sama miksi se lopultakin muodostui, kohtasi aluksi hallituksen taholta hyvin jäykkää vastustusta. Kolme kertaa täytyi asia palauttaa hallitukselle ja vasta kahden viikon kuluttua saatiin hallitukselta semmoiset valtuudet kuin olimme vaatineet ja odottaneet. Sama oli laita moneen muuhunkin kysymykseen näiden: niitä vastustettiin ja viivytettiin päiväästä toiseen.

Tämä on pääasiassa se mikä asiasta kannattaa mainita. Puolueneuvoston jäsenillä on tietysti nyt tilaisuus tätä menettelyämme arvostella. Me olemme neuvotteluissa koettaneet parhaamme tehdä ja toivon, että ratkaisu on ollut maallemme eduksi!

6 §.

Oulun l. etel. piirijärjestön edustuksen puolueneuvostossa. Puoluesihteri esitti, että kun Oulun läänin etel. piirijärjestö erosi puolueesta, niin piirin edustus puolueneuvostossa lakkautui, mutta piirissä sittenkin pidetty sos. dem. neuvottelukokous on ehdottanut piirin edustajaksi puolueneuvostoon Aleksanteri Nurmen Ala-Vieskasta.

Puolueneuvosto hyväksyi Nurmen mainitun piirin edustajaksi.

7 §.

Puolueneuvoston kokouksesta puoluelehdille annettavien tietojen suhteen ehdotti puoluesihteri, että tiedot ensin tarkastettaisiin puoluetöimikunnan taholta, ennenkuin ne lähetetään julaistaviksi.

Päätettiin, että annetaan lehdille viralliset selostukset ja että yksityistenkin antamat tiedot ennen julkaisemista tarkastetaan.

8 §.

Alettiin keskustelu toimintakertomuksesta.

J u l k u n e n huomautti edustavansa sitä piiriä, Viipurin läänin itäistä, josta oli moitittu puoluetöimikuntaa sen johdosta ettei se ollut avustanut piirejä agitationityössä. Sanoi ei tahtovansa väittää, ettei avustusta olisi piireille annettu mutta oli kuitenkin sitä mieltä, ettei ole avustettu niitä piirejä joissa eniten avustusta olisi tarvittu. Nyt on menetelty niin, että siellä missä asiat ovat jo kerrassaan hunningolla, sinne on avustusta annettu, mutta sinne missä hajaannus on uhkaamassa, ei sitä ole toimitettu. Viipurin läänin itäinen vaalipiiri on juuri sellainen missä hajaannus on puoluetta kovasti uhannut ja sinne olisi sen vuoksi valistustyötä kipeästi kaivattu. Sinne onkin pyydetty puolueelta puhujia, kuitenkaan saamatta. Tämä on siellä aiheuttanut tyytymättömyyttä ja siitä on piiritöimikunnan lausuntokin aiheutunut. Puoluesihteri on jättänyt vastaamatta siihen moitteeseen, ettei puoluetöimikunta ole antanut järjestöille toiminta-ohjeita. - Jos Itä-Karjalassa tahdotaan sosialidemokraattista työtä eteenpäin viedä, niin sinne on apua annettava. - Kun sinne piiriin keväällä valittiin piirisihteriä niin se tuli "äkkijyrkkä" ja sanoi puhuja olleensa vaalia vastaan, mutta kun sihterihenkilö sanoi omaavansa sosialidemokratistiset periaatteet, niin suostui puolestaan kannattamaan hänen valitsemistaan.

N o r d l u n d sanoi ettei puoluetöimikunnan toiminta ole tyydyttänyt työläisjoukkoja ainakaan siellä päin mistä puhuja on edustajana. On odotettu, että puoluetöimikunta olisi ryhtynyt edes joihinkin toimenpiteisiin, edes yleisen mielenilmaisun aikaansaamiseksi sellaisissa kysymyksissä kuin kallis aika ja amnestiakysymys. Sen olisi pitänyt ryhtyä joihinkin toimenpiteisiin jonkinlaisten vaatimusten esittämiseksi näissä suhteissa hallitukselle, mutta se ei ole sitä tehnyt. Ammattijärjestön toimikunnan taholta ryhdyttiin tässä suhteessa hommaan, toimeenpanemaan mielenosotuksia mutta joukot olivat odottaneet, että valtiollisen työväenliikkeen eturivin miesten taholta olisi myös jotain tehty, sillä tässä on kysymyksessä poliittinen ala, joka on tavallaan ulkopuolella Ammattijärjestön toimialan. Lisäksi on joukkojen huomiota herättä-

Keskustelu toimintakertomuksesta.

nyt se seikka, että puoluetolimikunnan taholta ei ole juuri mitään tehty hajaantumisen vastustamiseksi puolueen riveissä. Tiedetäänhän, että meillä on perustettu uusi, "sosialistinen työväenpuolue" ja siihen on liittynyt verrattain suuria työväenjoukkoja. Tämä hajaantumisprosessi näyttää jatkavan kulkuaan Pohjois-Hämeeseen, missä kauvan aikaa oltiin odottavalla kannalla ja joukot kauvan aikaa pysyivät entisessä puolueessa. Viime kuukausina on kuitenkin ilmennyt, että sielläkin on hajaantumista ja ellei erikoisiin toimenpiteisiin ryhdytä, tulee se yhä kasvamaan. M.m. useat tamperelaiset ammattiosastot, jotka ovat olleet odottavalla kannalla, tulevat tämän vuoden lopussa ratkaisemaan tulevatko ne edelleen kuulumaan sos.dem. puolueeseen vai liittyvätkö uuteen. Muutamat ammattiryhmät ovat jo puolueesta eronneet. Puoluetolimikunta ei kuitenkaan, kuten kertomuksestakin kuultiin, ole ryhtynyt mihinkään erikoisiin toimenpiteisiin hajaannuksen estämiseksi paitsi, että se on lähettänyt puhujia niihin piireihin jotka jo ovat eronneet puolueesta. Tämä menettely ehkä johtunee miesten puutteesta, myönnettäköön se. Erinäisiin piireihin on kuitenkin lähetetty puhujia, jotka eivät, mitä henkilöihin tulee, ole olleet omiaan sosialidemokraattisia käsitteitä selventämään joukkojen puolueessa pysyttämiseksi. Päinvastoin niiden toiminta on lisännyt tyytymättömyyttä ja tuottanut negatiivisia tuloksia ajaen joukkoja uuteen puolueeseen. Näin on ollut laita esim. Etelä-Pohjanmaalla. Lukuunottamatta varsinaisia kommunisteja, on siellä uuteen puolueeseen liittynyt ja tulee liittymään semmoisiakin aineksia, jotka periaatteiltaan eivät ole kommunisteja mutta jotka tahtoisivat tarmokasta ja selvää toimintaa sos.dem. puolueelta, jotka tahtovat että sos.dem. puolueen politiikan tulee olla sellaista kuin ennen kapinaa. Tyytymättömyys puolueen pää-äänenkannattajaa ja siis myöskin puolueen johtoa vastaan on työväen keskuudessa verrattain suuri ja työväki on odottanut m.m. muutosta puolueen pää-äänenkannattajaan nähden, vaan kun tätä muutosta ei ole tullut ja kun puoluetolimikunnan taholta ei ole yksityiskohtaisesti kumottu sitä agitationiperustaa, jolle hajottajat perustavat toimintansa, niin joukot vieraantuvat. Mainitun uuden puolueen taholta on sos.dem. puoluetta vastaan esitetty väitteitä, joita ei ole tarpeeksi selvästi vastustettu ja kumottu. Ei ole vielä ryhdytty toimenpiteisiin sos.dem. puolueen ohjelman tarkistamiseksi eikä myöskään politiikan tarkastamiseksi eräissä suhteissa. Ei ole näkynyt mitään sii-

tä, onko puoluekokouksen päätöksiä tässä suhteessa pantu täytäntöön niin että laadittaisiin ehdotus m.m. sosialisimisohjelmaksi ja maatalousohjelmaksi. Puoluehoidossa olleista julistuksista on saatu se käsitys, ettei vielä ole ryhdytty mihinkään toimenpiteisiin sosialisimis- ja maatalouskysymyksiä koskevan ohjelman laatimiseksi. Uuden puolueen taholta on näinollen voitu sanoa, että sos.dem. puolueella ei ole minkäänlaista ohjelmaa yhteiskunnallistuttamiskysymyksessä.

Näissä y.m. suhteissa ei puoluetolimikunnan puolelta ole käännytty joukkojen puoleen ja koetettu selvittää tilannetta. Tällä tavalla on paljon työväkeä saatettu puolueen ulkopuolelle, joskaan ne eivät vielä ole liittyneet toiseen puolueeseen. Ne odottavat tältä puolueenpuolelta kokoukselta siinä suhteessa toimenpiteitä, jotka antaisivat toiveita ja takeita siitä, että sos.dem. puolue tulee ajamaan sitä luokkataistelupolitiikkaa, jota se ennen kapinaa enimmältään kannatti ja että toimiin ryhdytään maailmansodan aiheuttaneen tilanteen takia ohjelman tarkistamiseksi ja muutoksien aikaansaamiseksi siihen ja että puoluekokous mahdollisimman pian kutsuttaisiin koolle, jotta siellä voitaisiin käsitteitä selventää ja estää hajaantumisprosessin leviämistä sellaisiin piireihin, joissa puhtaasti kommunistisella agitationilla ei ole maaperää. Minun täytyy siis Tampereen työväestön edustajana lausua, että puoluetolimikunnan toiminta ei ole Tampereen työväestöä tyydyttänyt.

Toivon sen sanoi Hämeen läänin eteläisen vaalipiirin työväestön kannan olevan likipitään sen, mikä edellisessä puhevuorossa esitettiin. Jollei käytännöllisiin toimenpiteisiin ryhdytä edellisen puhujan mainitsemain asiain suhteen, niin Hämeen läänin eteläisessä vaalipiirissä tulee kokonaisia osastoja eroamaan sos. dem. puolueesta ja liittymään uuteen sosialistiseen puolueeseen. Tyytymättömyys, mikä tässä vaalipiirissä on puoluetolimikuntaa kohtaan, ei ole johtunut siitä mitä puoluetolimikunta on tehnyt, vaan siitä mitä se on tekemättä jättänyt. Puhuja toisti edellisen puhujan esiintuoman seikan, että tyytymättömyyttä on herättänyt se, ettei puoluetolimikunta ole järjestänyt mielenosotuksia amnestian hyväksi eikä kallista aikaa vastaan. Myöskin on se käsitys ollut vallalla, että kun puoluetolimikunnan puheenjohtaja on ollut sellaisessa tehtävässä kuin rauhanvaltuuskunnassa, jossa täytyy tinkiä selvästä sosialidemokraattisesta luokkataisteluperiaatteesta, ei hän samalla voi kiinteästi valvoa

työväenluokan oikeuksia sellaisessa toimestaan kuin puoluetolimikunnan puheenjohtajana. Työväestö katsoo, että henkilö, joka ei ole kieltäytynyt tuommoiseen tehtävään kuin rauhanvaltuuskuntaan rupeamasta, ei voi olla jyrkän luokkataistelun kannalla. Kun tällaisia käsityksiä työväestössä on, ovat ne omiaan vaikuttamaan hajottavasti. Tämä saattaa kyllä tuntua pikkuasialta, mutta sos.dem. puolueen on käytettävä kaikki keinonsa työväen luokkataisteluhengen ylläpitämiseksi. Onneton vuosi 1918 valmisti mainitussa vaalipiirissä maaperää sen käsityksen syntymiselle, josta on mainittu. Syntyy haajaannusta, jos epäillä, että puolueen johto on pikkuisenkin yhteistoiminnassa porvarien kanssa ja jos tällaiselle käsitykselle voidaan esittää näennäistäkin tukea. Jos puoluetolimikunnan taholta ei olisi jyrkästi ryhdytty vastustamaan puoluekokouksen kokoonkutsuamista ja jos olisi tarkoin selostettu mitä ohjelmakomitea tekee ja mitä sillä on valmiina niin silloin tässä vaalipiirissä ei olisi paljoakaan maaperää uudelle puolueelle. Siellä on kyllä koetettu tehdä rauhottavaa työtä ja selitetty joukoille tilannetta. Piiritoimikunta on tehnyt kaikkensa ei suinkaan moittien puoluetolimikuntaa, vaan päinvastoin on huomautettu puoluetolimikunnan voimien puutteesta, ja että vaikka sen puheenjohtaja on ollut rauhanvaltuuskunnassa, niin se ei ole rikos sosialidemokratiaa vastaan eikä estä häntä olemasta jyrkän luokkataistelun kannalla. Mutta siellä joukkojen keskuudessa kulkien kuulee sanottavan: päättihän se puoluekokous laatia yhteiskunnallistuttamishjelman y.m. mutta onko siitä mitään kuulunut. Täytyy sanoa, että puoluetolimikunta ei ole tehnyt sitä kuin kaivataan joukkojen keskuudessa. Uuden puolueen taholta selitetään taas että Ammattijärjestö on järjestänyt mielenosotuksia ja vanhat puoluemiehet eivät ole tahtoneet "rikkoa linnarauhaa" kuten sanotaan, porvariston kanssa. Jos tämä kokous ottaa huomionsa sen, mitä nämä Etelä-Hämeen vaalipiirin työmiehet ajattelevat, ja niiden ajatus on sama kuin mitä Nordlund täällä lausui, niin sillä estetään uuden puolueen leviämistä. Puolueemme on otettava sellainen menettelytapa, joka tyydyttää jyrkän luokkataistelun kannalla eikä aina vaan sovitella. Työväestö katsoo, että nyt on usein harjoitettu kompromissia kompromissin vuoksi. - Puoluesihteerin mainitsema luvunpyynti vappumerkkien myyntiä varten oli puhujasta sellainen te-

ko, joka ei ole kunniallinen. Jollei niitä ilman lupaa saada levittää niin olkoot levittämättä, ei ole lupaa kerjättävä. (Tainio: se on laki.) Se on kyllä laki, mutta jos me kaikissa porvarillista lakia noudatamme, niin ei meillä ole suurtakaan toimintavapautta. Meidän täytyy rikkoa porvarillisia lakeja. Minä en kierrä puolueen luennoitsijana ja puhujana, jos minä noudatan lakia.

A a l t o lausui Nordlundin jo huomauttaneen niistä seikoista joista oli aikonut puhua. Tahtoi vaan mainita, että nämä mielipiteet, joita N. oli tuonut esille, ovat yhtäpitäviä niiden kanssa, jotka vallitsevat Viipurin läänin molemmissa vaalipiireissä. Mitä tulee Viipurin läänin itäisen vaalipiirin julistukseen, josta puoluesihteerin mainitsi, niin tuntuu kummalliselta että puoluesihteerin tahtoo asettaa puoluelehdistö sellaisen sensuurin, etteivät ne saisi jonkun vaalipiirin julistusta saattaa julkisuuteen. Puoluesihteerillä ei ole minäkäänlaista oikeutta vaatia tällaista, Puheenalainen julistus ei sitäpaitsi sisältänyt mitään puoluerikosta, vaan oli siinä asetettu sosialidemokraattiselle kannalle. Siinä oli esitetty ne syyt, jotka olivat vaikuttaneet puolueesta eroamiseksi. Näyttää, että puoluetolimikunta ei tiedä, mitä puoluejärjestöjen keskuudessa tapahtuu ja minkälaisia mielipiteitä siellä on. Tämä osoittaa puoluetolimikunnan täydellistä tietämättömyyttä ja se oli tuossa julistuksessaakin sanottu. Sama käsitys näyttää ilmenevän Hämeen molemmissa vaalipiireissä, samoin Viipurin läänin läntisessä vaalipiirissä. Siellä ei kyllä haajaannuksen vaara ole niin suuri kuin Viipurin läänin itäisessä piirissä. - Puhuja teki tämän jälkeen selkoa erinäisistä julistuksessa olevista väitteistä, puolustellen niitä ja pitäen niitä pääasiassa oikeutettuina.

Sen jälkeen kosketti puhuja ed. Kotosen ulkomaanmatkaa. Se on herättänyt suurta ihmettelyä ja on ollut sellainen asia johon puoluetolimikunnan velvollisuus olisi ollut tarttua. Puoluetolimikunta ei kuitenkaan ainakaan julkisuudessa ole antanut tietoa onko se tässä asiassa mitään tehnyt. Se on nähtävästi siunannut tämän teon. Vaikka oikeastaan onkin eduskuntaryhmän tehtävänä päättää asiasta, mutta jos ryhmä on laiminlyönyt tehtävänsä, niin kyllä kai puoluetolimikunnan velvollisuus olisi puuttua asiaan.

Puoluetta vastustavalta taholta on huomautettu, kuinka tämä edustaja antoi väärää tietoa meidän oloistamme, eikä tämä syytös liene aivan aiheeton. Tämä kaikki osoittaa, että puoluetolimikuntaa voidaan kyllä syyttää ei niinpä paljon siitä mitä se on tehnyt, vaan siitä mitä se on tekemättä jättänyt. Tämä on asia, joka sietää ottaa huomioon.

K o n t u l a huomautti, että entisinä aikoina annettiin puoluetolimikunnan ja Ammattijärjestön puolesta yhteisiä julistuksia. Ammattijärjestön toimikunnalla on viime kesänä julistuksia antaessaan ollut omat tarkoituksensa. On kyllä niin, että jos sos.dem. puoluetolimikunta olisi ajoissa ryhtynyt julistuksia laatimaan ja vanhaan tapaan tarjonnut Ammattijärjestölle tilaisuutta yhtyä niihin, niin sillä olisi viety pois agitationiläie niiltä, jotka nyt tahtovat käyttää Ammattijärjestön julistuksia hyväkseen. Sentähden olisi ollut hyvä, että aloite olisi lähtenyt puoluetolimikunnan puolelta. - Muuten tämän kokouksen tärkein tehtävä pitäisi olla suunnittelujen tekeminen, miten voitaisiin sos.dem. työväenliike säilyttää yhtenäisenä. On valitettu maaseudulla vallitsevaa hajaannusta. Tässä on yhtenä tekijänä otettava huomioon, että ne henkilöt, jotka vähemmän kokeneina ja terrorista kärsineinä ovat tulleet joukkoomme, ne ovat hyvin alttiit sellaiseen toimintaan joka vahingoittaa puoluettamme. Puhuja mainitsi tämän jälkeen esimerkkejä kommunististen lehtien asiameisten toiminnasta ja lausui toivovansa että kokous ottaisi päätentäväkseen sos.dem. puolueen toiminnan eteenpäin viemisen ja vahvistamisen.

T a i n i o: Jos sille kannalle asetutaan, kuin täällä Nordlund y.m. ovat asettuneet, että ryhdytään puoluetolimikuntaa arvostelemaan ei siitä, mitä se on tehnyt, vaan siitä, mitä se ei ole tehnyt, niin kyllä puoluetolimikunta itse parhaiten tietää, että paljon on jäänyt tekemättä, mitä olisi pitänyt tehdä, onhan se selvää. Meillä on ääretön työtaakka vastaisenkin varalle; mutta siinä on kysymys työvoimista, mihin ne kerkiävät, eikä alhoastaan siitä, mitä ne tekevät, vaan myöskin siitä mihin pystyvät järjestöt. Mielenpötuksia olisi voit järjestää enemmän, jo olisi voitu arvella niistä olevan suurempaa hyötyä. Minä tiedän, miltä ne mielenpötuksukset näyttivät, varsinkin maaseudulla, joita järjestettiin Ammattijärjes-

tön julistuksen johdosta. Sinne kerääntyi 5 - 6 äijää tupakoi-maan ja juttuamaan kauniista ilmoista ja vuoden tulosta. Mielenpötuksukset ovat minun käsittäkseni sellainen ase, jota ei saa tylsyttää. Niitä ei saa panna toimeen liiaksi usein eikä kaikenlaisten asiain takia. Puoluetolimikunnassa oli kyllä puhetta mielenpötuksuksen toimeenpanemisesta hintatason kohoamista vastaan, minä olin ehdotuksen tehnyt. Mutta kun minulta kysyttiin, miten me esitämme tämän asian pääasiassa järjestettäväksi, minkälaista politiikkaa me vaadimme hallitusta noudattamaan ja minkälaisia keinoja minulla on esitettävissä, että saamme hallituksen vaatimuksiimme noudattamaan (välihuudaus: samat kuin sosialisteilla) mitä niillä on? minä en tiedä enkä ole nähnyt lehdissä mitä keinoja niillä on - minä olen ehdottanut 3 päivän lakkoa. Se on keino, joka jonkun verran tepsisi ja sitä olisi kenties tarpeellista käyttää, mutta saattaa olla, ettei siitäkään olisi mitään hyötyä.

Meillä pitäisi olla selvät ohjeet annettavana hallitukselle hintojen alentamiseksi ja palkkojen korottamiseksi, enkä minä tiedä mitään varmoja keinoja, joita voitaisiin esittää. Jos me esitämme jotain, niin tulee kansantaloudentutkija ja sanoo, että se on yhtä huono kuin nekin keinot, joita hallitus on käyttänyt. Pantakoon toimeen mielenpötuksia mutta pitää tietää, mitä me vaadimme. Mitä virkaa oli niillä mielenpötuksilla, joita Ammattijärjestön kehotuksesta pantiin toimeen? Se pani niitä toimeen sen takia, että se tahtoo käyttää hyväkseen kaikkia keinoja vahingoittaakseen sosialidemokraattista puoluetta. Eihän sen toimeenpanemista mielenpötuksista ollut viiden pennin hyötyä.

Mitä tulee S. Sosialidemokraatin kantaan, niin tämä asia tulee esille eri kysymyksenä. Siitä on kai ollut eri mielipiteitä puoluetolimikunnan keskuudessa ja sitä selostetaan silloin kun tulee esille kysymys puoluelhdistä yleensä. Silloin kyllä selviää ainakin se, että minä puolestani olen siinä suhteessa koettanut tehdä, mikä minun voimassani ja vallassani on ollut. Mutta ei meillä hajaantumista olisi voitu estää, vaikka Sosialidemokraatti olisi ollut kuinka punainen tahansa. Sillä voi olla jonkun verran vaikutusta asiaan, mutta kun toiselta puolen on ryhmä henkilöitä, jotka käyttävät kaikkia keinoja keinoja tarkoituksiinsa, levittäen mitä julkeimpia juttuja puolueesta ja koettavat hämätä työväkeä, joka odottaa vaan vallankumousta,

niin ei siinä auta mikään sosialidemokraattinen ohjelma, eikä mi-
kään sosialidemokraattinen ohjelma voi sitä hajaannusta estää, sii-
tä on todistuksena Kansan Työn juttu. Ikävä kyllä, että se sen si-
jaan, että olisi estänyt hajaantumista, on sitä edistänyt. Sen va-
semmistolaisuus on siinä, että se hyökkää puoluetöimikunnan ja puo-
lueen pää-äänenkannattajan kimppuun. Eihän se ole mitään jyrkkyyt-
tä. Sitähän osaa tehdä porvaristokin. Minä en suinkaan tahdo kiel-
tää arvostelemisoikeutta. Täällä Toivonen sanoi, että Hämeen ete-
läisessä vaalipiirissä ei ole puoluetöimikuntaa moitittu eikä puo-
lueen pää-äänenkannattajaa. Se on järkevää vasemmistolaisuutta.

Sitte on sanottu, että puoluekokouksen kiirehtimi-
nen olisi auttanut. Sitä minä en usko ensinkään. Se on kyllä va-
hinko, että ohjelmakomitealla ei ole enempää valmista, kuin mitä
sillä on. Mutta sen on ollut mahdoton enempää aikaansaada, sillä
voimista on ollut puute. Jokaisella on tentävää kädet täynnä, ei-
kä se ohjelma ole niin pian kirjoitettu kuin ensin suunniteltiin.
Siinhen vaaditaan kuukausien tutkimuksia ja lukemista, ennenkuin
paperille syntyy yhtään sanaa. On helppo sanoa, että on kirjoitet-
tava ohjelma maatalouskysymyksestä. Mutta tämä kysymys on erittäin
laaja ja siitä on eri mielipiteitä sosialidemokraattienkin keskuu-
dessa. Meillä ollaan käännekohtassa. On kysymys ruvetaanko jatka-
maan samaan suuntaan kuin torpparivapauskysymyksessä, jakamaan
valtion maat tilattomille toimien vastoin sosialidemokratian pe-
riaatteita, ruvetaanko todellakin jatkamaan sellaista maatalous-
ohjelmaa, minkä täytyy merkitä sos. dem. periaatteiden vastaisek-
si, vai onko lähdettävä toiselle tielle, ottaen huomioon nykyi-
nen viljelystekniikka ja kannattavuus j.n.e. Se ei ole niin
helppo asia. (Helo: Miksi ei yritetä?) Siellä komiteassa on Helo
ja minä toivoisin että hän yrittäisi. Se on nävytöntä, että oh-
jelmakomitean jäsen tulee moittimaan puoluetöimikuntaa siitä,
ettei ohjelmakomitea tee työtä.

Kokous keskeytettiin tähän päivällisloman vuoksi
k:lo 5 i.p. K:lo 7 i.p. ryhdyttiin jatkamaan toimintakertomuk-
sen käsittelyä säätytalolla.

T a i n i o jatkoi edelleen ennen päivällislomaa alka-
maansa puhevuoroa:

Viiipurin läänin itäisen vaalipiirin edustaja täällä huoma-
utti, ettei heidän piiriinsä ole lähetetty apua. Mutta eihän

sitä ole sinne pyydettykään. Totta kai puoluetöimikunta koettaa
tyyydyttää niitä piirejä, joista apua pyydetään. Se seikka taas,
etten ole voinut saapua heidän piirikokoukseensa johtui siitä,
että samaan aikaan oli piirikokous eräässä toisessa piirissä, mi-
tä minä pidin yhtä tärkeänä ja oli mahdotonta saada kovin paljon
miehiä liikkeelle, kun piirikokouksia pidettiin yhtä aikaa. Se on
valitettava seikka, ettei kaikkiin piirikokouksiin voida miehiä
lähettää, mutta sitä ei voi auttaa. - Julkunen moitti vielä puo-
luetöimikuntaa siitä, että he ovat saaneet äkkijyrkän sihteerin.
Asia on sillä tavalla, että kun piirisihteerä sinne valittiin,
niin puoluetöimikunta kysyi kirjeellisesti, miten sen teidän sih-
teerinne kanssa on, se on kuulemma kuulunut hajottajain leiriin.
Kun sieltä saimme vastauksen, ilahutti se meitä sangen suuressa
määrässä. Siinä sanottiin, että piirisihteerä hyväksyy puolueoh-
jelman ja puoluekokouksen päätökset, eikä sellaista sihteerä
vastaan puoluetöimikunnalla voinut olla mitään. Saattaa kyllä
hyvällä syyllä epäillä kuinka rehellinen piirisihteerin ilmoitus
kannastaan oli, mutta eihän ollut oikeutta epäillä sitä silloin.
Mutta minulla on oikeus epäillä sitä nyt, kun olen kuullut Jul-
kusen selityksen.

Täällä on Aalto sanonut, ettei puoluesihteerillä ole mitään
oikeutta kieltää lehtiä julkaisemasta piirien julistuksia. En
minä ole sitä sanonut ettei julaista saa. Olen huomauttanut sii-
tä, että on annettu niin huomattava paikka, julaistu parin pals-
tan rubriikilla varustettuna tuollainen julistus joka sisältää
pääasiallisesti ainoastaan vääriä väitteitä. - Sen suuntainen
vaatimus että puoluekokousta tarvitaan sitä varten, että menette-
lytapapponet saadaan muutetuiksi jyrkemiksi, sellainen vaatimus
menee yli sosialidemokratian rajojen, sillä minä luulen, ettei
ole yhtään sosialidemokraattista puoluetta maailmassa, jolla oli-
si jyrkempi menettelytapapäätös kuin meidän puolueella. Niissä me-
nettelytapapongissa on tilaa mennä kuinka pitkälle tahansa vasem-
malle. Tie oikealle niissä on sulettu ja meidän puolueemme ei to-
dellakaan tarvitse tästä syystä mennä muuttamaan menettelytapapä-
ätöksiään, niin jyrkkiä ne ovat. Jos joku piiritöimikunta tai piiri
ryhtyy agiteeraamaan siihen suuntaan, että me eroamme, jollei näitä
päästöksiä muuteta, niin se johtaa siihen että sellaisen piirin on
erottava sosialidemokraattisesta puolueesta sillä on selvää, että
sitä vaatimusta ei voi mikään puoluekokous mennä hyväksymään. Jos

mennään vielä vasemmalle, niin silloin me joudumme aseellisen taistelun tielle, joudutaan tielle, joka meidän menettelytaponsissamme tuomitaan ja siihen ei sosialidemokraattinen puolue mene missään. En minä tunne sellaisia maita.

On sanottu, että ohjelmakomitean olisi pitänyt tehdä enemmän, mutta eihän voida pakottaa ketään siihen kuuluvaa tekemään työtä enempää kuin mitä hän loma-aikanaan kerkiää. Ohjelmakomitean työ on sitä laatua, että siihen on antauduttava kokonaan. Nyt on Itkonen saatu siihen tehtävään rupeamaan ja minä luulen, että ohjelmakomitean työ valmistuu tämän vuoden kuluessa niinkuin puoluekokouksen päätös oli.

Sitte Aalto on kosketellut puoluetolimikunnan suhdetta Kotosen matkaan nähdessä. Eihän puoluetolimikunnalla ole mitään kurinpito-oikeutta puolueen yksityisten jäsenten suhteen. Kotonen on sos. dem. ryhmän jäsen, ryhmällä on oikeus ryntyä toimipiteisiin. Sitte olisi asia kuulunut Viipurin läänin itäiselle piirijärjestölle ja Sortavalan kunnallisjärjestölle. Jolleivät nämä tee tehtävänsä, niin on aiheutonta haukkua puoluetolimikuntaa asiasta, jolle se ei kuulu. Näyttää olevan niin, että kun joku asia ei mene hyvin, niin se on puoluetolimikunnan syy ja asianomaisilla järjestöillä ei ole mitään tekemistä. Ei puoluetolimikunta voi maaseudun piirijärjestöille sitä eikä tätä. Ei mikään estä niitä toimimasta sillä tavalla, että siellä hajaannusta ei synny. Jos Tampereella esiintyy kommunisteja niin on tarpeetonta syyttää puoluetolimikuntaa, on tarpeetonta syyttää ketään. Sitä mikä on, sille ei voida mitään, se on ajan hengesä ja se oikeastaan osoittaa meidän työväestömme kehittymättömyyttä. Minä uskon että sille ei jumalakaan voi mitään, vielä vähemmän puoluetolimikunta. Sillä ei ole mitään vaikutusta niihin, jotka uskovat ja odottavat vallankumousta ja paratiisia jo huomispäivänä. Kyllä puoluetolimikunnan toiminnassa laiminlyömisestä syntä voi olla ja on, mutta ei mitään tahallista huolimattomuutta ja toimetttömyyttä. Joka sellaisesta sitä syyttää hän valehtelee.

V i i k ehdotti että puhe aika rajoitettaisiin, vaan ehdotusta ei kannatettu.

M y l l y m ä k i oli myöskin sillä kannalla, että Ammattijärjestön aloitteet mielenosotusten toimeenpanemiseksi ovat suuresti alentaneet työväestön luottamusta puoluetolimikuntaa kohtaan.

Puhuja painosti, että elintarvekysymys on sellainen, joka odottaa ratkaisua. On vaarallista mennä sanomaan, ettei tiedetä mitään tässä voitaisiin tehdä. Mielenosotuskokouksissa voidaan valaista nykyisen järjestelmän varjopuolia ja siksi niillä on valistava vaikutus; niiden kautta voidaan työväestön luokkavaimaa vahvistaa. Kesällä toimeenpannuilla mielenosotuksilla olisi ollut paljon suurempi vaikutus, jos ne olisi järjestetty puoluetolimikunnan aloitteesta. Muuten eivät nämä mielenosotukset sentään olleet niin mitättömiä kuin mitä täällä on tahdottu väittää. Puhuja sanoi olleensa mukana eräessä sellaisessa ja siinä oli lukuisa joukko osanottajia. - Mitä tulee ohjelmakysymykseen, niin työväen joukot odottavat, että asiaa pohdittaisiin puoluelohdissa. Tekee huonon vaikutuksen kun kuulee, että ohjelmakomitea ei ole vielä päässyt edes työnsä alkuun; tässä suhteessa olisi kyllä voitu tehdä enemmänkin. Niille, jotka tulevat liikkumaan maaseudun työväestön joukossa on sangen epäkiitollinen tehtävä puolustaa puolueen johdon menettelyä. Mikään tehtävä ei ole tällä hetkellä tärkeämpi kuin työväestön luottamuksen säilyttäminen puolueen johtoa kohtaan ja siinä suhteessa ei johdon taholta ole tehty kaikkea.

Mitä tulee Kotosen juttuun niin olisi puoluetolimikunta voinut sitä valvoa vaikka puoluesihteerin sanoikin, ettei se ole puoluetolimikunnan velvollisuus. Ei olisi pitänyt vain uupimäärään todeta ettei puoluetolimikunnalla ole Kotosen matkaan nähdessä mitään sanottavana. Tällä seikalla on myöskin suuri merkitys. Lopuksi puhuja totesi, että tyytymättömyyttä puolueen johtoa vastaan on kauttaaltaan olemassa.

T. L e h t o: Täällä ovat muutamat toverit, varsinkin Nordlund, Aalto ja Toivonen lausuneet sellaisen ajatuksen, joka minun nähdäkseni olisi oikaistava. Täytyy myöntää, että jonkunlaista hermostuneisuutta on puoluetoverien joukossa olemassa hyvin suuremäärässä ja sitä on huomattavana siinäkin vasilipiirissä mistä olen, Vaasan läänin itäisessä. Mutta toisaalta minun täytyy myöntää, että puoluetolimikunnan toiminta ei ole siihen hermostuneisuuteen syytä, vaan se hälinä, mikä etupäässä puoluelohdistuksessa on nostettu, se puolueauktoriteetin horjuttaminen mitä aivan säännöllisesti erinäisissä lehdistä, ehkä hyvässä tarkoituksessa on harjoitettu, eihän se ole voinut olla vaikuttamatta myös-

kin puolustotoimikunnan menettelyyn. Täten on syntynyt nykyinen tilanne. Suola on menettänyt merkityksensä ja puolueen auktoriteetti on se suola, joka meillä puolueellemme aikaisemmin on sen voiman antanut mikä sillä oli. Nyt ei enää kukaan, ei vasemmisto ei keskusta eikä oikeisto voi sille mitään. Mutta toiselta puolen minä yhdyin edellisiin toverisiini siinä, että jotain on tehtävä. Kun minä äskettäin kuulin puolustotoimikunnan toimintaselostuksen, niin minäkin tulin siihen käsitykseen, että siinä puhuttiin enimmäkseen tuollaisten n.k. juoksevien asiain hoitamisesta mutta mitään sellaista syvällisempää, tarkempia suunnitelmia, joita työväestö kaipaa, siinä ei ollut. Ennen kansalaissotaa puolueeseen kuulunut työväestö omasi sellaisen vaistoon, että sille täytyy olla jotain sellaista minkä se huomaa sellaiseksi ehdottomaksi, ja tätä vaistoa ei tosiaankaan puolustotoimikunta ole onnistunut tyydyttämään. Mutta se ei ole kauttaaltaan ja pelkästään puolustotoimikunnan syy, ei ole yksistään sen syy tai ansio mitä se on tehnyt tai tekemättä jättänyt. Minä olen Vaasan läänin itäisestä vaalipiiristä, joka on, kuten puolueverit tietävät, tällä hetkellä yhtenäisin vaalipiiri ja kun me olemme siellä esiintyneet sanomalehdissä tai muuten, niin aina me olemme asettuneet puolustotoimikuntaa puolustamaan. Kyllä minä tosiaankin toivoisin, että täällä puhutaan kaikki asiat halki, mutta se ensimmäinen velvollisuus on jokaisen meikäisen sanomalehtimiehen itselleen asetettava, että kuria on noudatettava ja puolueauktoriteettiä on kaikkien pidettävä arvossa jollei suorastaan haluta hajoitustyötä tehdä. Mutta näistekin seikoista huolimatta, vaikka katsonkin että puolustotoimikunnan olisi pitänyt saada enemmän aikaan, on minä katsa että täällä mikään muu päätös tehtäisiin kuin että hyväksytään puolustotoimikunnan tänäastinen toiminta. Päätettäköön mitä tahansa tulevaisuuteen nähden, puoluejohdon auktoriteetti on säilytettävä. Minun käsittääkseni Nordlundin ehdotus tietää sen, että puolustotoimikunnan toimintaa ei hyväksytä. Minä en yhdy siihen vaan ehdotan, että puolustotoimikunnan tänäastinen toiminta hyväksyttäisiin. Mutta mitä vastaisuuteen tulee, niin olisi mielestäni lausuttava, että puolueen arvosta on pidettävä kiinni muuten ei puolustotoimikunta, tulkoon se millainen tahansa, voi sen paremmin toimia. Haukuttakoon puolustotoimikuntaa tällaisessa paikassa jos aihetta on, mutta ulospäin on sitä pidettävä arvossa.

Mitä sitte tulee lauihin kysymyksiin kuten esim. Kotosen ulkomaanmatkaan, niin asia oli meillä piirikokouksessa esillä. Ei siellä Kotosta haukuttu mutta kuitenkin lausuttiin se toivomus, että kansanedustajien ja puoluejohdon olisi koetettava säilyttää joukoissa se hyvä käsitys mikä niillä on alkööstä ruvetko sitä hävittämään ja me pidämme Kotosen ulkomaanmatkaa tälle luottamukselle turvallisena. Jos tällaisia tapauksia useammin rupeaa sattumaan, niin ehdottomasti työväen luottamus horjuu.

Mitä sitte tulee menettelytavan muuttamiseen vastaisuuteen nähden, niin kyllä minä puolestani toivoisin, että se muutettaisiin jyrkemmäksi ja selvemmäksi, sen suuntaiseksi minkä olemme perineet puolueelta ennen kansalaissotaa.

N y r k k ö yhtyi pääasiassa edelliseen puhujaan, mainiten että jo käytetyistä puhevuoroista selviää mitä puolustotoimikunnalta etupäässä vaaditaan ja myöskin mitä sen olisi pitänyt tehdä.

K e t o: Minä yhdyin siihen, mitä kaksi edellistä puhujaa ovat sanoneet. Minusta ovat henkilöt, jotka tässä puolueessa ovat nimittäneet toisiaan pettureiksi, minun nähdäkseni, olivatpa heidän tarkoituksensa miten hyviä tahansa, tehneet puolueelle huomon palveluksen ja suuren virheen siinä, että he ovat läyneet horjuttamaan puolueen sisäistä auktoriteettia. Tällaista toimintaa on vältettävä, sen käsittävät kaikki jotka jotakin ymmärtävät taktiikasta. Katsokaamme esim. bolševikkeja. Heilläkin on keskenään tavattoman suuria keskinäisiä erimielisyyksiä taktillisissa kysymyksissä mutta he eivät päästä näitä riitaisuuksia joukkojen tietoon sillä siten päästäisiin syyttämään johtoa ja horjuttamaan sen auktoriteettia. Meillä n.s. partenttikeskustalaisten taholta häikäilemättömästi esitetyt moitteet puolueen johtoa vastaan ovat suurimpana syynä siihen, että puolueen joukkojen keskuudessa ilmenee hermostuneisuutta ja tyytymättömyyttä puolueen johtoa vastaan. Puhuja mainitsi, että jos menetellään niin kuin toveri Swentorjetski äskön Tampereella pitävänsään puheessa, niin täällä on mahdotonta kenenkään puolueen johdossa työskennellä. Ei puolustotoimikunnan voimat riitä kiinnittämään huomiota kaikkiin niihin seikkoihin, mihin mahdollisesti huomiota pitäisi kiinnittää kun on niin monta asiaa yhtäikaa valmistettavana. Täytyy sanoa, että kun ryhdytään panemaan suun-

taehtoja toimihenkilöiden niskaan, syyttämään heitä jos he eivät ole kaikkea tehneet mitä heiltä on odotettu, niin tullaan olotilaan, joka saa aikaan keskinäistä eripuraisuutta ja ehdottomasti puolueen auktoriteetin joukkojen keskuudessa. Niin eivät tee minkään maan sosialististen puolueiden edesvastuuntuntoiset ainekset. Minä en sano, etteikö olisi mahdollisesti voitu tehdä enempi ja etteikö yhteen ja toiseen tyytymättömyyden ilmaukseen olisi syytä. Minä tiedän, että ne, joita sanotaan oikeistolaisiksi ovat myöskin tyytymättömiä yhteen ja toiseen puolueen johdossa mutta he ovat paljon lojalempia tästä tyytymättömyydestä huolimatta. Täytyy ottaa huomioon objektiiviset syyt. Meidän täytyy ottaa huomioon, että meidän puolueemme on maailman köyhin sosialidemokraattinen puolue intelligenssistä. Meillä ovat puolueen toimivina henkilöinä itseoppineet työmiehet, joiden lukumäärä kansalaissodan johdosta on sangen harventunut. Itävallassa esim. kuului puolueeseen 60,000 opillisen sivistyksen saanutta jäsentä. Jos meillä olisi asianlaita sama lähimainkaan, silloin voitaisiin puhua jonkunlaisten vaatimusten asettamisesta puolueen johdolle mutta ei nyt.

Mitä tulee ohjelmakomitean työhön, niin siinä suhteessa on toivomisen varaa paljon. On kuitenkin koetettu saada aikaan jostain mutta tässäkin on ollut suurimpana syynä työvoiman puute. Kevät-aika meni eduskuntatyössä niin tiivistä, ettei kukaan siihen aikaan jaksanut ryhtyä tähän hommaan. Kesällä sitte puheja voionmaan ja Harvalan kanssa piti kokouksen ja suunnittelivat mitä olisi ensin tehtävä. Sitte Voionmaa meni Tarttoon ja joutui pois hommasta. Tri Hälö oli koko kesän poissa Helsingistä eikä otanut siis osaa mihinkään kokoukseen. Sitten tuli kesälomaaika. Me Harvalan kanssa koetimme saada sihteerin komitealle, vaan sitä ei tullut mitään. Itse en voinut siihen toimeen ryhtyä, otettuaani vastaan toisen toimen. Käännyttiin erinäisten henkilöiden puoleen, mutta kukaan heistä ei voinut ottaa tointa vastaan eikä puolueella ollut tiedossa ketään sellaista jolle toisi olisi voitu tarjota. Vihdoin saatiin Itkonen lupautumaan toimeen. Kun ohjelmakomitea puoluekokouksessa asetettiin, ajateltiin seuraava puoluekokous pidettäväksi 3 vuoden perästä ja siksi suunniteltiin komitean työn täytyvän olla valmis. Ei kukaan sitoutunut rupeamaan komiteaan sillä ehdolla, että sen työ valmistuisi mahdollisimman kiireellisesti pidettävään puoluekokoukseen.

Mitä tulee mielenosotukseen elintarveasiasta, niin minä myönnän, että mielenosotukset ovat itsessään hyviä ja olen aina valmis kannattamaan mielenosotuksia, jotka kasvattavat joukkojen joukkovoimaa ja kun niillä on hyvä ohjelma ja kun kyetään antamaan niille sellainen tarkoitus, jota sosialidemokraattikin voi kannattaa. On lausuttu, ajatus on lähtöisin KansanTyöstä, että koko tämä vallitseva elintarvekurjuus on aiheutunut keinottelusta ja kun hallitusta vaaditaan ryhtymään toimenpiteisiin sen poistamiseksi, niin sillä on kaikki autettu. Mutta eihän herran nimessä marxilainen sosialidemokraatti voi asettua sellaiselle kannalle. Kyllä elintarvekurjuuden syyt ovat paljon syvemmällä, ne ovat siinä taloudellisessa järjestyksessä jonka maailman sota on aiheuttanut, ja keinottelu on niiden syiden seurauksena. Jos sosialidemokraatit panevat toimeen mielenosotuksen, niin pitää esittää ohjelma, joka kohdistuu kurjuuden syihin, ohjelma joka paljastaa nämä syyt ja samalla osoittaa keinot joilla nämä syyt voidaan poistaa. Niin kauvan kun tällaista ohjelmaa ei ole hankittu, ei mielenosotuksilla joukkoja koota.

Meidän pitää saada talouspoliittinen ohjelma. Mutta se ohjelma ei ole käden käänteessä valmistettu. Ellei sellaista ohjelmaa saada, joka valistaa joukkoja, niin ovat mielenosotukset joukkojen hämmästyttämistä eivätkä joukkojen valistamista ja tällaisia mielenosotuksia minä vastustan.

K o t o n e n huomautti aluksi, että hän ei olisi halunnut puheenvuoroa käyttää mutta koska keskustelussa on nimenomaan kosketeltu hänen menettelyään katsoo hän asiakseen selostaa kantaansa puolueen nykyisiin suuntavirtauksiin ja menettelytapoihin nähden.

Minulla ei ole mitään halua eikä aihetta ryhtyä puolustamaan puolue-toimikuntaa vielä vähemmän puoluesihteeria. Päävastoin puolue-toimikunnan jäsenet ja eritoten puoluesihteerit tietävät miten ankarasti minä moneen kertaan olen hyökännyt heitä vastaan mutta minä olen katsonut, että kun puolueen johdon asema on niin horjuva, niin ahdistettu, niin hädänalainen kuin se on, niin minulla ei ole siveellistä oikeutta ryhtyä, niin kauvan kuin olen puolueen jäsenenä, julkisuudessa parhaamaan ja kaatamaan puolueen hallitusta vaikka se ei ole minun mieleiseni lähestulkoonkaan. Viittaan siihen, miten karvaita totuuksia olen lausunut puoluesihteerille toveripöydissä; Helsingin sos. dem. klubissa näistä asioista on keskusteltu. Minua ihmetyttää että juuri keskustan taholta on ryhdytty hyök-

käämään nykyistä puoluejohtoa vastaan kun muistamme että juuri se sama keskusta, joka nyt kiivaimmin hyökkää, viime puoluekokouksessa saneli ohjelman. Minua tämä ohjelma ei tyydyttänyt ollenkaan, niin kuin muistatte.

Puoluekokouksen jälkeen puoluetoimikunta antoi jyrkkäsanaisen julistuksensa. Tällöin jo teki mieli nousta vastaan mutta alkoi tuntu siltä, ettei tästä muutenkaan hyvä seuraa. Sitten antoi keskustatunnetun julistuksensa ja puoluetoimikunta selitti, että se on aivan samaa mieltä. Sitte puoluetoimikunnassa, keitä siellä on? En tiedä onko siellä muuta kuin korkeitaan pari, jotka selvästi tunnistavat itsensä oikeistolaisiksi, muut ovat keskustalaisia ja selittelä ja selitellä että kaikki on hyvin. Tällainen omituinen ristiriita on meidän puolueessamme nykyisin. Tämä johtuu osaksi siitä, että meidän poliittisella taivaallamme on olemassa muutamia sellaisia pyrstötähtiä, jotka lentävät suurella surinalla ja valonheijastuksella ja luultavasti pian sammuvat. Mutta sellaisessa olotilassa missä Suomen työväestö kansalaissodan jälkeen elää, nuo pyrstötähdet voivat hetkeksi kirkkaista ja sokaista Suomen työväen selvää järkeä. Tämä on yksi syy. Toinen on minun oikeistolaisilla silmilläni katsottuna se, että keskustapuolueiden asema nykyisessä työväen taistelussa on mahdoton. Joukot kulkevat toiset bolshevismiin ja toiset oikeistososialismiin tai missä maassa ei ole selvää oikeistososialistista puoluetta olemassa, suorastaan porvariston syliin. Tämä on kehityksen kulku kaikkialla, Saksasta on meillä tässä suhteessa teessa niin valaiseva esimerkki. Norjassa on tämä keskustalaisuus viemässä harhaan. Italiassa on se jo vienyt. Sitä vastoin Englannissa ja Ruotsissa, missä on olemassa yhtenäiset oikeistososialistiset puolueet on työväestö pysynyt paremmin koolla. Keskustat ovat kaikkialla haihtuneet kuin akanat tuuleen. Nyt on meidän puoluejohtomme koettanut seurata keskustapolitiikkaa. Se on koettanut lähinnä seurata Saksan riippumattomien menettelytapoja ja ohjelmaa mutta minusta puolueen sisäinen kehitys on osoittanut ettei tämä vie perille. Me oikeistososialistit katsomme asioita toiselta kannalta. Täällä on tahdottu, että meidän olisi palattava niihin vanhoihin opinkappaleisiin. Mutta maailma on nyt kuitenkin muuttunut niin että niihin palaaminen on mahdotonta. Meidän on mentävä suuntaan tai toiseen. Ne suunnat ovat bolshevismi ja oikeistososialismi. Minä olen aina ollut sillä kannalla, että joko bolshevismi tai johdonmukainen oikeistososialismi aina ministeriososialismiin saakka.

Tämän jälkeen kosketteli puhuja ulkomaanmatkaansa huomauttaen, että matkan tarkoitus oli lausua Euroopan muille kansoille kiitokset siitä, että nämä olivat venäläisen sorron aikana asettuneet Suomea kohtaan ystävälliselle kannalle ja tunnustaneet Suomen itsenäisyyden. Samalla mainitsi puhuja pitäneensä velvollisuutenaan tehdä ulkomaalaisissa toveripiireissä selkoa selkoa Suomen oloista ja eritoten oloista työväen keskuudessa. Puhuja puolusteli menettelyään keskustelun kuluessa tehtyjä huomautuksia vastaan sekä teki yksityiskohtaisemmin selkoa matkastaan.

H u p l i: Minusta on näyttänyt pitkän aikaa siltä, että suunnitelma, mikä aikaisemmin on esitetty, nimittäin että pitäisi olla kaksi puoluesihteeriä, olisi toteutettava pian. Kun jo ennen kapinaa, jolloin tämä puolue oli yhtenäinen, katsottiin tarvittavan kaksi puoluesihteeriä niin kyllä kai nyt tarvitaan. Täällä haukutaan puoluetoimikuntaa silmät korvat täyteen ja sillä on kuitenkin yksi ainoa mies tekemään kaikkia niitä töitä mitä pitäisi tehdä. Jos keskustan taholta tahdotaan avustaa puoluetoimikuntaa niin annettakoon varoja ja miehiä sille.

Muuten, kuten toveri Lehtokin jo huomautti, pidän mitä tärkeimpänä jokaiselle puolueelle, joka haluaa saada arvontoa sekä omissa joukoissaan että ulospäin, että yleensä julkisuudessa vältetään keskinäistä arvostelua, riideltäköön omassa keskuudessa ja tällaisissa tilaisuuksissa miten paljon tahansa. Tältä pohjalta tuntuu asiattomalta pateenttikeskustalaisten hyökäys puoluetoimikuntaa vastaan. Eihän keskustalaisten julistuksessa ole sanottu oikeastaan mitään. Ja kuitenkin tämän tyhjätarkia on nostettu hermostuttava hälinä kautta koko puolueliikkeen. Kaiken tämän jälkeen olisi odottanut täällä muistettavaa arvostelua puoluejohdon menettelystä mutta kun on täällä kuunnellut Nordlundin, Aallon y.m. arvostelijain lausuntoja niin heillä ei oikeastaan ole mitään sanottavaa.

Puhuja luki tämän jälkeen otteita Viipurin läänin itäisen vaalipiirin piiritoimikunnan julistuksesta ja huomautti siinä puoluejohtoa vastaan esitettyjen syytösten johdosta, että nämä ovat sikamaisia valheita ja toiseksi, vaikka näissä syytöksissä olisi peräinkin niin ei niitä olisi päästettävä julkisuuteen. Näitä väitteitä ei ole pyrittykään todistamaan mutta siitä huolimatta ne on pantu sanomalehteen myrkyttämään joukkojen mielialaa.

Kansan Lehti on niinikään julaissut kahdella palstalla välikkeillä ladotun kirjoituksen, jossa sanotaan: "oikeistososialistit ovat toimettomia sillä he eivät haluakaan toimia!" Puolue-toimikunnan haluttomuutta toimintaan pidetään siis itsestään selvänä asiana. Niinikään julistetaan, että puolueen johto pelkää uutta puoluekokousta. Puhutaan puolueen johdon ennen kuulumattomasta toimettomuudesta ja alotteiden puutteesta kaikissa köyhälistöä koskevissa asioissa. Onko tämä totta? Kuka voi tämän allekirjoittaa? Kukaan ei nyt ~~XXXXX~~ täällä halua seistä sen takana. Lisäksi luetaan täällä, että puolueen johto ei ole kallistanut korvaansa työväen vaatimuksille. Tällaista pannaan lehteen ja varustetaan se suurilla rubriikeilla. Tätä vastaan on pantava jyrkkä protesti. Ellei tässä puolueessa päästä siihen, että omissa julkaisuissa ja omassa keskuudessa saadaan parannusta aikaan niin tämän puolueen perii hukka. On jo huomautettu, että puolue-toimikunnan pitäisi kutsua puoluelehtien toimittajat kokoukseen, jossa puolueen johdon taholta voitaisiin antaa niille tietoja ja ohjeita, etteivät ne ottaisi lehtiensä palstoille kaikenlaista roskaa ja aiheuttaisi puolueen jäsenten keskuudessa aiheetonta hermostuneisuutta.

Toveri Swentorzetski on sanonut, etteivät keskustan jäsenet pääse toimimaan. Tämä on valhe. Tämä ei riipu oikeistosta, senhan riippuu työväestöstä. Jos ei työväki päästä keskustaa toimimaan niin eihän voida syyttää, että n.s. oikeistolaiset millään lailla koettaisivat heitä syrjäyttää. Useilla keskustan julistuksen allekirjoittajilla on sitäpaitsi ollut toimia ja tilaisuutta toimimaan. Niinpä on niiden joukossa piirishteerejä, kaupunginvaltuuston jäseniä, eduskuntaryhmän jäseniä, sanomalehtimiehiä j.n.e. Itse toveri Swentorzetski on toimittajana puoluelehdessä, kaupungin valtuusmies Helsingissä, jossa hänellä on niin mainio tilaisuus toimia kalliinajan vastustamiseksi ja josta hän on niin mahtavasti puhunut muualla mutta ei ole valtuustossa avannut suutaan. Ettei hän ole eduskuntaryhmän jäsen, on johtunut siitä, ettei hänellä ole äänioikeutta, ehdokkaaksi hän oli asetettu. Puoluetolimikunta on käyttänyt häntä asioillaan Ruotsissa ja Itämeren maissa. Ryömä ehdotti hänet ensimmäiseen puoluetolimikuntaan. Reinikainen on valtuusmies, lehden toimitusneuvoston jäsen, edustaja. Helo on taasen ohjelmakomitean jäsen, valtiovarainvaliokunnan jäsen eduskunnassa, valtion tilintarkastaja niin että työtä

näillä herroilla on vaikka kuinka paljon jos vaan tahtovat tehdä niin ettei pitäisi jäädä aikaa puolueen johdon haukkumiseen.

N o r d l u n d huomautti esittävänsä niitä mielipiteitä, joita tietää edustamiensa työläisten keskuudessa vallitsevan. Hämeen pohjoisen ja luultavasti myös eteläisen piirin edustajilla ei ole mitään tekemistä niiden persoonallisten hankaus-ten kanssa joita Helsingissä on esiintynyt. Mikään persoonallinen hyökkäys ei tässä ole kysymyksessä kuten on tahdottu väittää. Kun on huomautettu siitä, että puolueen johdon toiminta ei ole tyydyttänyt joukkoja, niin se ei ole hajottamista eikä edistä hajaantumista vaan päinvastoin tahdotaan sillä koota joukkoja.

Sosialisolismikysymyksessä ei puolueella ole mitään ohjelmaa ja tätä seikkaa käyttävät kommunistit hyväkseen puoluetta vastaan. Jotain leväperäisyyttä on tässäkin puolueen johdon taholla ollut olemassa ja tämäkin seikka antaa aihetta vastavirtauksille puolueessa. Puoluetolimikunnan velvollisuus on tehdä voitavansa ettei mitään asiallista aihetta muistutuksiin ja tyytymättömyyteen ilmene. Ja meidän velvollisuutemme on, valitsijaimme mielipiteet tuntien, tästä huomauttaa.

Mitä vielä tulee Kotosen matkaan, niin sitä on työväen laajoissa piireissä ankarasti arvosteltu.

Muuten täytyy puoluejärjestöillä olla arvostelu-oikeus puolueen johtoon nähden myöskin siinä suhteessa mitä se on tekemättä jättänyt. Puolueen hajaantumista ei voida välttää, ellei ryhdytä toimenpiteisiin, jotka vaikuttavat että joukot alkavat uskoa asiain korjaantumiseen lähitulevaisuudessa. Nyt on tilanne toinen kuin viime puoluekokouksen aikana. Annettakoon joukoille nyt uuden puoluekokouksen kautta tilaisuus lausua mielipiteensä ja sillä perusteella mille kokous sitte asettuu, lähdeköön eteenpäin.

H e l o mainitsi aluksi ettei hän ollut saanut kutsua ohjelmakomitean kokouksiin ennen ulkomaille matkustamistaan kesäkuun puolivälissä. Myöhemmin oli kerran kutsuttu kokoukseen mutta ei saapunut multa.

Lausui olevan mielestään mitä tärkeintä, että piirien

edustajat lausuvat kokouksessa julki sen mielipiteen mikä työväestöllä heidän piirissään on, mutta kun muutkin kuin piirien edustajat olivat lausuneet mielipiteitään, niin katsoi olevan syytä vastata varsinkin keskustan julistuksen johdosta tehtyihin hyökkäyksiin. Tämän julistuksen tarkoitus ei mitenkään ollut halventaa puolueen johtoa. Sen allekirjoittajilla oli se vakaumus, että jos nykyistä tilannetta puolueessa jatkuu, niin puolue menee täydellisesti hajalle. Kun vakaumus oli tämä, olisi ollut suorastaan rikos jos ei olisi jotain yritetty tehdä ja se minkä julistuksen allekirjoittajat katsoivat sillä kertaa voivansa tehdä, oli tuon julistuksen antaminen, julistuksen jossa työväelle koetettiin selostaa sitä käsitystä, että asiat voidaan parantaa ilman, että suurten joukkojen, jotka ovat nykyiseen puolueen menettelyyn tyytymättömiä, tarvitsee erota puolueesta. On väitetty, että julistuksen antajat olisivat tahtoneet sen kautta saattaa itsensä johtosemaan puolueessa. Tämä on väärä käsitys. On kuunneltava mitä piirien edustajat ovat kokouksessa esittäneet. Niistä lausunnoista saa sen käsityksen, että jollei mihinkään kannanilmaisuuksiin keskustan taholta ryhdytty, puolue olisi supistunut vielä enemmän vieläpä mennyt kasaan. Kysyi Hämeen läänin edustajilta oliko julistus ollut hajaannuksen syynä. Jo ennen julistuksen antamista oli Hämeen työväen edustajain taholta vakuutettu, että hajaannus seuraa jollei saada luoduksi jotain keinoa millä saataisiin työläisten mieltä tyydynytetyksi. Voidaanko sellainen liike mikä useissa vaalipiireissä on ollut vallalla virallista puolueen johtoa vastaan, synnyttää keinotekoisesti vain pelkällä kiihoituksella? Kotonen on tästä tehnyt kerrassaan suuntakysymyksen, että on muka kysymyksessä joko tahi, ja ettei ole mitään siltä väliltä, joko on mentävä suoraan vasemmalle kommunismiin tai sitte Kotosen mukana. Suomen työväen enemmistö ei tahtone kumpaakaan, ei lyödä päätänsä seinään eikä Kotosen politiikkaa jatkettavaksi.

Puhuja kosketteli tämän jälkeen Kotosen ulkomaanmatkaa, väittäen, ettei sen tarkoitus ollut se mikä oli ilmoitettu, nim. ritarimerkkien jakaminen ja kiittäminen Suomen itsenäisyyden tunnustamisesta, vaan sen todellinen tarkoitus oli koettaa vaikuttaa Ahvenanmaan kysymyksessä Suomen eduksi.

T a n n e r: Minä olen koettanut tarkkaan seurata sitä keskustelua mikä täällä on käyty ja niitä syytöksiä mitä puoluetöimikuntaa vastaan on esitetty. Olisi voitu odottaa siitä alkusoitosta päättäen, joka ennen tätä kokousta suoritettiin, että ne asialliset syyt, joiden nojalla puoluetöimikuntaa moititaan, olisivat kovin painavat. Mutta mikäli niitä keskustelun kuluessa on tuotu ilmi, ovat ne olleet verrattain toisarvoisia.

On moitittu sitä, ettei ole otettu alotetta mielenosotusten toimeenpanemiseksi ensiksikin elintarvekysymyksessä, toiseksi sitä, ettei ole otettu amnestiakysymystä esille mielenosotuskokouksissa, kolmanneksi sitä, että ohjelmakomitean työtä ei ole tarpeeksi kiirehditty, neljänneksi sitä, että työväen edustajat ovat ottaneet osaa rauhanneuvotteluihin ja viidenneksi on puoluetöimikuntaa syytetty siitä, ettei se estänyt eikä pyrkinyt tarpeeksi estämään hajaannusta työväen keskuudessa. Useisiin syytöksiin onkin jo annettu aivan tyydyttävä vastaus. Ensinnäkin mielenosotukset kallista aikaa vastaan, ne olisivat olleet iskuja ilmaan kun meillä ei ole kunnollista ohjelmaa tässä suhteessa. Nekin, jotka harrastavat taloudellisia kysymyksiä eivät ole keksineet mitään vissiä keinoa jolla voitaisiin vastustaa kallista aikaa ja estää sitä taloudellista pulakautta, joka on yleinen kaikkialla.

Amnestiakysymyksessä ovat mielenosotukset niinkään voimattomia. Amnestia on eduskunnan asia ja sitä ei siellä saada mielenosotuksilla esille. Mutta sen jälkeen kun se eduskunnassa tulee ja saadaan sos.dem. eduskuntaryhmän toimesta esille, on aika tukea ryhmän toimintaa. Jos edeltäkäsikin olisi ammuttu kaikki ruuti hukkaan, ei sitä olisi jäljellä silloin kun sitä todella tarvitaan.

Ohjelmakomitean työn kiirehtiminen on jo niin naurettava vaatimus, ettei sitä voi vakavasti ottaa. Luulanko olevan leikin asia laatia ohjelma sellaisissa kysymyksissä kuin maatalouskysymys ja sosialisointikysymys. Ei ole ainoatakaan sosialidemokraattista puoluetta, jolla olisi kunnollinen ohjelma näissä kysymyksissä ja meidän pitäisi muutamassa kuukaudessa tässä maassa laatia sellainen ohjelma. Siinä menee vuosia, se vaatii laajoja tutkimuksia ja niiden, jotka ohjelmakomiteaan on valittu, täytyy ensin käyttää aikaa lukemiseen ja tutkimiseen ennenkuin he voivat aloittaa ohjelman laatimista.

Jos rauhanneuvotteluihin osanottoa halutaan lukea meidän syyksemme, niin silloin minun täytyy sanoa sellaisille moittijoille että he ovat perin "jyrkkiä". Jos koko työväenluokka vaatii vakavasti sisä- tai ulkopoliittisissa asioissa jotain määrättyä tekoa, on luonnollista että sen edustajain on oltava neuvotteluissa mukana. Ja kun sos. dem. ryhmä aivan yksimielisesti päätti että rauhanneuvotteluihin otetaan osaa ja suurella enemmistöllä valitsi siihen henkilöt niin eihän siinä pitäisi olla mitään sanomista.

Siitä meitä ehkä voidaan jonkunverran moittia, että me emme ole pystyneet estämään sitä suurta hajaannusta mikä puolueen keskuudessa nyt on mutta minä pyydän kysyä, kuka sen olisi voinut estää? Kun olevat olot ovat nyt sellaiset ettei missään maassa ole voitu estää työväestön tavatonta liikehtimistä niin kaikkein vähemmän se voi tapahtua meidän maassamme, jolla on ollut niin tavattoman vaikea sisäinen kriisi kestettävänä ja kun me lisäksi olemme Venäjän naapureina niin sille hajaannukselle ei mikään maailman mahti olisi voinut esteitä panna. Meitä puoluetöimikunnan jäseniä on syytetty siitä ettei meillä olisi ollut mukana halua tehdä mitään tässä suhteessa. Sitä vastaan minä panen jyrkän vastalauseen. Kaikki ne toverit, jotka ovat puoluetöimikunnassa ja myöskin muut, ovat saaneet tehdä työtä siinä suhteessa ja rasittua. Mitään toimintahalun puutetta ei ole ollut. Meillä on suunnaton henkisten voimien köyhyys joka alalla ja se on vielä sitäkin suurempi kun koko se kantajoukko, joka 15 vuoden aikana on puolueessa toiminut, on miltei kokonaan hävinnyt tai jota puolueen muuten on mahdoton käyttää hyväkseen. Lisäksi on olemassa uusi kommunistinen puolue, jonka mukana on osa työvoimia, jotka ovat vetäytyneet pois kaikista edesvastuusta ja repivät alas sitä mitä toiset koettavat rakentaa.

Niiden toverien taholta, jotka erittäin ovat tahtoneet puolueen johtoa moittia, on sanottu, etteivät keskustalaiset pääse toimimaan. Tätä vastaa pyytäisin huomauttaa, että useilla keskustaan kuuluvilla henkilöillä on aivan riittävästi toimia ja minä luulen, ettei kenelläkään meidän puolueessa ei ainkaan puoluetöimikunnan keskuudessa ole mitään sitä vastaan että kaikkien kannettavaksi, joita keskustassa tai yleensä puolueessa on, annetaan niin paljon taakkaa kuin he ikinä jaksavat kantaa. Työtä riittää, työvoimia on tavattoman vähän. Jos tällä neuvoston

kokouksella on se käsitys, että sitä työtä, jota puoluetöimikunta tähän asti on suorittanut, joku toinen paremmin hoitaa ja saa parempaan kuntoon, niin minä pyydän sen johdosta puoluetöimikunnan kaikkien jäsenten puolesta ilmoittaa, ettei meillä ole mitään sitä vastaan, että meidät jo tässä kokouksessa toimesta vapautetaan. Päinvastoin olemme me kiittollisia. Mutta jos tätä ei haluta, niin me samalia myöskin vaadimme, että meille annetaan kaikki tuki ja kannatus, jota me raskaassa ja vaikeassa työssämme tarvitsemme. Jos mitä epäkohtia on, niin tietysti otetaan vastaan kaikki asialliset huomautukset mutta epälojaaliset moittimiset erityisen karkein sanoin ei ole rakentavaa. On tavattoman helppo repiä alas ja hävittää mutta hyvät toverit, jotka sitä ovat tehneet, kuka kokoaa tämän puolueen jos sitä kaikki vaan hajottavat?

A n n a l a: Puoluetöimikunta on liian lievästi käyttänyt puoluekuria, mikä on ollut suurena tekijänä esiintyneeseen hajaannukseen puolueessa. Keskustajulistuksen allekirjoittajilla on ollut hyvä tarkoitus, mutta he eivät ole osanneet ottaa lukuun sen vaikutusta. Julistus on antanut kommunisteille hyviä aseita heidän hajoitustyössään. Ainakin Turun puolella aiheutti julistus hajaannusta. Mitä tulee mielenosotuksiin, niin niitä on johdon taholta järjestettävä ainoastaan silloin kun voidaan osoittaa että niistä tulee todellakin voimakkaita mielenosotuksia.

A a l t o vastasi edellisen lausuntonsa johdosta tehtyihin huomautuksiin, selittäen etteivät keskustan kannalla olevat puolueen jäsenet suinkaan tahdo edistää hajaannusta. Päinvastoin on johdossa olevien henkilöiden taholta lausuttu, että sen parempi mitä pikemmin hajaannus tapahtuisi, ja tästä on saatu aihetta väittää, että puolueen johto haluaa hajaannusta. Puolueeseen on kuulunut itsetietoisia kommunisteja ja ne tietysti ovat eronneet ja taistelevat tietoisesti puoluetta vastaan olipa se kuinka vassemmalla tahansa, mutta sen lisäksi kuuluu puolueeseen suuri joukko niitä, jotka eivät ole mitään itsetietoisia kommunisteja mutta joihin kommunistinen agitationi voi vaikuttaa varsinkin jos puolueen toiminnassa esiintyy heikkoutta ja sellaisia menetytapailmiöitä, jotka eivät heidän luokkavaistoaan tyydytä. Kansan Työn suhteen pyydän huomauttaa, että jos siinä olisi ajettu oikeistopoliittikkaa, niin siitä olisi varmaan ollut

seurauksena lehden siirtyminen kommunisteille. Tätä todisti lehti-osuuskunnan viimekeväinen vuosikokous, jossa lehden kimppuun kovasti hyökättiin vaikka se oli ajanut jyrkempää politiikkaa. Jos mennään enemmän oikealle, niin se hajoittaa vielä enemmän. Tämän takia on keskustan taholta koetettu vaikuttaa puolueen johtoon, että se huomioonottaen mielipiteet maaseudulla muuttaisi taktiikkaansa enemmän vasemmalle. Lopuksi kohdisti puhuja lausuntonsa edustajille Nyrkölle ja Kotoselle.

T a i n i o: Minä ymmärrän varsin hyvin sen arvostelun mitä Hämeen pohjoisessa ja eteläisessä piirissä on annettu. Minä olen itse samalla kannalla, ettei tässä ole saatu aikaan mitä olisi pitänyt. Sitä minäkin olen koettanut selitellä, että sitä on ollut mahdoton saada aikaan. Kyllä minä ymmärrän sen, että työväki vaatii ja odottaa paljon enemmän. Olen vaan tahtonut sanoa, ettei saamattomuuteen ole syynä haluttomuus. Sellaista työtaakkaa, kun täällä ovat eräät saaneet viime aikoina kahtaa, ei kukaan jaksa suorittaa turmelematta hermojaan. Minä olen Aallon kanssa samaa mieltä, että vasemmistopolitiikalla voidaan erinäisten aineiden siirtymistä kommunistien leiriin vastustaa. Mutta puoluetoimikunta ei ole sittenkään voinut eikä voi toisin tehdä. Kun täällä tulee esille kysymys puolueen pää-äänenkannattajasta niin silloin on tilaisuus määrätä millä tavalla puolueen äänenkannattajaa on toimitettava ja puoluetoimikunnan osuus siinä. Uudenmaan piirikokous samoin kuin puoluetoimikuntakin on ollut yksimielinen siitä, että puolueen pää-äänenkannattaja pitäisi olla terävämpi kuin mitä se on. Siinä kohden on jotain mitä ehkä voidaan tehdä. Tämä kuitenkin ei oikeuta keskustajulistuksen valheita. Voidaan myöntää ja on myönnetty, että sen tarkoitus on hyvä, mutta minä luulen, että hyviä tarkoituksia ei tarvitse edistää valheiden avulla. Siinä lausutaan räikeitä syytöksiä puoluetoimikuntaa ja puolueen pää-äänenkannattajaa vastaan. Ei puolueen pää-äänenkannattajan syyllisyys ole niin suuri kuin on väitetty, joskin siinä toivomisen varaa on. Tässä keskustan julistuksessa on aivan tietoisia valheita. Täällä puhutaan taistelusta äärimmäisten oikeistolaisien ja äärimmäisten vasemmistolaisien kesken. Taistelua äärimmäistä vasemmistoa s.o. kommunismia vastaan - eikö sitä olisi käytävä? Se on taistelua sosialidemo-

kratian ja kommunismin välillä. Siitähän tässä on kysymys. Sitte täällä sanotaan: "puolueen johto samoin kuin puolueen virallinen äänenkannattajakin jätettiin kokouksessa edelleen oikeistolaisien käsiin! Mutta keskustalaisethan määräisivät kaikki puoluekokouksen toimenpiteet - - -".

Minä en koskaan panisi nimeäni tällaisen julistuksen alle, vaikka luulenkin olevani parempi keskustalainen, kuin ne joiden nimet tässä ovat. Täällä on miehiä, jotka horjuvat sinne ja tänne, eivätkä pane tikkua ristiin muuta kuin puolueen hajottamiseksi. (Välinuudanduksia ja melua.)

Täällä julistuksessa syytetään puolueen johtoa siitä että se on tavoitellut sovintoa työväen vihollisten ja valkoisen terrorin harjoittajain kanssa. Se on valhe - sen te tiedätte joka ainoa. Joutuuhan sitä kun työskentelee niissä oloissa missä täällä valkoisen terrorin jälkeen on työskennelty, käyttämään kaikenlaisia keinoja. Ei sitä joka tilaisuudessa samaa virttä lauleta, täytyy panna suu sakkia myöten.

Syytetään puoluetoimikuntaa toimettomuudesta ottamatta huomioon, mitä se on tehnyt ja minkälaisissa oloissa se on työskennellyt. Otettakoon huomioon minkälaisessa kunnossa järjestöme kansalaissodan jälkeen olivat. Kun olemme keränneet tietoja valkoisesta terrorista, on siinä ollut suunnattomia vaikeuksia. Emme ole saaneet järjestöiltä tietoja kuin suurella vaivalla ja epätäydellisinä. Me tunnemme järjestöjen aseman kautta maan, tiedämme minkälaisessa kunnossa ne ovat ja senkin takia emme ole tahtoneet järjestää julkisia mielenosotuksia kun olemme pelänneet sitä vaaraa, että epäonnistuisimme ja saattaisimme hommamme naurettaviksi. (Lukuisia välinuudautuksia ja melua.)

Arvostelu on tietysti paikallaan mutta sen pitää olla asiallista. Pitää ottaa huomioon ne vaikeudet mitä viimeaikaisessa järjestelytyössä on ollut. Meidän pitäisi järjestää asioita mutta puolueen kassa on tyhjä. Mihin pääsee puolue jäsenveroil-la, kun ne eivät nouse kuin noin 40,000 mkaan vuodessa? Meillä on suunnattomia vaikeuksia, joille nykyisin ei voida mitään.

Puoluetoimikuntaa on moitittu oikeiston ja vasemmiston taholta siitä, ettei se ole harjoittanut kuria. Mutta puolueen säännöt ovat sellaiset, etteivät ne anna puoluetoimikunnalle juuri minkäänlaista valtaa tässä suhteessa. Tulevasa puo-

luokokouksessa täytyy saada sääntöihin sellainen muutos, että puoluetoimikunta todellakin voi kurtia harjoittaa. Sille on annettava valtuus erottaa puolueen jäsenyydestä, jos siihen ai-
hetta todella on. Aiheettomia ja valheellisia hyökkäyksiä puolueen ohjelmaa vastaan ei voida sallia. Meillä ei ole nyt valtuuksia antaa minkäänlaisia muistutuksiakaan, ei oikealle eikä vasemmalle.

Hupli esitti ajatuksen toisen puoluesihteerin ottamisesta. Minun täytyy kokemuksesta sanoa, että puoluesihteerille ei käytännöllisten juoksevain asiain hoidon takia jää paljomkaan vapaata aikaa. On sula mahdottomuus seurata esim. maaseutulehtiä ja tarkastaa niitä, mikä olisi puoluesihteerin tehtävä. Niissä esitetään usein niin kummallisia väitteitä, että ihmetyttää ja niitä olisi oikaistava. Tämän vuoksi olisi erittäin tarpeellista saada toinen sihteeri valvomaan lehdistöä ettei siinä levitetä valheellisia tietoja ja epäsosialidemokraattisia väitteitä.

M ä k i kiinnitti huomiota siihen, että kun puoluetoimikunta valmisti ehdotuksensa rauhan aikaansaamiseksi, sen olisi kiinteämmin pitänyt pitää kiinni amnestiakysymyksestä. Amnestia olisi voitu kiinteämmin kytkeä rauhanteon yhteyteen kuin mitä on tapahtunut ja olisi pitänyt koettaa saada amnestiakysymys koko laajuudessaan ratkaistuksi rauhan yhteydessä. Tuntuu kuin tässä suhteessa ei olisi puolueemme edustajain taholta tehty kaikkea mitä olisi voitu.

T a n n e r: Rauhanvaltuuskunta kiinnitti huomiota tähän kysymykseen. Siinä on tehty kaikki mitä voitiin, enempää ei rauhan yhteydessä saatu aikaan.

V o i o n m a a: Amnestia-asian hyväksi on rauhan yhteydessä saatu aikaan paljon. On saatu amnestia niille, jotka lain mukaan ovat kaikkein raskaampiin rikoksiin syyllisiä. On varmaa, että kun raskaammasta rikoksesta maanpetoksesta syytetyt vapautetaan, niin ei rangaistuksia valtiopetoksesta enää kauvan voitane ylläpitää.

Puhuja antoi tämän jälkeen selityksiä ohjelmakomitean työstä ja sen edellytyksistä. Tämä uusi ohjelma ei ole niin helpposti munittu jos tahdotaan todellakin jonkunlainen pätevälle pohjalle nojautuva ohjelma laatia. Jos tällainen ohjelma taas

täytyy laatia kesken kaikkea, mainitsipuhuja ei tahtovansa olla sellaisessa työssä mukana. Ohjelman laatiminen ei sittenkään ole niin tärkeä tehtävä kuin jotkut muut. Käytännöllinen toiminta on nyt tärkeämpi ja ohjelman laatiminen toisella sijalla. Vielä on aikaa tulevaan puoluekokoukseen. Amnestian saaminen, rauhan vahvistaminen, kansalaisvapauksia koskeva kysymys, ne ovat tärkeimmät ja asetettavat ensi sijalle, niistä riippuu se levottomuus mikä maassa vallitsee. Mutta näistä asioista ei ole paikallaan ryhtyä sanomalehdissä moittimaan puolueen johtoa.

V a l t a: Puoluetoimikuntaa kohtaan täällä esitetyt syytökset näyttää olevan edeltäpäin varattu tarkoituksella saada vain syytää. Nyt on kuitenkin tärkeintä, että koetetaan keksiä keinoja miten puoluekoneisto saadaan hyvin kulkemaan eteenpäin. Tärkein asetettava henkilölle ei ole ~~enemmän~~ enemmän taakkaa kuin mitä nämä jaksavat kantaa. Niin on kuitenkin tehty ja sen vuoksi on rikos mennä jälestäpäin heitä moittimaan siitä että he eivät ole kaikkea tehneet mitä olisimme tahtoneet. Muuten ei itse asiassa ole mitään hyötyä siitä, että puoluetoimikunta antaa repäiseviä julistuksia kun joukot eivät kuitenkaan kykene panemaan niitä käytäntöön. Hajaannusta ei estetä niillä keinoin kuin täällä jollakin taholla on koetettu esittää. Peräänantamisella äärimmäisille aineksille ei pitkälle päästä, on muututtava kommunisteiksi muu ei siinä suhteessa auta tai pysyttävä sosialidemokraatteina. Siinä Kotonen osasi oikeaan. Tätä kokousta ei ole koolle kutsuttu toisiamme haukkumaan vaan suunnittelemaan sitä työtä mitä työväen etu vaatii.

S a a r i k i v i: Kuopion läänin läntisessä vaalipiirissä tapahtunut hajaannus on aiheuttanut kysymyksen, miten suhtautua sellaisiin järjestöihin joissa on saatu yhdistys eroamaan sosialidemokraattisesta puolueesta. Tässä on useissa tapauksissa tapahtunut sääntöjen rikos sillä eroaminen ei ole tapahtunut sääntöjen määräämällä tavalla. Pahinta tässä on se, että eroamishomma on useimmiten lähtöisin johtokuntain taholta. Samalla on jätetty suostamatta puolue- ja piiriveroja sekä puoluekokouksekustannuksia, vaikka niitä varten on maksuja jäseniltä kannettu. Tässä suhteessa olisi puoluetoimikunnan annettava piiritoimikunnille selvät ohjeet miten on meneteltävä jotta saataisiin yhtenäinen menettely

aikaan. Asiasta tarvittaisiin ehkä hankkia pätevän lakimiehen lausunto.

Puhuja kosketteli Nordlundin lausuntoa huomauttaen, että jos seurataan sitä mitä vaalipiirin enemmistö puhuu niin mihinkään se johtaisi. Jos pitäisi sanoa esim. mitä Kuopion läänin läntisen vaalipiirin enemmistö ajattelee ja puhuu niin tulaisiin siihen että eduskuntaryhmä on työväen petturi, ohranan kätyri ja porvariston uskollinen auttaja j.n.e. Tällä tavalla voitaisiin sanoa vaikka mitä. Kun katselee niitä nimiä jotka ovat keskustajulistuksen alla ja ajattelee, että jos nykyinen puoluetoimikunta erotettaisiin ja uusi valittaisiin näiden allekirjoittajien jokosta, niin täytyy sanoa, että siitä tulisi aika sekamelska. Siinä ryhmässä ei ole niitä jotka kykenisivät sen paremmin toimimaan. Oli samaa mieltä toveri Lehdon kanssa siitä, että olisi selvästi ja johdonmukaisesti ruvettava taistelemaan kommunisteja vastaan eikä keskustan tavoin ruveta heittämään sille lentomuiskuja. Sosialidemokratia ei saa lähteä sille tielle vaan on sen johdonmukaisesti taisteltava sekä porvaristoa että kommunisteja vastaan.

Leppänen kohdisti puheensa keskustajulistuksen erinäisiä allekirjoittajia vastaan yksityiskohtaisesti huomauttaen, m.m. että useimmat allekirjoittajat ovat sellaisia, joilla on tunnetusti vähän kokemusta ja vielä vähemmän harkintakykyä.

Nyrkkö vastasi Aallon häneen kohdistamiin huomautuksiin.

Meriläinen: Keskustan julistukseen on kiinnitetty liian paljon huomiota. Se antaa muuten niistä eduskunnan jäsenistä, jotka sen ovat allekirjoittaneet, hyvin huonon kuvan. Julkisuudessa ei ole koskaan nähty heidän olevan eri mieltä ryhmän toiminnan suhteen mutta sittenkin he ovat allekirjoittaneet julistuksen jossa ryhmää moititaan sen toiminnasta, mihin he itse ovat myötävaikuttaneet. Viipurilainen Kansan Työ on tehnyt huonon palveluksen puolueelle horjuttaessaan puoluetoimikunnan auktoriteettia ja saatanut sen piirin työväestön huonoon asemaan. Kannatti sitä, että puoluetoimikunnalle hankitaan lisää työvoimia.

Pavilainen yhtyi pääasiassa niihin muistutuksiin mitä oli tehty puoluetoimikuntaa vastaan. Ohjelmakomitea on liiaksi viivästyttänyt työhön ryhtymistään. Ainakin maatalouskysymyksessä pitäisi saada ohjelma mitä pikemmin jotta se voitaisiin esittää

kommunistien ohjelman vastapainoksi. Puolusteli laajasti keskustan menettelyä vedoten muiden maiden esimerkkeihin väittäen, että keskustan julistus oli tehnyt joukkoihin rauhottavan vaikutuksen.

Toivonen väitteli eräitä puhujia vastaan ja sanoi, että se kanta mille hän on asettunut on hänen edustamansa Hämeen läänin eteläisen vaalipiirin työväestön yleinen kanta ja sen piirin piirijärjestyksen kanta. Jollemme ota joukkojen kantaa huomioon niin me joudumme pahaan välikäteen joukkojen kanssa.

Lehto ehdotti että toimintaselostus hyväksyttäisiin.

Nordlund ehdotti toimintaselostuksen johdosta lausuttavaksi seuraavaa:

"Puoluetoimikunnan toiminta ei ole tyydyttänyt siinä suhteessa

ettei Puoluetoimikunta ole tehnyt mitään alotetta kalliin ajan johdosta;

ettei se ole kesän aikana järjestänyt mielenosotuskokouksia amnestiakysymyksen johdosta, vaan jätti siinä suhteessa alotteen Ammattijärjestyksen toimikunnalle;

ettei julkisuudessa ole näkynyt mitään selitystä mihin toimenpiteisiin puoluetoimikunta on ryhtynyt tulevan puoluekokouksen pitämiseksi mahdollisimman pikaisesti, jotta siten estettäisiin alkanut hajaannus!

Kontula ehdotti valiokunnan asettamista antamaan lausuntoa toimintaselostuksesta, vaan kannatuksen puutteessa ehdotus raukesi.

Äänestettiin Lehdon ja Nordlundin ehdotusten välillä, ja 13 äänellä 5 vastaan hyväksyttiin toimintaselostus Lehdon ehdotuksen mukaan.

Vahlstäen jätti pöytäkirjaan seuraavan lausunnon:

"Tosin olisin halunnut puoluetoimikunnalta jonkun verran jyrkempää kantaa, vaan koska äänestys ei koskenut suuntaa, vaan moitteita väitetyistä toimikunnan laiminlyömisistä, joihin en katsonut olevan syytä, niin en voinut yhtyä oppositionin kantaan.

Ensimmäinen kokouspäivä päättyi klo II illalla.

Toinen kokouspäivä.

Kokous aloitettiin k:lo 9 aamupäivällä säätytalolla.

Puhetta ryhtyi johtamaan J.V. Keto.

Toimitettiin nimenhuuto ja saapuvilla olivat kaikki puolueuuvoston jäsenet kuin edelliselläkin päivänä.

päätettiin pitää päivällisloma k:lo 12 - 2.

9 §.

Puoluetoimikunnan esityksestä päätettiin Savon Työmies hyväksyä puoluelehdiksi.

10 §.

Vahvistettiin puoluetoimikunnan toimenpiteet Pohjan Kansan, Vapaan Sanan ja Työväen Lehden puoluelento-oikeuksien peruuttamisesta.

11 §.

Tainio ehdotti että päiväjärjestykseen tehtäisiin sellainen muutos, että nyt käsiteltäisiin eduskuntaryhmän toimintakertomus.

Ehdotus hyväksyttiin.

12 §.

Selostus
eduskunta-
ryhmän
toimin-
nasta.
Leino selosti eduskuntaryhmän toimintaa kevätistuntokaudella, mainiten ensin lakiehdotusaloitteista ja määrärahojen myöntämisestä. Ulkomaalaisille myönnettävän kapinavahinkojen korvauksen suhteen oli ryhmä asettunut sille kannalle että korvaus on myönnettävä kaikille ulkomaalaisille. Kun laki ei saanut tätä muotoa, äänesti ryhmä sen yli vaalien.

Sotapalvelusajan lyhentämisen suhteen asettui ryhmä sille kannalle että palvelusaika olisi oleva vain 1/2 vuotta, mikä ei kuitenkaan mennyt läpi, joten hyväksytyksi tuli laki, jonka mukaan palvelusaika on yksi vuosi.

N.s. sakkoverolain suhteen asettui ryhmä hylkäävälle kannalle ja äänesti sen yli vaalien.

Armahduslaki, vaikka ryhmä on siihen kiinnittänyt kaiken huomion, ei vielä ole valiokunnassa tällä hetkellä alkua pitämällä. Hallituksen esitykset ovat estäneet sen esille tulemisen. On ollut puhetta ulkoasiain valiokunnassa sos.dem. edustajien kesken että rauhan kysymyksen yhteydessä koetettaisiin saada esille amnestiakysymys. Yksityisten ryhmän jäsenien taholta on pyydetty hallitusta antamaan esitys asiasta mutta sellaista ei vielä ole

kuulunut. Ryhmä esittämään lakiehdotukseen sisältyy, että yksityisistä rikoksista tuomittujen asiat olisi otettava uudelleen tutkittavaksi.

Rauhanvaltuuskuntaan osanottoa ei ryhmän mielestä ollut syytä vastustaa, mutta asetettiin sille kannalle että jos työ ei siellä suju, voivat sos.dem. edustajat poistua valtuuskunnasta.

Valmistumaisillaan ovat oppivelvollisuuslaki ja laki erinäisistä toimenpiteistä rauhan palattua eli n.s. rajaseutulaki, jonka viimeksimainitun ryhmä todennäköisesti äänestää yli vaalien jos ei siihen muutosta saada.

Hallituksen esitys työriitain sovittelulainaksi ei tyydytä työväestöä, ja ellei se eduskunnassa parane, asettuu ryhmä sen suhteen hylkäävälle kannalle. Kauppa- ja varastotyöntekijöitä koskevaan lakiin on hallitus ehdottanut huononnuksia, joita ryhmässä vastustetaan.

Välikysymyksiä on ryhmän taholta tehty keväällä Savon Kansan lakkauttamisen johdosta ja myöhemmin Raja-Karjalan oloista. Hallituksen antamiin vastauksiin ei ryhmä ollut tyytyväinen mutta ei saanut niitä valiokuntaan tutkittaviksi.

Yleensä ryhmä harkitsee kaikki lakiehdotukset ja määrittelee niiden suhteen kantansa.

Kuripito toimenpiteistä mainittakoon, että kysymys oli edustaja Vainion erottamisesta ryhmästä, koska hän ei omaksu sosialidemokraattisia periaatteita, mutta Vainio sitten luopui itse ryhmän jäsenyydestä. Myöskin Laherma erosi itse ryhmästä, koska hän ei ole puolueen jäsen. Kuripitokysymyksissä on ilmennyt tosin leväperäisyyttä toisinaan, mutta on otettu asiasta kiinni milloin aiheutta on ollut. On m.m. määrätty tiukasti että lomaa ei saa ottaa ilman ryhmän lupaa.

Kotosen jutun suhteen mainitsi selostaja, että ryhmän ollessa lomalla lähti Kotonen omin lupinsa ulkomaanmatkalle. Asiaa käsiteltiin ryhmässä kun se kokoontui ja paheksuttiin Kotosen menettelyä. Oli kysymys Kotosen erottamisesta ryhmästä mutta annettiin hänelle tilaisuus selittää asiaansa matkalta palattuaan. Sittemmin, Kotosen selitykset kuultua, ei pidetty asiaa sen arvokasena että hänet olisi erotettu, mutta lausuttiin paheksuminen.

Eduskuntaryhmän toiminnan johdosta esitti Puoluetoimikunta seuraavan lausunnon hyväksyttäväksi:

"Tarkastaessaan sos. dem. eduskuntaryhmän toimintaa on neuvosto PuolueNEUVOSTO havainnut, että sanottua toimintaa ovat edelleen, joskin vähemmässä määrässä, vaivanneet samat epäkohdat ja virheet, joihin jo 1919 vuoden puoluekokous kiinnitti huomiota. Erityisesti Puolueneuvosto huomauttaa, että ryhmä miltei kokonaan on sivuuttanut velvollisuutensa ylläpitää, m.m. julkaisemiensa virallisten selostusten ja kokousuutisten kautta, läheistä yhteyttä puolueen kanssa. Lisäksi on Puolueneuvoston huomiota kiinnittänyt, että ryhmän toiminta liian yksipuolisesti on kohdistunut parlamentaarisen työn asettamiin väliftömiin tehtäviin, niin ettei ole tarpeellisessa määrässä käytetty tilaisuutta edistää eduskunnan puhujalavalta työläisjoukkojen sosialistista kasvatusta, mitä on sosialidemokraattiselta kannalta katsoen pidettävä yhtenä eduskuntatyön tärkeimmistä tehtävistä.

Valitettava piirre ryhmän toiminnassa on lisäksi, että se on liian suuressa määrässä verrattain pienen toverijoukon varassa, jonka melkein kaikilla jäsenillä eduskunnan ulkopuolella on hoidettavana puolueen luottamustehtäviä. Sitä vastoin hyvin huomattava joukko ryhmän jäseniä, vieläpä semmoisiakin, jotka julkisuudessa ovat esittäneet ryhmän toimintaa vaivaavia epäkohtia, ottaa siitä huolimatta sängen laimeasti siihen osaa. Puolueneuvosto kehoittaa senvuoksi ryhmää pyrkimään järjestämään toimintansa niin, että kaikki sen jäsenet tarmokkaasti myötävaikuttaisivat siihen!

T a i n i o: Vaikkakin eduskuntaryhmä ei kuulu puoluetoimikunnan valvonnan alle, on puoluetoimikunta tarkoin seurannut ryhmän toimintaa. Tällä kertaa kuuluu puoluetoimikuntaan useita jäseniä, jotka eivät ole ryhmän jäseniä. Entisessä puoluetoimikunnassa ei ollut kuin kaksi sellaista, jotka eivät olleet jäseninä ryhmässä. Ryhmän toimintaa seuratescan ei puoluetoimikunnalla ole ollut mitään erityistä kysymystä, jossa siliä olisi ollut syytä ilmaista tyytymättömyytensä ryhmän toimintaa kohtaan. Pääpiirteissään, jos otetaan asia asialta, siinä ei ole muututtamista, mutta jos ryhmän toimintaa seuraa

Puoluetoi-
mikunnan
lausunto-
ehdotus
ryhmän
toiminnas-
ta.

329 (471) 5. 1918

Puolueemme keskus- elimet. 26/18

Puolueneuvosto

on ollut koolla harittamassa afemaa ja käsittelemässä puoluetoimikunnan julkistuksessa "Röyhälietön voimat kolo" esitettyjä asioita. Puoluelehdistä on jo julkaistu neuvoston päätökset, joiden mukaan puoluekokous kutsutaan koolle toukokuulla, mutta jätettiin ennen, jo helmikuulla, pannaan toimeen suuri työväen neuvottelukokous, johon järjestettiin työväki joka kunnasta on oikeutettu lähetämään edustajansa ja päätösvaltuutettuja esille tulevista kysymyksistä.

Puoluetoimikunta

tuli puolueneuvoston toimesta tähdennettävä siten, että siinä valittiin 5 uutta jäsentä, joista useimmat ovat työväen laartien luottamusmiehiä eri vaikkamunilla. Samalla puoluetoimikunta oikeutettiin alettamaan tarpeen mukaan laartoja ja toimittajia eri alain hoitamista ja järjestämistä warien. Pidettiin näet nykyisessä poikkeuksellisesti oloissa välttämättömänä työväen ja riittävään työvoiman käyttöä työväenliikkeen keskeistämistä.

Puoluetoimikunta on tämän johdosta nyt päättänyt muodostaa keskuksensaaksi komitea, nimittäin:

1) Yleinen komitea, joka käsittelee lähinnä puolueasioita, työväen järjestöjä, valtiollisia edustajafakoukita koskevia asioita, ohjelmahyömyksiä n.m.s. Tämän komitean puheenjohtajana on Kullervo Ranner ja sihteereinä Jyri Sirola ja M. Turja.

2) Toimeenpanekomitea, joka käsittelee lähinnä työväenlaartien asioita ja muita niistä aiheutuvia kysymyksiä. Tämän komitean puheenjohtajana on E. Saavalainen ja sihteereinä R. Vetonmäki.

Puolueneuvoston kokouksissa myös valaistettiin nykyisen valtiollisen tilanteen järjestymistä ja käsiteltiin siitä johtuvia toimintamuotoja, työväen turvaamisesta uhkaavilla waaroilla ja työväen tarkeiden vaatimusten ajamiseksi ja mahdolliseksi mahdollisimman tarmokkaalla tavalla.

Samalla puolueneuvosto päätti melwoittaa puoluelehdet entistä yhtenäisemmin ja jyrkemmin alettamaan työväen luottalaitelun kannalle ja laartimaan työväen voimia hajottavaa esintymistä.

Puoluetoi-
mikunnan
lausunto-
ehdotus
ryhmän
toiminnas-
ta.

Ed
se
Pu
le
ja
mic
tel
jul
ta,
vosj
puoi
väl
sä l
läis
kraa
tärk
että
jouk
ulko
sitä
pää
toimi
laim
ryhmä
sen j
T a i
nan va
män to
jäseni
mikun
jäseni
mikun
olisi
taa ko

ei ole muistuttamista, mutta jos ryhmän toimintaa seuraa

kokonaisuudessaan, niin se yleisvaikutus mikä siitä jää, on sellainen, ettei se ole täysin tyydyttävä. Tässä tulee arvostelu jälleen liikkumaan samoilla perusteilla kuin ~~ksimiksi~~ puoluetoimikunnan toimintakertomuksenkin arvostelussa. Ei ole kiinnitettävä huomiota yksinomaan siihen, mitä ryhmä on saanut aikaan, vaan mitä se ei ole saanut aikaan. Ei ole kysymys lakiehdotuksista, mitä siellä on ollut esillä ja mitä se niiden suhteen on tehnyt tai aikaansaanut, ei ole yksinomaan kysymys siitä, että saadaan uudistuksia suuremmassa tai vähemmässä määrässä. Se on kyllä yksi puoli, mutta toiselta puolen on kysymys siitä, että eduskunnan toiminnan pitää olla myöskin valistustoimintaa, agitationitoimintaa. Eduskunnan puhujalava on sittenkin paras agitationilava. Siellä pidetyt puheet kuuluvat kautta maan ja niitä seurataan. Tätä agitatorista puolta, sellaista toimintaa, joka valistaisi kansaa, sitä on suureksi osaksi puuttunut. Työväen parnaat miehet on sinne valittu, vaikka parhaiden miesten joukkoon on valkoisen terrorin johdosta syntynyt suuria aukkoja. Paljon on kuollut, huomattava joukko entisiä ryhmän jäseniä on ulkomaille ja suurelta osalta kotimaassa olevia on riistetty kansalaisluotamus tai ovat vankilassa edelleen. Siitä joukosta, mikä on ollut käytettävissä, ei kai parempaa edustajistoa ole voitu saada. Siitä kannalta ei siis voida ryhmää arvostella. Parhaan kykynsä mukaan on se toiminut ja kun se niin on tehnyt, niin enempää emme voi vaatia. Siitä huolimatta voidaan kuitenkin kiinnittää enemmän huomiota agitatoriseen toimintaan. Ryhmä nykyisessäkin kokoonpanossaan pystyisi epäilemättä paremmin hoitamaan tätä agitationityötä, kuin mitä se on tähän saakka tehnyt. Osittain lienee ryhmässä jäseniä, jotka pitävät tätä tarpeettomana, ettei muka tarvitse puhua lehtereille eikä ulos ikkunasta. Mutta puoluetoimikunnan enemmistö ja voipa sanoa, koko puoluetoimikunta, on yhtä mieltä siitä, että niin pitäisi tehdä. Ei ole kiinnitettävä huomiota yksinomaan uudistuksiin, vaan pidettävä myös silmällä yleistä luokkataistelua ja käytettävä eduskuntaa niin suuressa määrässä kuin käyttää voidaan luokkavoiman kasvattamiseen. Siinä suhteessa eduskunnan puhujalavalta pidetyt agitationipuheet merkitsevät paljon. Siitä syystä puoluetoimikunta esittää, että neuvosto

hyväksyisi sen suuntaisen lausunnon kuin täällä on jaettu.

Keskustajulistuksen yhteydessä ilmenee eräs omituinen seikka. Sen allekirjoittajina on joukko eduskuntaryhmän jäseniä, jotka ovat tietäneet epäkohdista ryhmän toiminnassa, mutta ne, jotka ovat seuranneet ryhmän toimintaa, eivät ole kertaakaan havainneet, että tämän julistuksen allekirjoittajat olisivat tehneet mitään tämän poistamiseksi. Heidän julkisuudessa esittämänsä moite omaa ryhmäänsä vastaan on isku takaapäin selkään. Mikseivät he ole esittäneet vaatimuksiaan ryhmässä, ryhmäkokouksessa? Tietääkseni ei ryhmä ole estänyt ketään pitämästä agitationipuheita, ei ryhmässä ole asetettu esteitä sellaisenkaan toiminnan tielle. Sitäpaitsi ryhmän toiminta on liian pienen joukon varassa. Ne oikeistolaiset, joita julistuksessa haukutaan, joutuvat suorittamaan melkein kaikki työt. Moittijat, julistuksen allekirjoittajat, eivät ole millään tavalla keettäneet omalla toiminnallaan vaikuttaa ryhmän esiintymiseen, että se olisi sellaista kun sen olla pitäisi. Kaikki työt ja alotteet jäävät oikeistolaisten suoritettavaksi. Ne ovat kykenevämpiä ehkä, mutta minä en ole huomannut toisella puolen olevan vakavaa harrastustakaan, vaikka pystyisivätkin toimimaan.

K o t o n e n: Tainio on taasen menetellyt vanhaan tunnettuun tapansa. Kun hän itse on läikkipissa niin hän rupeaa heittämään kivellä toisia. Se mitä sanoin Tainiosta, sopii puolue-toimikuntaan kokonaisuudessaan. Jos puolue-toimikuntaan kuuluvat sos.dem. eduskuntaryhmän jäsenet olisivat käyneet hyvällä esimerkillä meidän toisten edustajien edellä niin käsittäisi heidän ponsilauselmaansa jonkun verran. (Tainio: Ei se ole heidän.) Onko se sitte Tainion? Puolue-toimikunnan nimessä se kuitenkin kulkee. Minä yleensä en tahtonut täällä hyökätä puolue-toimikuntaa vastaan vaan tahdoin sanoa, että mitä tulee eduskuntatyöhön sekä valiokuntatyöhön kuin myös eduskunnan puhujalavalla esiintymiseen, niin siinä saavat puolue-toimikuntaan kuuluvat ryhmän jäsenet ensin lakasta oman rappunsa edustoja. Se, että joskus pitää puheen eduskunnan puhujalavalla, on verrattain helppo tehtävä. Jos siitä lähdetään ja pidetään siitä kiinni niin minä uskallan luvata pitää verrattain korean puheen joka istunnoissa jos vaan saan laiminlyöä muut tehtävät.

Mitä julkisuudessakin on mainittu, että kovin paljon työtä tulee yksityisten ryhmätoverien niskoille, niin se pitää kyllä paikkansa. Minä luulen, että niin on nyt ja tulee vastakin olemaan. Seikka on nyt sellainen, että työhön kykeneviä henkilöitä yleensä kaikissa puolueissa on vähän ja suuressa työväenpuolueessa varsinkin sen jälkeen kun suuri apuharvennus on tapahtunut, on niitä suhteellisesti vielä vähemmän. Tämän vuoksi pakostakin tulee joidenkin yksilöiden hartioille suurempi taakka kuin oikeastaan kohtuudella voi kantaa. Ettei siinä jää aikaa kovin paljon puhujalavalla rehkimiseen, se on myönnettävä mutta tuskin autettava. Mitä tulee erityisesti puhujalavalla esiintymiseen niin minun täytyy omana havaintonani mainita, että me oikeistolaiset kai siinä olemme kantaneet päivän kuorman ja helteen. Jos muistamme niitä suuria depatteja, joita eduskunnassa on tapahtunut siitä saakka kuin eduskunta kokoon-tui, välikysymyksiä rauhan asiasta, kommunistien kokouksen hajottamisesta ja muista, niin kai me oikeistolaiset olemme siinä tehneet voitavamme. Että siellä ovat myös esiingyneet jotkut Reinikaiset ja muut jyrkät koittaen parastaan, se on kyllä totta mutta en tiedä kuinka valistava vaikutus sillä nyt joukkoihin on ollut ja kuinka suuresti se yleensä on eduskuntaryhmän ja eduskunnan arvoa kohottanut.

Muuten tämän eduskuntaryhmän työn agitatorinen merkitys on minusta asia, jota sietäisi hieman tarkastaa. Minä ymmärrän kyllä Tainion. Hän niinkuin kaikki vanhat puhujat on omaksunut vissin ajatustavan tässä suhteessa josta heidän on mahdoton luopua. Mutta nyt on asia niin, että jos seuraamme asioiden kulkua ja kehitystä, niin huomaamme että mitä enemmän aikaa on kulunut siitä kuin yksikamarinen eduskunta saatiin, sitä vähemmän on ruvettu puhumaan. Puhemäärä on vuosä vuodelta laskenut. Mitä Tainioon itseensä tulee, niin muistetaan mitenkä hän ripitti ja ruoski ryhmäkokouksissa niitä, jotka menevät puhujalavalle pieksämään suuta. (Tainio: Olen vastustanut huonojen puheiden pitämistä.) Siinä se juuri onkin. Tainio luulee itse mielestään puhuvansa hyvin mutta toisetkin luulevat puhuvansa yhtä viisaasti kuin Tainio. Jos katsomme olojen kehitystä meillä ja muual-la, niin huomaamme, että sosialidemokraatit eivät loista nyt millään suurilla ja räikeillä puheilla, ne esiintyvät asialli-

54

sesti mutta samalla aina niin, että vastustuspuolueidenkin täytyy tietää että tuon puheen takana on ajatusta. Katsokaamme Englannin parlamenttia tässä suhteessa tai menkäämme Ruotsin tai Tanskan parlamenttiin niin ei siellä pidetä agitationipuheita siinä mielessä, jossa niitä ennen pidettiin ja missä Tainio ja puoluetoimikunta tahtoisivat niitä pidettävän. Puhuminen puhumisen vuoksi, se on jotenkin arvotonta. Siinä pitää paikkansa Tainion aikaisempi kanta kun hän niitä vastaan taisteli. Minusta työväen joukot eivät sellaista agitaationia enää kaipaa. Luullakseni ryhmässäkin tämä kanta käsitetään. Jos joku edustaja tietää että hänellä on asiallista sanottavaa, niin hän sen sanoo mutta ellei niin parempi on vaieta kuin puhua. Toivon, että ryhmä edelleen noudattaisi tätä tapaa.

Mitä sitte tulee muuten ryhmän toimintaan, niin on myönnettävä, että aina on ollut heikkouksia monessa suhteessa. Yleensä täytyy kuitenkin sanoa, että eduskuntaryhmä suurin piirtein katsottuna on hoitanut tehtävänsä ainakin yhtä vakavasti ja yhtä suurella taidolla kuin entiset sos. dem. eduskuntaryhmät. Arvostelu tietenkin on aina terveellistä ja jos ryhmän toimintaa asiallisella pohjalla arvostellaan niin tietysti on otettava opiksi sikäli kuin sen arvoista arvostelussa on.

N o r d l u n d huomautti aluksi olevansa sillä kannalla edelleen, että piirin edustajat ovat velvolliset täällä esittämään sen kannan mikä piirin työväestön keskuudessa vallitsee. Ei voinut puolestaan yhtyä puoluetoimikunnan ponsi ehdotukseen, pitäen edullisempänä, ettei silloin mitään päätöslauselmaa hyväksytä.

Ehdotti hyväksyttäväksi seuraavan lausunnon:

"Sos. dem. eduskuntaryhmän on toimintaohjeekseen otettava jyrkän luokkataistelun kanta ja sen mukaisesti

1) eduskunnan puhujalavalta säälimättä paljastettava kapitalistisen yhteiskuntajärjestelmän rapiotila, jonka maailmansota on paljastanut ja josta vain yhteiskunnallistuttamiskysymyksen päiväjärjestykseen ottamisella ja läpiajamisella voidaan työväestölle edullisella tavalla selvittää;

2) erikoisesti paljastettava se rapiotila ja kurjuus,

55

mihin valkoisen terrorin hallitukset ovat maamme syösseet ja ne suunnattomat kavallukset ja huijaukset, joita yhteiskunnan varoilla on maassa tehty ja osotettava, etteivät hallitukset ole tahtoneet näitä huijauksia estää, vaan on niitä koetettu peittää ja salata;

3) vaadittava ja läpiajettava verotus uudistus ja amnestiakysymys, vaikkapa kaiken eduskuntatyön keskeyttämisenkin uhallia, koska nämä kysymykset ovat maan työväenluokan elinkysymyksiä, joiden ratkaisun viivytystä ei työväestö voi sietää;

4) vaadittava sotilasmenojen supistamista ja suojeluskunta-avustusten lopettamista;

5) vältettävä sovinnasta esiintymistä porvarisryhmien suhteen;

6) samalla velvoittaa neuvosto ryhmän ottamaan käytäntöön ankaran sisäisen kurin, niin ettei sellainen hajaannus, jota aivan viime aikoinakin on ryhmän toiminnassa esiintynyt, saisi jatkua. Jos ryhmässä esiintyy henkilöitä, mitkä eivät kuria noudata, on ryhmän velvollisuus ilmoittaa heidän nimensä puoluejärjestöille!

K e t o: Kotonen on täällä lausunut ettei ulkomailla sanottavasti harjoiteta agitationia eduskunnan puhujalavalta eikä sille panna niin suurta arvoa. Tämä on käsitys, jota minkään maan sosialidemokratia ei hyväksy, mikäli minä tiedän. Kyllä se on, kuten Tainio sanoi, että eduskunnan puhujalava on kaikkein paras agitationipaikka josta lähetetyt sanat kaikkein parhaiten kuuluvat työväen korviin ja jota sen vuoksi on käytettävä sosialistiseen valistustyöhön ja sosialidemokraattisten periaatteiden esittämiseen. Tämä ei kuitenkaan estä olemasta totta sen mitä Kotonen mainitsi, että eduskunnan puhujalavalta esitetyn arvostelun yleensä täytyy olla sellaista, että se ei saa aikaan päinvastaista vaikutusta kuin on tarkoitettu, nim. että se on tehokasta, että se perustuu totuuteen ja että se on terävää.

Sakasan valtiopäivillä pidetään paljon voimallisia puheita sosialidemokraattien taholta ja ennen kaikkea pidetään niitä siellä, missä sosialidemokratia on esimerkiksi kelpaava,

nim. Itävallassa. Ei niitä pidetä liian paljon ja usein mutta ne ovat periaatteellisesti hyvin perusteltuja ja hyvin pidettyjä. Mitä tulee Englantiin, niin on myönnettävä, että Englannin työväen edustajat parlamentissa ovat esiintyneet verrattain heikosti ja sen vuoksi onkin olemassa tyytymättömyyttä ryhmän toimintaa vastaan. Sen vuoksi onkin siellä ollut kysymyksessä, että ryhmälle tätä agitationin järjestämistä varten otettaisiin erityinen sihteeri. Tämä suunta ei sillä kertaa saavuttanut yksimielistä kannatusta. Tätä puolustettiin juuri sillä, että siten parlamentin valistustyö tulisi paljon tehokkaammaksi kuin muuten. Meillääkään ei ehkä eduskuntatyötä tässä suhteessa ole otettu niin tärkeältä kannalta kuin se olisi otettava.

On kuitenkin myönnettävä, että nykyisessä ryhmässä on suuri joukko tovereita, jotka eivät ole sillä kehitysasteella kuin oli laita aikaisemmissa ryhmässä, joissa oli mukana 15 vuoden kuluessa kouliintuneita itsenäiseen työhön tottuneita tovereita runsaammin kuin nyt. Mutta syynä on myöskin se, että nykyään on ollut niin paljon tehtävää. Tässä suhteessa on parannusta kuitenkin havaittavissa ja voidaan sitä saada aikaan joten sellaista päätöslauselmaehdotusta kuin on puoluetoimikunnan taholta esitetty, hyvin voidaan puoltaa.

Mitä Nordlundin ehdotukseen tulee, niin onko nyt tarpeellista vedota aina siihen mikä on joukkojen mieliala. Puhuja vetoi tässä suhteessa nykyajan etevimmän marxilaisen sosialidemokraatin Otto Bauerin kantaan esittäen otteita hänen kirjoituksestaan, jossa käsitellään kysymystä missä määrin on poliittisessa toiminnassa otettava huomioon joukkojen hetkellisiä mielialoja. Meidän tehtävämme ei ole vain ilmoittaa mitä sosialidemokratiasissa joukoissa liikkuu vaan myös selittää joukoille nykyisen tilanteen luomat edellytykset meidän toiminnallemme ja opettaa joukkoja näitä edellytyksiä ymmärtämään.

J u l k u n e n oli sitä mieltä, että täytyy jonkun verran joukkojenkin mielipiteitä ottaa huomioon vaikkei olekaan oltava grammofoonina. Vallankuomouksellista henkeä ei joukkoihin tarvitse lietsoa, se kyllä syntyy itsestään. Kannatti puoluetoimikunnan ponsia mutta ehdotti että niihin liitettäisiin kohta, joka koskee ryhmän sisäistä toimintaa ja kurinpitoa jotta se saataisiin paremmaksi. Mainitsi että varsinkin Kotosen matka

on puhujan vaalipiirissä herättänyt pahaa verta ja siksi pitäisi kuria koventaa.

H a k k i l a huomautti että asema on jonkun verran muuttunut Suomen tultua itsenäiseksi. Nyt ei ole enää Venäjän hallitusmahtia, joka teki eduskunnan päätökset tuloksettomiksi. Se asema, mikä eduskuntaryhmällemme oli aikaisemmillä valtiopäivillä, on nyt jonkun verran muuttunut. Me emme ole siellä enää yksinomaan harjoittava joukko vaan meidän täytyy ottaa siellä osaa käytännölliseen työhön. Nyt on eduskuntaryhmän kokoonpano heikkoa, sinne on työväki lähettänyt heikkoja edustajia ja eduskuntaryhmän työkyky kärsii siitä. Vastaisuudessa kun valitaan edustajia, on kiinnitettävä huomiota edustajain työkykyyn.

Puhuja oli sitä mieltä, että eduskunnan puhujalavaa on nyt käytettävä toisella tavalla kuin ennen. Sitä ei ole käytettävä agiteeraamiseen vaan on meidän keskitettävä voimamme johonkin määrättyyn asiaan, johonkin poliittiseen seikkaan jossa me kykenemme agitationiakin harjoittamaan. Jos me käytämme tätä paikkaa aina agitationiin niin se ei tehoa mutta kun me sen sijaan kiinnitämme huomiomme määrättyyn asiaan ja keskitämme siihen kaiken tarmomme, niin se herättää mielen kiintoa joukoissa. Tässä suhteessa ei eduskuntaryhmä ole kyennyt kaikkeen mihin sen olisi pitänyt kyetä. Minä luulen, että Uudenmaan sos. dem piirikokous on siinä alivan oikeassa kun se, antaen täyden luottamuksen, lausuu toivomuksenaan että edustajat ja eduskuntaryhmä entistä enemmän selittäisi toimintaansa valitsijoilleen ja koettaisi entistä enemmän asettua vuorovaikutukseen valitsijainsa kanssa. Tässä suhteessa on minun mielestäni toivomisen varaa. Muuten on monien edustajien mahdotonta käydä puhumassa maaseudulla vaikka haluakin olisi. Varsinkin se on vaikeata sellaisille, jotka ovat kiinni valio-kuntatöissä, jaostoissa j.n.e.

Se mikä minua todellaakin on surettanut on tämä keskustajulistus, jonka alla on 17 eduskuntaryhmän jäsenen nimet. Siinä sanotaan, että ryhmä on pyrkinyt sovitteluihin työväen luokan vihollisten kanssa. Ja tällaista sanotaan julistuksessa, jonka on allekirjoittanut 17 ryhmän jäsentä, jotka eivät kuitenkaan ole koskaan esittäneet mitään omaa ohjelmaansa

vaan kuitenkin kirjoittavat taliaista. He ovat kyllä puolustukseeseen sanoneet, että julistuksen sanamuoto ei ollut tämä kun he kirjoittivat nimensä alle vaan että vasta sen jälkeen on nämä sanat julistukseen kirjoitettu. Ja ketä ovat nämä allekirjoittajat. Täällä ovat nimet Arho, P. Huttunen, Linna j.n.e. kaikki ryhmän suurimmat nollat, jotka eivät ole avanneet suutaan ryhmäkokouksissa vielä vähemmän eduskunnassa. Sitte täällä on Helo, Ampuja ja Reinikainen, jotka ovat tosin esittäneet joitakin ehdotuksia joita on ollut mahdoton toteuttaa mutta mitään johdonmukaista ohjelmaa ei heillä ole ollut.

Tämän istuntokauden alussa päätettiin ryhtyä laatimaan suunnitelmaa ryhmän toimintaa varten. Asetettiin komitea ja sen puheenjohtajaksi Ampuja. Päätettiin että komitea syventyy selvitelemään sellaisia asioita jotka ensin olisivat käsiteltävät, miten niistä on perille ajettava ja mitä menettelytapaa noudatettava. Tämä annettiin komitean tehtäväksi ryhmän kokouksessa. Seuraavassa kokouksessa Ampuja esitti ohjelmaehdotuksensa, joka herätti naurua.

Sellaisista on julistuksen allekirjoittaneiden ryhmän jäsenten toiminta. Komitea pyrkii tekemään silloin tällöin mutta mitään varsinaista työtä ei tehdä.

Leino lausui, että nykyinen eduskuntaryhmä työskentelee toisenlaisissa oloissa kuin entiset. Nyt on ulkonainen vihollinen pois mutta kotimainen porvaristo on sen sijaan voimakas ja yhtenäinen ja sillä on aseet. Pidettäköön miten voimakkaita puheita tahansa, niillä ei mitään voida eivätkä ne vaikuta porvariston kantaan yhtään mitään. Ryhmän toimintaa arvosteltaessa ja vertaillaessa entisiin, on otettava huomioon, että nyt on edustajista suuri osa uusia, jotka eivät ole ennättäneet saada samaa koulutusta kuin useat aikaisemmat ryhmän jäsenet. Mitä itse työskentelyyn tulee, niin nykyisin tulee hallitukselta entistä enemmän esityksiä, jotka ovat etusijassa käsiteltävät ja eduskunnan työstä suuri osa kuluu sellaisiin tehtäviin, jotka ei näy ulospäin. Edustajat ovat myöskin entistä enemmän sidotut tehtäviinsä, niin etteivät he juuri voi matkoja tehdä eduskuntatyön aikana. Puhuttiin ja selitti, että hänen mielestään suojeluskuntaliikkeen täytyy heikontua kun rauha Venäjän kanssa astuu voimaan. Suojeluskuntia kyllä pidetään yllä "sisäistä vihollista" vastaan mutta on sen ohessa kuitenkin aina vedottu itäiseen viholliseen. Rauhan

tultua ei tätä vetoamista voida yhtä hyvällä syyllä harjoittaa. Mitä ryhmän hajanaisuuteen tulee niin ei siitä voida moittia ryhmän enemmistöä vielä vähemmän siitä, että se olisi koettanut pyrkiä yhteistoimintaan porvariston kanssa. Syksyllä ryhmässä nostettiin kysymys, että laadittaisiin toimintaohjelma lähintä aikaa varten ja asetettiin sitä varten komitea, jonka enemmistö on keskustalaisia. Jos komitea olisi ohjelman esittänyt, niin epäilemättä se olisi saanut ryhmässä kannatusta, mutta toistaiseksi ei se ole mitään ohjelmaa esittänyt. Se on tehnyt ainoastaan yhden esityksen, että ryhmä koettaisi tehdä kaikkensa amnestian ajamiseksi. Tässä asiassa ei yksikään ryhmän jäsen ole koskaan ollut toisella kannalla. Kaikki ovat aina olleet sitä mieltä, että tässä suhteessa on tehtävä kaikki mitä voidaan.

T a i n i o: Pyydän kiinnittää huomiota siihen, ettei ryhmän edustajalla Leinolla ollut sanaakaan sanottavana puolue toimikunnan ehdotusta vastaan. Puolue toimikunta on tässä ehdotuksessaan todennut, että ryhmän toimintaa, joskin vähemmässä määrässä, haittaavat samat epäkohdat ja virheet kuin ne, joihin v:n 1919 puoluekokous kiinnitti huomiota. Se tarkoittaa äänestysistä pois jäämistä ja hajanaisuutta ryhmässä. Tämä on ymmärrettävä siten, että puolue toimikunta toivoo, että siinä olisi tapahtunut parannus, mutta sitä ei ole ollut huomattavissa. Kukaan ei ole sitä koettanutkaan väittää. Sitte sanotaan, että ryhmä on miltei kokonaan sivuuttanut velvollisuutensa ylläpitää m.m. julkaisemiensa virallisten selostusten ja kokousuutisten kautta läheistä yhteyttä puolueen kanssa. Tätä seikkaa vastaan ei ole ollut mitään muistuttamista edustaja Leinollakaan. Leino on sanonut, että suurilla puheilla ei mitään vaikuteta porvareihin. Eihän se ole tarkoituskaan. Tarkoitus on vaikuttaa valitsijoihin ja niiden kautta välillisesti porvareihin. Jos arvostelu käy tarpeeksi tehokkaaksi, niin porvaristossa täytyy syntyä pelko, että ne tulevaisuudessa menettävät valitsijansa ja tämän pelon pakkamana ne suostuvat suurempiin myönnytyksiin, kuin minin muuten suostuisivat. Sanoin ensimmäisessä puheenvuorossani, että eduskuntaryhmässä on esiintynyt toisenlaistakin käsitystä kuin mikä on tässä puolue toimikunnan lausunnossa. Kotonen täällä esiintyi sen toisenlaisen käsityskannan kirkkaimpana, selväpiirteisimpänä edustajana, sanoessaan että päähuomio on kiinnitettävä niihin saavutuksiin, joita siellä valtiokuntatyön ja sen sellaisen kaut-

ta voidaan saavuttaa. Tahtoisin tähän huomauttaa, että eduskunnassa pidetyt puheet vaikuttavat äskensmainitsemaani tavalla ja siten työläisten saavutukset tulevat suuremmiksi. (Kotonen: hyvät puheet kyllä.) Ei suinkaan siellä saa huonoja pitää. Kyllä minäkin olen sitä mieltä, että siellä on niin tyhmiä edustajia, joiden ei ole annettavakaan puhua. Mutta minä väitän, että siellä ryhmässä on kyllä kykeneviäkin edustajia, jotka eivät ole niin kiinni valiokuntatyössä, etteivät ne kykenisi valmistamaan puheita ja tähän seikkaan on huomio kiinnitettävä. Ryhmässä on saatava aikaan ~~työjako~~ työnjako. Kotonen huomautti, että ovatko puoluetoimikunnassa olevat edustajat näyttäneet hyvää esimerkkiä. Ei ole tarpeen, että ne näyttävät hyvää esimerkkiä, kun ne vaan tietävät millä tavalla ryhmän on toimittava. Huomautan, että puheenjohtaja Tanner ei aikanaan käyttänyt koko istuntokaudella yhtään puhevuoroa eduskunnassa mutta hän ei kuulu niihin, jotka esiintyvät puhujina, eikä sellaisilta saa sitä vaatia. On useita muita puoluetoimikunnan jäseniä, jotka eivät osaa agiteerata. Ei ketokaan sitä osaa. Hänen esiintymisensä, niin asiallista kuin se saattaa ollakin, menee suureksi osaksi hukkaan. Mutta järjestettäköön sinne agitationipuheita, jotka valmistetaan huolellisesti. Ennen ryhmä valitsi agitationipuheiden pitäjät. Sellainen käsitys kuin Kotosen, ettei ~~XXXX~~ tällaisia puheita olisi pidettävä, se juuri pakottaa puoluetoimikuntaa esittämään tällaisen lausunnon. Tässä ei suinkaan eduskuntaryhmää haukuta. Tässä on arvostelu hyvin vähäistä. Vedotaan vain tunnettuihin epäkohtiin ja esitetään vastaista menettelyä. Tässä täytyy menetellä hellävaroen eikä Nordlundin esittämällä tavalla. Ei pidä alentaa eduskuntaryhmän arvoa. Nordlundin lausunto siitä, että jollei anneta jyrkempää lausuntoa ei maksa vaivaa tällainenkaan, on minun mielestäni tyhmää. Muuten toivoisin, että ryhmä vapauttaisi Kotosen ryhmän puheenjohtajan ja myöskin eduskunnan varapuhemiehen toimesta, koska hän silloin voisi sanojensa mukaan pitää hyviä agitationipuheita.

Kun täällä toveri Nordlund esitti yhteiskunnallistuttamista koskevan vaatimuksen, niin minä pyydän esittää omana kantanani, että tähän puolueen keskuudessa kiinnitetään aivan liian suurta huomiota. Siitä pitäisi puhua kymmenen kertaa vähemmän tai kokonaan vaieta. Kun porvarit ovat valtion ja sen kaikkien laitosten hoidossa ja johdossa, niin silloin sen nimi on valtiokapita-

lismi eikä sosialidemokraateilla ole mitään aihetta olla mukana toteuttamassa sellaisia reformeja, jotka porvarillisen yhteiskuntajärjestyksen vallitessa eivät vie askeltakaan eteenpäin. Ne vievät vasta silloin kun valtiovalta on työväellä.

Ei ohjelmakomitean työ eikä itse ohjelma ole niin tärkeä kuin sitä luullaan. Se tulee tärkeäksi vasta silloin kun poliittinen valta on työväellä, ei ennen.

Keto täällä luki Bauerin lausunnon joukkojen mielen kuulemisesta. Niin oikeassa kuin hän onkin, on kuitenkin välttämätöntä että neuvoston kokouksessa tulevat esille joukkojen mielialat. Ne on tuotava julki, vaikkakaan ei ole sanottava, että niiden kannalle olisi aina asetuttava. Kyllä neuvoston jäsenten pitää tuntea joukkojen mieliala, pystyäksemme sitten näitä joukkoja opastamaan ja kasvattamaan.

Sitte tahtoisin huomauttaa Nordlundille, kun hän on lausunut, että suojeluskuntien miljoonat olisi estettävä siten, ettei hyväksytä budjettia, että hän ensi piirikokouksessa selittäisi piirissään, että budjetti ratkaistaan yksinkertaisella äänten enemmistöllä, eikä siis voida estää porvareja antamasta varoja sotilastarkoituksiin eikä suojeluskunnille. Muuten luulen, ettei olisi puolue-neuvoston kokouksen arvon mukaista hyväksyä sellaista ponsiehdotusta kuin Nordlund esitti. Se ei ole mikään opetus eduskuntaryhmälle, sillä sen mukaan on mahdoton toimia.

A n n a l a huomautti että on ollut tapana selostaa huomattavampien edustajain puheita lehdissä. Halusi tietää mikä määräsi ryhmän kannan Kansainliittoon nähden. Lausui että olisi ryhmän puolesta julaistava tarpeen tullen yhteenveto, jossa selostettaisiin ryhmän kantaa eduskunnassa esiintyneisiin tärkeimpiin asioihin nähden. Yhtyi puoluetoimikunnan ehdotukseen.

H a r v a l a: On tunnettu asia, että ryhmä ei nauti niin suurta luottamusta kuin pitäisi. Voi lisäksi esiintyä asioita, jotka tätä luottamusta vielä horjuttavat. Näyttää siltä, että amnestiasia ei tule esille tällä istuntokaudella. Lakivaliokuntaan on lykätty niin paljon hallituksen esityksiä, että sos. dem. edustajain tekemä aloite ei ehdi tulla tällä istuntokaudella esille. Jos niin käy, niin tämä tulee aiheuttamaan entistä suurempaa epäluottamusta ryhmää kohtaan. On kyllä ymmärrettävää, ettei ryhmällä ole käteen otettavia keinoja, joilla se voisi määrätä miten pian tämä asia on

ratkaistava. Kuitenkaan ei luultavasti olisi paremmaksi jos ryhmä käyttäisi kaikkia niitä keinoja, joita sen hallussa on. Se voisi vaikka tehdä kaiken eduskuntatyön mahdolliseksi niin pitkälle kuin voimia riittää. Vaikka tämän kautta tapahtuisikin täydellinen seisaus eduskuntatyössä, ei ole luultavaa, että valitsijat tämän vuoksi ryhmää moittisivat. Oli samaa mieltä kuin Tainio, että jos ryhmä tahtoo niin se voi viivyttää esim. valtion tulo- ja menoarviota vaikka 2 - 3 vuotta.

Lopuksi ehdotti puhuja seuraavan lisäponnen :

"Lopuksi kehoittaa Puolueneuvosto sosialidemokraattista eduskuntaryhmää tekemään voitavansa amnestia-asian esille ottamiseksi ja työväestön vaatimaan päätökseen saattamiseksi vielä tällä istuntokaudella, vaikkapa sen, porvaristoa pakoittaakseen, täytyisi asettua niin ankaraan oppositioniin, että tuloksellinen eduskuntatyö sen vuoksi kävisi mahdolliseksi!"

J. F. A a l t o: Kuvaavaa on, että kaikki se, mitä me maalais-edustajat täällä joukkojen mielipiteistä esitämme, tahdotaan tehdä tyhjäksi ja mahdolliseksi joillakin ylimalkaisilla teoreettisilla lauselmilla. Maisteri Keto on täällä vedonnut itävaltalaiseen Baueriin ja lausunut ettei joukkojen mielipidettä voida seurata vaan täytyy jokaisen itsenäisesti harkita. Tällä on tahdottu osoittaa, etteivät täällä puolueneuvoston jäsenet saisi tuoda esille valitsijain mielipidettä. On näyttänyt pitkän aikaa siltä, että ryhmän tottuneemmat ja suurkykyisemmät jäsenet hallitsevat täydellisesti ryhmää. Näin muutamat henkilöt johtavat koko ryhmän toimintaa eivätkä ota lainkaan huomioon niitä mielipiteitä mitä varsinaisen työväen keskuudessa maaseudulla liikkuu. Tämä johtuu siitä että he eivät tunne joukkojen mielialaa; nämä kamarifilosofit eivät ole joutuneet joukkojen keskuudessa liikkumaan eivätkä siis voi niiden mielipiteille myöskään mitään merkitystä antaa. En ole sillä kannalla että aina on ehdottomasti kuultava mitä joukot sanovat mutta jonkunlainen merkitys niidenkin mielipiteille täytyy antaa.

Se päätöslauselma, jonka Nordlund on ehdottanut, ei ole liian jyrkkä joten se voitaisiin hyväksyä.

S a a r i k i v i: Olisi tietysti ihannetila jos edustajain ja valitsijain välit olisivat sellaiset, ettei siinä suurempia väärinkäsityksiä sattuisi. Mutta tällaisena aikana, jolloin joukkojen mielipiteet hyppivät sinne ja tänne, on eduskuntaryhmän sangen vaikea seurata näiden joukkojen mielialaa. Kuopion läänin läntinen vaalipiiri on erittäin tunnettu mielialan häilyvyydestä. Siellä eräskin kunnallisjärjestö teki samasta asiasta 4 erilaisesta päätöstä, eri päätöksen joka kerran asiaa käsitellessään. Mainitusta vaalipiiristä valitut edustajat ovat siellä niinkuin muuallakin asetetut äänestyksen perusteella listoille ja tulleet valituiksi valitsijain tietäessä heidän kantansa. Siitä huolimatta ovat samat valitsijat sitä mieltä, että nämä valitut edustajat ovat "työväen asian pettureita", "porvarien kätyreitä" ja mitä kaikkea "Savon Kansa" on heistä lausunut niin valitsijat ovat samaa mieltä.

Nordlundin ehdotus sisältää vaatimuksia, joita ei mikään eduskuntaryhmä voi viedä läpi eikä toteuttaa. Semmoisia ovat suojeluskuntamäärärahan kieltäminen, sosialisimiskysymys y.m.

Kannatti puolustoimikunnan ehdotusta.

A m p u j a huomautti että ryhmän toiminta todella on heikkoa, kuten on sanottu. Jos vertaa ryhmän toimintaa edellisten ryhmien toimintaan niin siinä on olemassa täydellinen vastakohta. Aikaisemmin pidettiin aivan liiaksi kiinni agitationista. Silloin tekemäliä koitettiin tehdä tikusta asioita, jotta voitaisiin olla eri mieltä porvarien kanssa. Sellainen toiminta tuntui mauttomalta eikä se suinkaan ole hyväksyttävää. Nykyinen ryhmä on kuitenkin mennyt toiseen äärimmäisyyteen. Melkein hakemalla haetaan yhteistoimintaa semmoisiesakin asioissa joissa sitä ei pitäisi hakea. Puhuja mainitsi erinäisiä esimerkkejä, jotka hänen mielestään osoittavat tällaista yhteistoimintaa porvarien kanssa. Ryhmän esiintyminen budjetin kasitteisissa oli sangen heikkoa. Puhuja vastasi edustaja Hakkilalle ja teki selkoa ryhmän asettaman komitean toiminnasta. Hyväksyi puolustoimikunnan ehdotuksen alkuosan mutta ehdotti loppuosan kuulumaan seuraavasti:

"Kun amnestia toteuttaminen siinä laajuudessa, että kaikki valtiolliset vangit tulisivat vapautettua, näyttää edelleen kohtaavan porvariston taholta vaka-

vaa vastustusta, on sos. dem. ryhmän käytettävä kaikki vaikutus-
valtansa tämän työväenluokan tärkeimmän vaatimuksen läpiajami-
seksi. Puolueneuvosto velvoittaa sos. dem. eduskuntaryhmän heti
rauhansopimuksen hyväksymisen jälkeen käyttämään jarrutusta
eduskuntatyössä ja äänestämään porvaristolle tärkeimpiä laki-
esityksiä yli vaalien sekä yhdessä puoluetoimikunnan kanssa
järjestämään mielenosotuskokouksia ja vetoamaan kansainväli-
sen järjestyneen työväen apuun yleisen amnestian toteuttamiseksi.

A r t t u r i A a l t o vastasi Ampujan tekemiin huomautuk-
siin, jotka koskivat eräiden asiain käsittelyä ryhmässä. Niin-
ikään kosketteli ryhmän asettaman komitean toimintaa, sanoen
että komitean esittämä ehdotus oli köyhyyden todistus, niin
ylimalkainen se oli.

Mitä vastaiseen toimintaan tulee, niin siinä suhteessa on
neuvosto velvollinen sanomaan miten on meneteltävä. Eivät vaati-
mukset ja julistukset mihinkään johda kun ne perustuvat heikkoi-
hin voimasuhteisiin. Täytyy ihmetellä selialista vaatimusta kuin
Nordlund on esittänyt, että ryhmän pitäisi estää kaikki määrä-
rahat. Kun ne hyväksytään yksinkertaisella äänten enemmistöllä
niin mitä ryhmä siinä voi tehdä. Ryhmän toimintaa ei ole perus-
tettava fraasijyrkkyyteen sillä se ei vie tuloksiin.

K o n t u l a kaipasi ryhmän toimintaselostuksesta tarkempia
tietoja ryhmän suhtautumisesta suojeluskuntamilloon nähden
sekä samalla mitä tulee varojen myöntämiseen Aunuksen y. m. ret-
kiä varten. Oli havainnut, että näistä asioista eduskunnassa
äänestettäessä, oli niiden kannattajia muutama ääni enemmän kuin
mitä porvareita on eduskunnassa. Tästä voisi tulla siihen käsi-
tykseen, että joitakin ryhmän jäseniä olisi äänestänyt niiden
puolesta. Olisi toivottavaa, että ryhmän keskuudessa noudatet-
taisiin ankarampaa kuria. Amnestia olisi koetettava kaikin kei-
noin saada kiireellisesti esille.

A. N u r m i: Ryhmän toimintaa pidetään liian lievenä. Keskusta-
laisetkin muuten näkevät olevan syyllisiä siihen, että ryhmän
keskuudessa on olemassa rikkinäisyyttä. Uskoi että keskustalai-
sissa olisi henkilöitä, jotka pystyisivät asioita korjaamaan,
esim. Ampuja puheestaan päättäen. Ryhmän menettely esim. siinä,
että se on kannattanut Kansainliittoon yhtymistä, ei ole työvä-

keä tyydyttänyt. Tällaiseen liittoon yhtymistä ei työväen edus-
tajain pitäisi kannattaa. Kotosen asia on myös synnyttänyt pa-
haa verta. Puhuja kannatti Ampujan ehdotusta.

S a l l i l a kiinnitti huomiota Uudenmaanläänin piirikokouk-
sen lausuntoon ryhmän toiminnasta. Piirikokous oli katsonut,
että ryhmän toiminta, katsoen niihin vaikeuksiin ja olosuhtei-
siin missä se on toiminut, on kokolailla tyydyttävää mutta siinä
on kuitenkin tehty suuri virhe, ettei ryhmän toiminnasta ole
riittävästi tehty selkoa valitsijoille. Kannatti puoluetoimikun-
nan ehdotusta.

E. L e i n o huomautti että kysymyksellä Kansainliittoon yhtymi-
sestä on kaksi puolta, poliittinen ja sosiaalinen puoli. Ryhmäs-
sä katsottiin, että liitolla on kaikesta huolimatta jonkunlai-
nen sosialipoliittinen ohjelma ja siinä on sellaisiakin kohtia,
jotka lähemmästä koskevat työväkeä. Useat työväkeä koskevat ky-
symykset ovat kansainvälisiä ja ovat eri kansat siinä suhteessa
niin riippuvaisia toisistaan, että jollei näitä kysymyksiä toi-
sissa maissa ajeta ja ratkaista työväen etujen mukaisesti, on
toisenkin maan vaikea niitä ratkaista. Meillä täytyy kehityksen
kulkea samaan suuntaan kuin muuallakin emmekä me voi eristäytyä
muista maista. Sen vuoksi on Kansainliittoon kuulumisella merki-
tyksensä, mikäli se ajaa todellia työväen asioita.

H u p l i vastasi Ampujalle, selostaen Laherman ja Ampujan
hyökkäystä maalaisliittoa vastaan, joka hyökkäys oli valheelli-
nen, sillä se oli maalaisliitto joka esti kuningaspuuhan tote-
uttamisen, joten sitä ei voida syyttää kuningasmielisyydestä.

Jos amnestiavaatimukselle tahdotaan antaa jotain
kantavuutta, niin siitä pitäisi laatia eri ehdotus eikä sitä
olisi kytkettävä ryhmän toiminnan arvostelun yhteyteen. Jos
tämä neuvoston kokous tahtoo amnestia-asialla jotain lausua,
niin siitä olisi ~~XXXXXX~~ hyväksyttävä erikoinen päätöslauselma,
mikä sitten kulkisi puolueneuvoston nimessä.

Ryhdyttiin äänestykseen tehtyjen eri ehdotusten vä-
lillä. Äänestettiin ensin Harvalan ja Ampujan ehdotuksista ja
13 äänellä 9 vastaan hyväksyttiin Harvalan ehdotus.

Sen jälkeen äänestettiin Harvalan ja Huplin sen ehdotuksen

välillä, että amnestia-asia erotettaisiin ryhmän arvostelun yhteydestä, ja II äänellä 8 vastaan hyväksyttiin edelleen Harvalan ehdotus.

Äänestettiin sitten puoluetoimikunnan ehdotuksen sellaiseen ja Harvalan lisäyksen välillä, ja 20 äänellä yhtä vastaan hyväksyttiin Harvalan lisäys.

Lopuksi äänestettiin Nordlundin ehdotuksen ja puoluetoimikunnan ehdotuksen Harvalan lisäyksellä välillä, ja 20 äänellä 5 vastaan hyväksyttiin puoluetoimikunnan ehdotus Harvalan lisäyksellä. *(Harvalan lisäys piirileh. siv. 6:662)*

Asia katsottiin loppuun käsitellyksi.

13 §.

Puoluelehdet.

T a i n i o: Puoluetoimikunnalla ei ole mitään erityistä muistuttamista puoluelehtiä vastaan. Kuitenkin on huomautettava, että Sortavalassa ilmestyvässä "Kansan Voimassa" on ilmennyt sellaisia menettelyä, joka olisi muistutuksen ansainnut mutta silloin kun puoluetoimikunta asiasta päätti, oli siellä tapahtunut päätoimittajan vaihdos vaikkakaan päätoimittajan ehdokkaita ei oltu esitetty puoluetoimikunnalle puoluesääntöjen mukaisesti; toivottiin kuitenkin että uusi päätoimittaja paremmin ymmärtäisi sosialidemokratiaa kuin entinen, joka ei ymmärtänyt siitä ~~mitään~~ mitään. Olisi toivottavaa ettei sellaista toimittajaa tarvitsisi hätätilassakaan käyttää.

Turussa ilmestyvä "Sosialisti" on julaissut kommunistisen puolueen puhujan matkasuunnitelmia. Puoluetoimikunta on sen vuoksi päättänyt ehdottaa puolueen neuvoston nimenomaan päätettäväksi, että puoluelehdet on kiellettävä julkaisemasta sosialidemokraattista puoluetta vastustavien puolueiden tiedonantoja. Meillä on ollut puoluesäännöissä määräys, että puolueyhdistykset ja järjestöt eivät saa kannattaa eivätkä suosia puoluetta vastustavia ja vahingoittavia aineksia. Silloin kun tämä määräys hyväksyttiin, ei huomattu, että olisi tarpeen myöskin vastaava määräys, että puoluelehdet eivät saa kannattaa puoluetta vastustavia yhdistyksiä. Tämän vuoksi täytyy kerta kaikkiaan päättää, ettei mainitunlainen menettely saa jatkua. On sopimatonta, että puoluelehdet julkaisevat tekstiosastonsaan vastustavien puolueiden agitaattorien matkasuunnitelmia

ja niiden julistuksia niinkuin Sosialisti on tehnyt.

Mitä sitten tulee puolueen pää-äänenkannattajaan, ei siitäkään ole mitään lausuntoa tälle kokoukselle esitetty. Lehden toimitusneuvostossa, joka kesäloman jälkeen ensi kerran kokoontui loka-kuun puolivälissä, esitin, että lehden suuntaa Neuvosto-Venäjää koskevissa asioissa täytyy muuttaa ei niin, että valehdeltaisiin Neuvosto-Venäjää koskevissa asioissa - se olisi naurettavaa - vaan että lehden kirjoituksista näkyisi se suopeus ja hyvä tahto mikä Suomen sosialidemokraattisessa työväessä täytyy Neuvosto-Venäjää kohtaan olla, näkyisi, että me toivomme sen järjestelmän siellä säilyvän ja kehittyvän kansanvaltaiseen suuntaan etteivät taantumuksen voimat pääsisi sitä murtamaan ja ettei meidän maamme porvaristo saisi millään tavalla olla taantumuksellisten voimien kanssa yhdessä. Sitä siis täytyy kannattaa niin kuin puolueemme kannattaa myöskin epäonnistunutta lakkoa. Me tiedämme että se on turha, että se päättyy onnettomasti mutta me kannatamme sitä kuitenkin saadaksemme se niin onnelliseen loppuun kuin mahdollista on. Solidaarisuuden tunne vaatii, että meidän täytyy suopeasti suhtautua Neuvosto-Venäjää kohtaan. Sitäpaitsi toimitusneuvostossa huomautettiin, että pää-äänenkannattajan kirjoitustapaa, sävyä pitäisi muuttaa pikkusen terävämmäksi, jyrkemmäksi, ettei se olisi niin akateemista vaan helpompitajuista. Tämän päämäärän saavuttamiseksi päätettiin pitää yhteisiä kokouksia toimitusneuvoston ja toimittajien kesken vaikka niitä ei ole vielä tullut pidetyksi, ei ole vielä ehditty. Puolue-neuvosto ei ole asiasta päättänyt sinne eikä tänne. Puoluetoimikunnassa on ollut esillä kaksikin Ryömän kirjelmää, joissa hän pyytää vapautusta lehden toimituksesta. Niiden johdosta ei puoluetoimikunta ole ryhtynyt mihinkään toimenpiteisiin. Se on jättänyt puolue-neuvostolle täyden ratkaisuvallan.

Ehdotan, että ensiksi hyväksyttäisiin puolueen neuvoston lausunto lehdistä yleensä ja sen jälkeen, jos halutaan, otetaan erikseen keskusteltavaksi puolueen pää-äänenkannattajakysymys.

H u p l i huomautti, että kysymys puoluelehdistä on tärkeimpiä puolueen neuvoston käsiteltävistä kysymyksistä sillä puoluelehdistö on tärkeä agitationi- ja valistusase. Se on työkalu, ja jos se on huono niin on meidän toimintamme huono.

Pää-äänenkannattajan suhteen huomautti Uudemaan läänin vaalipiirin piiritoimikunnan edustajana, että S. Sosialidemokraatti,

samalla kun se on puolueen pää-äänenkannattaja on myöskin vaalipiirin lehti, joten piirillä on siinä suhteessa asiaan vaikuttavaa sanottavana. Askettiin pidetyssä piirikokouksessa olikin tämä asia tarkan pohdinnan alaisena. Kokouksessa ilmeni pohjimmalsena se käsitys, että S. Sosialidemokraatti on hyvin toimitettu lehti. Lehden kantaa vastaan ei keskustelussa esitetty muistutuksia, ainoa toivomus mikä lausuttiin oli, että Neuvosto-Venäjään suhtautuessa on meneteltävä entistä myötätuntoisemmin. Kaikki tunnustivat, että Sosialidemokratian tiedot Neuvosto-Venäjästä ovat olleet oikeita eikä kukaan väittänyt, että lehti olisi missään suhteessa valehdellut mutta huomautettiin, että tietoisuutta eli totuutta täytyy joukoille antaa kuin sairaalle pienissä annoksissa jotta se sitä kestäisi. Tätä tarkoittaa kokouksen päätös, että Neuvosto-Venäjään on suhtauduttava entistä myötätuntoisemmin toisin sanoen on mahdollisimman varovaisesti kosketettava Neuvosto-Venäjällä olevia puutteellisuksia. Nimenomaan lausui piirikokous, että arvostelu on sallittua. Ampuja teki ehdotuksen epäluottamuslauseen antamisesta lehdelle, mutta se ei saanut kuin pienen määrän ääniä. Vaalipiirikokouksen enemmistö hyväksyi lehden kannan sellaisenaan.

Mitä tulee muihin puoluelehtiin niin täytyy sanoa että heikoin kohta puolueemme toiminnassa on se, että maaseutulehdistö on suurin piirtein katsoen erinomaisten heikko. Tästä ei kyllä voida ketään moittia, syynä siihen ovat olosuhteet. Toimittajavoimista on kovin suuri puute; usein saa yksi ainoa henkilö toimittaa lehteä. Tätä epäkohtaa olisi koetettava lähteä korjaamaan. Sitä varten olisi Sosialidemokratian yhteyteen järjestettävä puolueen sanomalehtimiehiä varten harjoituskoulu. Siihen pitäisi ottaa harjoittelijoita pienemmällä palkalla jotka sitte kehittyisivät ammattimieheksi ja joista maaseutulehdet saisivat toimittajia. Ellei tähän ryhdytä, niin edelleen jatkuu se tilanne, että toimittajavoimia maaseutulehtiin ei saada. Nythän on asianlaita niin, että meillä on puolueen maaseutulehdissä toimittajia, jotka eivät kuulu edes puolueeseen. Esim. Sosialistien toimituksessa on ollut henkilö, joka kaikella tarmollaan on agiteerannut kommunistisen liikkeen hyväksi. Onhan vallan sietämätöntä, että samassa lehdessä sosialidemokratit ja kommunistit taistelevat keskenään; pääartikkeli voi olla sosialidemokraattinen ja joku toinen kirjoitus kommunistinen. Muissakin lehdissä on esiintynyt saman-

suuntaisia epäkohtia vaikkakin vähemmän räikeinä. Sortavalassa ilmestynyt "Kansan Voima" ei ole ollut kommunistinen mutta siinä on kirjoitettu kaikenlaisia typeryyksiä niin että se paremmin sopisi pilalehdeksi. Jyväskylässä ilmestynyt puoluelehti on maaseutulehdistä kaikkein parhaiten toimitettu, se on pirteä eikä myöskään ole koskaan hyökännyt puoluetta vastaan. Ottakoot muut maaseutulehdet tästä lehdestä esimerkkiä.

V a h l s t é n teki selkoa toimittajajutusta, jota keskustelun kuluessa oli kosketeltu. Varotus, jonka puoluetoimikunta oli antanut lehdelle, oli annettu lehden toimitusta ja johtokuntaa kuulematta. Asia olisi voitu muutenkin korjata. Tämä varotus vaikutti sangen vahingollisesti lehdelle. Porvarilehdet käyttivät sitä hyväkseen leimaten Sosialistien kommunistilehdeksi ja ilmoittajakin rupeesivat sen vuoksi vieromaan lehteä. Puolusteli lehden toimitusta huomauttaen toimitusvoimien riittämättömyydestä. Yhtyi siihen, ettei puoluelehtien ole sallittava julaista vastustavien puolueiden julistuksia ei edes ilmoituksina.

A n n a l a oli myöskin sitä mieltä että Sosialidemokraatti on hyvin toimitettu. Kannatti sitä, että Neuvosto-Venäjään suhtaututaan myötätuntoisesti vaikka tässä suhteessa tavallisesti vaaditaankin liikoja kun otetaan huomioon, miten kommunistit aina ja jokapaikassa parjaavat sosialidemokraatteja. Tiedämme, että jos nykyinen järjestelmä Venäjällä väkivaltaisesti kumotaan, seuraa siitä taantumus myös meillä. Siksi on Venäjän nykyiseen järjestelmään suhtauduttava jossain määrin myötätuntoisesti vaikka-kaan emme silti voi hyväksyä Neuvosto-Venäjän menettelyä. Sosialistille annettu varotus oli paikallaan; pikemmin se oli liian lievä.

Puhevuorot päätettiin rajoittaa ja puheaika rajoitettiin viiteen minuuttiin.

N o r d l u n d piti Sosialidemokratian toimitusneuvoston päätöstä lehden suhteen tyydyttävänä mutta sellainen päätös olisi pitänyt tehdä paljon aikaisemmin. olisi ollut toivottavaa, että puoluetoimikunta olisi jo aikaisemmin suostunut puolueen pää-äänenkannattajan eron pyyntöön, se olisi ollut omiaan antamaan takeita siitä, että toimitusneuvoston päätöksiä tullaan noudat-

tamaan. Tosin lehden päätoimittaja on tehnyt paljon lehden hyväksi, se myönnettäköön, mutta hänen persoonaansa vastaan on suurissa työväen joukoissa olemassa vastenmielisyyttä. Myöskään ei Sosialidemokraatin suunta ole kaikissa kohdin saanut hyväksymistä. Lehti on asettunut sille kannalle, ettei voi olla mitään muuta suuntaa kuin kommunistinen tai oikeistolainen. Tämä on erehdys. Toivon, että puolue neuvosto vapauttaisi Ryömän toimistaan.

Leppänen myönsi että maaseutulehdet tekevät viheliäisen vaikutuksen. Jos milloin ei kantaan nähden olisikaan muistuttamista, niin ne ovat muuten kovin heikosti toimitetut. Toivon, että puolue toimintaa koettaisi pitää tiukasti kiinni niistä oikeuksista, joita sillä puoluelehtiin nähden on. On sanottu, että Sosialidemokraatti on hyvin toimitettu ja sillä on siis hyviä toimittajavoimia. Eiköhän sieltä riittäisi voimia maaseutulehtien parantamiseen. Sosialidemokraatti on tunnustetusti paremmin toimitettu kuin entinen Työmies.

Railo huomautti, että maaseutulehtien heikkous johtuu toimitusvoimien puutteesta mutta myöskin usein siitä, ettei niiden toimittajilla ole hyvää tahtoakaan. Ne suhtautuvat usein puoluejohtoon ei ainoastaan arvostelevasti vaan parjaavatkin sitä, levittävät väärää tietoa j.n.e. Olisi valttamatonta, että tällaiset väärät tiedot ja parjaukset tulkoitpa miltä taholta tahansa, tulisivat heti pätevästi kumotuiksi. Sentähden olisi suotavaa, että olisi erityinen henkilö puoluesihteerin apuna, jonka tehtävänä olisi vastata näihin väärin syytöksiin. Ei riitä se, että väärät tiedot oikaistaan pää-äänenkannattajassa vaan ne ovat kumottavat siinä lehdessä missä ne alkuaan on esitetty. Puhuja ehdotti sen vuoksi, että puolue neuvoston kokous katsoen siihen, että puoluesihteerin ei yksin ehdi tarkasti puoluelehtiä seurata, antaisi sen erityisen henkilön tehtäväksi, joka puolueen johdon puolesta hoitaisi polemiikkia sitä vääristelyä vastaan mitä harjoitetaan puolueen johtoa ja eduskuntaryhmää sekä muita puolue-elimiä vastaan ja että puoluelehdet olisivat velvoitettavat julkaisemaan tämän henkilön lähettämät kirjoitukset. Näytteeksi siitä, mitä kaikkea saatetaan puoluelehdissä kirjoittaa luki puhuja Swentorzetskin Kansan Lehdessä julkaiseman kirjoituksen.

Ryömä: Hyökkäyksiä puolueen pää-äänenkannattajaa ja sen päätoimittajaa vastaan tehdään kahdelta taholta, puoluesihteerin ja toimittaja Swentorzetskin. Puoluesihteerille huomautti puhuja, että hän on aina ollut valmis eroamaan Sosialidemokraatin päätoimittajan toimesta mutta myöskin puoluesihteerin itse on pyytänyt häntä jäämään.

Tämän jälkeen teki puhuja selkoa Swentorzetskin hyökkäyksistä. Tämä oli m.m. lähettänyt kerrankin kirjeen, jossa oli pannut vastalauseen sitä vastaan, ettei hänen kirjoituksiaan oltu julkaistu kyllin huomattavalla paikalla sekä että niistä oli poistettu allaviivauksia. Myöskin oli Swentorzetski uhannut ryhtyvänsä paljastamaan Sosialidemokraatin toimituksen menettelyä hänen kirjoitustensa suhteen toisissa puoluelehdissä ja puoluejärjestöissä. Nyt on hra Sv. ryhtynyt esiintymään jyrkkänä keskustalaisena jota ei tyydytä S. Sosialidemokraatin oikeistolaisuus. Tässä lehdessä ollessaan oli hän kuitenkin kaikkein oikeistolaisin. Tästä voisi esimerkkinä mainita hänen kirjoituksiaan vaikka kuinka useita. Swentorzetskin puoluelehdissä tekemät hyökkäykset ovat olleet aivan valheellisia. Ne ovat johtuneet persoonallisista pikkumaisuuksista.

Mitä muuten lehteen tulee niin luuli puhuja, että se on täyttänyt tehtävänsä työväen valistamisessa. On kyllä myönnettävää, että kärki saattaa usein kirjoituksista puuttua, mutta se riippuu kirjoittajista. Siihen on syynä sekin, että toimituksen jäsenillä on yleensä ollut liian paljon työtä. Mitä lehden kantaan tulee, niin on pyritty yleensä siihen, että lehti olisi eurooppalaisesti toimitettu. Se ei ole ollut mikään oikeistolainen vaan pikemminkin saksalaista Freiheitiä muistuttava, mikäli on esitetty sosialismin teoriaa, on siinä pääasiassa asetettu Kautskyn y.m. saman suuntaisten teoreetikkojen kannalle. Mitä tulee suhtautumiseen Neuvosto-Venäjään niin siinä suhteessa ei ole oltu erikoisen oikeistolaisia. Kun lukee esim. Keski-Euroopan suuria sos.dem. puolueiden äänenkannattajia niin niissä kuvaukset Neuvosto-Venäjän oloista ovat monin veroin räikeämmät, se on ainoastaan aivan pikkusen mitä Sosialidemokratissa tässä suhteessa on esitetty. Uudenmaan läänin piirikokous on lausunut, ettei olisi hyökättävä Neuvosto-Venäjää vastaan vaan arvostelu on sallittu. Samaa oli puhuja toimittajille aina toteuttanut. Oli koettanut pyrkiä siihen, että aina on pysyttävä totuudessa, koskipa kirjoi-

tus mitä tahansa. Meillä oli vanhassa suunnassa se virhe, ettei aina pidetty tarkkaan totuudesta kiinni. Tässä suhteessa oli pu-
huja koettanut puhdistaa lehteä ja lauli, että ainakin jossakin
määrin oli siinä onnistunut. Uudemmaan läänin piirikokouskin
myönsi, että lehti on ollut puhdashenkinen. Tehtäköön lehden suh-
teen päätös mikä tahansa niin siinä on pidettävä kiinni, että
kaikissa asioissa on pysyttävä totuudessa. Mentäköön vaan jyr-
kän luokkataistelun kannalle, sitä vastaan ei ole mitään eikä
lehdessä tähänkään asti ole mihinkään kompromissiin tahallises-
ti pyritty.

M e r i l ä i n e n oli tyytyväinen puoluesihteerin ilmoituk-
seen, että toimitusneuvosto oli päättänyt ryhtyä toimittamaan
lehteä jyrkempään suuntaan. Lehti on tehnyt itsensä syypääksi
joihinkin varomattomuuksiin m.m. julaistessaan Salinin kirjoj-
tuksen Valppaasta. Tämä on herättänyt tyytymättömyyttä työläi-
sissä. On pidetty tällaista ilmiäntona.

L a a k s o tahtoi tehostaa puoluekurin tarmokkaampaa käyttämis-
tä sanomalehtiin nähden niin etteivät puolueen vastustajat pää-
sisi niitä käyttämään omiin tarkoituksiinsa kuten oli tapahtunut.
Toimittajain kasvattamiseen pitäisi myöskin kiinnittää vakavaa
huomiota. Puoluetoimikunnan pitäisi ryhtyä toimenpiteisiin teo-
reettisten artikkelien hankkimiseksi maaseutulehdille, sillä nii-
tä ei kyetä siellä kirjoittamaan.

A. Nurmi myönsi niinikään että Sosialidemokraatti on hyvin toi-
mitettu mutta siitä huolimatta on se joissakin tapauksissa anta-
nut sellaisia takapotkua, jotka oikeuttavat ankaraakin arvoste-
lua. Sen ilmestyminen otettiin ensin työväen keskuudessa suurel-
la ilolla vastaan mutta kohta alkoi siinä kirjoitussarja, joka
aiheutti tyytymättömyyttä. Työväen piireissä pääsi valtaan se
käsitys, että tässä kirjoitussarjassa tehtiin ilmiäntoja entistä
puolueen eduskuntaryhmää ja puoluetoimikuntaa vastaan. Useiden
lukijain mielestä oli tämä kirjoitussarja omiaan raskauttamaan
niiden henkilöiden tuomioita, joita siinä mainittiin ja lehteä
alettiin kutsua ilmiäntolehdeksi. Neuvosto-Venäjää kohtaan on
lehti myöskin sisältänyt ilkeämielisiä letkauksia. Annettakoon
venäläisten pitää se järjestelmä jonka he ovat hyväksi nähneet
vaikka se ei meille sovellukkaan.

J. F. A a l t o moitti sitä, että kaikissa kysymyksissä tahdo-
taan kaivaa esille persoonakysymys niinkuin nyt Ryömän ja Swen-
torzetskin välisessä jutussa. Ryömä on tahtonut antaa kokoukselle
sen käsityksen, että Swentorzetskin moitteet pää-äänenkannatta-
jaa vastaan ovat johtuneet persoonallisista syistä. Tämä on heik-
ko puolustus eikä se tee arvosteluja tyhjäksi eikä selitä sitä
äärimmäisen suurta vastenmielisyyttä lehteä vastaan mikä on val-
lalla suuressa osassa työväkeä. Huplin kirjoitus Ahvenanmaan ky-
symyksessä oli suuri pakki vaikka on niitä ollut muitakin. Pää-
toimittajan velvollisuus on pitää huolta siitä, ettei tällaisia
kirjoituksia lehteen pääse. puolueen pää-äänenkannattajaa on ar-
vosteltava ankarammin kuin muita puoluelehtiä, sen pitää olla
toiste yläpuolella. On liiaksi sanottu, että Ryömää ei ole tahdot-
tu laskea eroon siitä syystä, että hänen paikkansa jäisi täyttä-
mättä. Ei tahtonut kieltää Ryömän työkykyä mutta useilla paikka-
kunnilla on sellainen toivomus yleinen, että muutos pitäisi tapah-
tua ja ellei muutosta lehden päätoimittajan suhteen tapahdu, vai-
kuttaa se epäedullisesti koko puolueeseen.

H u t t u n e n piti valitettavana, että puolueen johdossa on
sellaista keskinäistä kannausta ja hajanaisuutta kuten tässäkin
on ilmennyt niin ettei puolueen oikea käsi tiedä mitä vasen tekee.
Ihmekö jos puolueessa on hajaannusta kun kerran johtomiehet ovat
toisiaan vastaan. Tällaiset epäkohdat pitäisi saada korjatuksi ja
siinä suhteessa on ankarampi puoluekuri välttämätön.

P e r ä l ä i n e n lausui, että mikäli hänellä on ollut tilai-
suus seurata puoluelehdistöä muutaman kuukauden ajan, niin täytyy
lausua mielihyvänsä sen johdosta, kun otetaan huomioon nykyinen
tilanne ja minkälaisissa oloissa kapinan jälkeen on toimittu. Puo-
lueen pää-äänenkannattaja on yhtä korkealla tasolla kuin Länsi-
Europan sosialidemokraattisten puolueiden pää-äänenkannattajatkin.

Lehtien suhtautuminen Neuvosto-Venäjään on kipeä puoli
ja se on ymmärrettävä kaiken sen jälkeen mitä on tapahtunut, sen
valkoisen terrorin jälkeen mitä täällä on harjoitettu työväkeä
kohtaan. Helppoin tapa suhtautua Neuvosto-Venäjään on joko tykkä-
nään olla vaiti siitä tai sitten veisata ylistysvirsiä. Oikein
menettelytapa on kuitenkin arvostella Neuvosto-Venäjää ja se on
oikea sosialidemokraattinen menettelytapa. Yhtyi muuten puoluetoi-

mikunnan ehdotukseen mutta ei voinut täysin hyväksyä sitä, että olisi ~~suhtaututtava~~ suhtauduttava yksinomaan myötätuntoisesti sitä järjestelmää kohtaan jota Neuvosto-Venäjällä noudatetaan, Jos täällä ymmärretään, että siliä hyväksytään se menettelytapa jota siellä noudatetaan esim. sikäläisiin sosialidemokraatteihin nähden, ei sitä voida hyväksyä. Puhuja mainitsi miten Venäjällä mitä ~~ankarimmin~~ vainotaan menshevikkejä, sosialidemokraatteja sekä sosialivallankumouksellisia. Meidän olisi lausuttava myötätuntomme kansanvaltaista Venäjää kohtaan ja ennen kaikkea sen proletariaattia kohtaan joka siellä on niin sorretussa asemassa. Tämä on niin Suomen kuin koko Länsi-Europan sosialidemokraattien velvollisuus.

L a h t i n e n: On lausuttu toivomus, että Ryömä eroaisi päätoimittajan toimesta mutta en pidä sitä suotavana vaan päinvastoin olisi se valitettavaa siitä syystä ettei ole tiedossa ketään sopivaa henkilöä joka suostuisi tehtävän ottamaan vastaan. Tämä tehtävä on vastuunalainen ja vaatii hoitajaltaan kykyä seurata mitä ulkomailta tapahtuu ja perehtymistä ulkomaan työväen liikkeisiin. Ei nykyisestä päätoimittajasta ole mitään estettä jos tahdotaan lehden kantaa muuttaa jonkun verran vasemmalle. Mitä tulee suhtautumiseen Neuvosto-Venäjään niin siitä voitaisiin puhua paljonkin. Minkään muun maan sosialidemokraattiset lehdet eivät niin suurella myötätunnolla suhtaudu Venäjään kuin Sosialidemokraatti on tehnyt. Ne, esim. Vorwärts julkaisevat joka päivä kirjoituksia, jotka ovat monin verroin jyrkempiä. Meidän lehtemme on tässä suhteessa suorastaan bolshevistinen.

K e t o mainitsi monessa kysymyksessä olleensa eri mieltä kuin päätoimittaja ja lehden kantaan erinäisissä kysymyksissä tyytymättöm. Oli myös valmis myöntämään, että lehdessä on erinäisissä tapauksissa tehty tyhmyyksiä, jotka ovat ikäviä puolueelle. Tällainen oli m.m. se kun lehdessä julaistiin Salinin kirjoitus sekä myöskin Huplin kirjoitus. Oli tästä huolimatta sitä mieltä, että vaikka lehdessä on ollut kirjoituksia, jotka olisi voitu jättää pois niin ei siitä voida syyttää Ryömä. Ei päätoimittaja aina voi valvoa, mitä kirjoituksia lehteen tulee. Muuten ei Ryömä missään tapauksessa ole ollut esteenä parannusten aikaansaamiselle lehdessä. Annettakoon lehden toimitukselle sellaisia neuvoja joita voi noudattaa. Ei ole mitään syytä tehdä tästä Ryömä-kysymystä eikä tuoda kysymystä esiin siinä muodossa kuin se on keskustan julis-

tuksessa esitetty ja kuin sitä täällä on ajettu.

Toinen kokouspäivä päättyi.

Kolmas kokouspäivä.

Kokous alkoi k:lo 9 samalla säätytalolla. Puhetta johtamaan ryhtyi J. V. Keto.

Toimitettiin nimihuuto ja saapuvilla olivat kaikki puolueuuvoston jäsenet y.m. edustajat kuin edellisenäkin päivänä.

T a i n i o ehdotti että edellisenä päivänä tehdyt puhevuorojen ja puheajan rajoittamista koskevat päätökset peruutettaisiin.

Ehdotuksen johdosta äänestettiin ja 10 äänellä 8 vastaan päätettiin mainitut päätökset peruuttaa.

Jatkettiin keskustelua puoluelhendistä.

K o t o n e n: Tämän kokouksen keskustelut ovat todistaneet sitä erinomaista rikkinaisyyttä ja hajaannusta mikä puolueessamme vallitsee. Paraiten on tämä asiointi ilmenyt nyt käytävässä ajatusten vaihdossa sanomalehtikysymyksessä. Tiedämme, että sanomalehdistöllä on ratkaiseva merkitys jokaisen puolueen ja erittäinkin työväenpuolueen olemassaololle. Tiedämme myöskin, missä surkeassa tilassa puolueemme sanomalehdistö on viimeisten vuosien aikana ollut. Se on parjannut puoluejohtoa, se on häväissyt ja polkenut lokaan kaikkia sosialidemokraattisia ajatustapoja suurimmalta osaltaan. Suuressa osassa puolueemme sanomalehdistöä on ollut kirjoituksia, joissa ei ole mustattu ainoastaan puoluejohtoa vaan sosialidemokratiaa sellaisenaan. Ja puolue-toimikunnalla ei ole kaiken tämän johdosta tälle kokoukselle mitään sanottavaa. Se on tietämätön siitä missä vaara todella piilee. Ainoastaan puolueen pää-äänenkannattajaan kohdistuu puolue-toimikunnan esittämä sangen pintapuolinen ja vähän sanova päätösehdotus. Ja kuitenkin puolueen pää-äänenkannattaja on ollut ainoa lehti jota voidaan pitää sosialidemokraattisena lehtenä jota on kiittäminen siitä, että tässä maassa vielä on jotain sosialidemokratiaa. Jollei pää-äänenkannattaja olisi osoittanut ryhtiä edes siinä määrässä kuin se on osoittanut niin meillä ei olisi enää mitään sosialidemokratista puoluetta tässä maassa. Nyt tulee puolue-toimikunta ja ehdot-

taa, että puolueen pää-äänenkannattajalle annettaisiin kaksi ohjetta tai varotusta, miksi niitä nyt sanoisi nim. että sen pitäisi suopeammin suhtautua Neuvosto-Venäjään ja osoittaa jyrkkyyttä. Mitään typerämpää ohjetta ei voida antaa kuin nämä. Onhan kysymys taistelusta kommunismia vastaan, jossa toiselta puolen ei mitään keinoja säästetä. Tällaisen tilanteen vallitessa tuliaan ja puhutaan suopeudesta. Ei sidassa sovi sääntö että kun toinen sinua lyö korvalle niin käännä hänelle toinen. Mitä tulee "jyrkkyyteen" niin emmehan voi siinä kilpailla kommunistien kanssa. Jos siltä tiellä lähdetään kilpailemaan niin kyllä meidät köykäisiksi havaitaan, se on varmaa. Meidän täytyy muilla keinoin vahvistaa puolueen asemaa kuin suurilla sanoilla. Tämän ovat havainneet sosialidemokraattiset puolueet kaikissa maissa. On valitettavaa, ettei meidän puolueemme jäsenet ja toimihenkilöt kieltä taitamattomina voi seurata ulkomaalaista sosialidemokraattista sanomalehdistöä. Olen varma, jos tämän kokouksen osanottajat olisivat olleet tilaisuudessa seuraamaan ulkomaalaisten sosialidemokraattisten lehtien suhtautumista bolshevismiin, niin ne puhuisivat täällä toisin. Niissä maissa, missä sosialidemokratia on voimakas, suhtautuvat puoluelehdet monin verroin ankarammin kommunismiin kuin meidän puolueemme pää-äänenkannattaja. Onko Suomen työväki todella niin kehittymätöntä että sitä ei saa käsittämään asioita asioina vaan sille pitää syöttää pajuköyttä, suuria sanoja, piestä ilmaa. En usko Suomen työväkeä sellaiseksi ettei se ymmärrä asioita kun ne sille asiallisesti selitetään.

Eilen tehtiin täällä eduskuntaryhmän arvostelun yhteydessä päätös, että täytyy ruveta jarruttamaan amnestian vaatimiseksi. Jos tällainen päätös pannaan toimeen niin se vie mahdollisuuksiin. Kyllä 80 miestä jaksoa puhua vuorotellen sangen kauvan mutta valtiotalta sellaisena kuin se meillä nyt esiintyy, ei tästä paljon väliä. Kyllä se ottaa ne tulot, jotka se välttämättömäksi katsoo ja tarvitsee. Se ottaa ne pistimien nojalla ja se supistaa juuri niitä menoja jotka ovat työväestölle tärkeitä. Se panee pysähdyksiin rautateiden rakennustyöt ja muut yleiset työt ja siten syntyy työttömyyttä joka aiheuttaa bolshevismia. Parhaassa tapauksessa hallitus hajottaa eduskunnan ja julistaa uudet vaalit ja on varmaa, että jos tällä hetkellä lähdetään uusiin vaaleihin niin ei puolueemme ole siihen kypsä ei ainakaan tällaisissa merkeissä joissa nyt pitäisi lähteä jos täytyy puo-

luoneuvoston päätös ottaa vakavasti. Pelkään, että jos tätä tietä jatketaan niin matkan päässä hämöttää Moskova. Tämän kokouksen meno todistaa että me ikäänkuin kiemurtelisimme bolshevikkien käsissä. Aina vaan kuvastuu ajatus, mitähän bolshevikit tähän sanovat ja ettei vaan loukattaisi niitä sekä miten palastuttaisiin näyttäytymästä vähemmän jyrkkinä kuin bolshevikit. Kun me vielä eroamme toisesta internationalesta niin kuin ehdotetaan, niin silloin me voimme lyödä rintoihimme ja sanoa: tehkää portit avariksi ja ovet puolueessa korkeiksi isä Leninin käydä sisään.

P a a v i l a i n e n huomautti että puoluelehdet työskentelevät varsinkin taloudellisesti varsin vaikeissa olosuhteissa, ne eivät kykene maksamaan toimittajilleen kunnollista palkkaa jotka seikat pitäisi lehtiä arvosteltaessa ottaa huomioon eikä olisi annettava ylimielisiä lausuntoja kuten täällä on tehty. Mitä tulee pää-äänenkannattajaan, niin on se erinäisiin ulkomaisiin tapahtumiin nähden osoittanut erikoisesti suosivansa oikeistolaisuutta. Katsoi että puoluetolimikunnan olisi syytä ottaa päätoimittajan eroaminen kysymykseen.

N y r k k ö myönsi puolueen pää-äänenkannattajan päätoimittajan toiminnalle suuren arvon mutta ei kuitenkaan pitänyt suotavana, että hän edelleen pysytettäisi paikallaan. Lehdessä on useissa tapauksissa ollut liiaksi holhoava sävy mikä ei ole vaikuttanut terveellisesti puolueen sisäisessä elämässä. On julaitu useita kirjoituksia, joista jo keskustelun kuluessa on mainittu, jotka olisi pitänyt jättää julkaisematta. Esimerkkinä lehden vahingollisesta vaikutuksesta mainitsi m.m., että kun armahdusta koskeva lakiehdotus oli eduskunnassa käsiteltävänä, kirjoitti lehti, että armahdus tosin ei tyydytä mutta ei ole mitään muuta keinoa kuin hyväksyä laki. Täten siepattiin ryhmältä vapaus päättää käyttääkö se joitakin muitakin keinoja paremman armahduksen aikaansaamiseksi. Tällaiseen holhoukseen ei puhuja ollut tyytynäinen ja toivoi, että pää-äänenkannattajan toimittamisessa muutos tapahtuisi; siten poistettaisiin myöskin se tyytymättömyys mitä lehteä kohtaan epäilemättä on olemassa.

T a i n i o: Kotonen arvosteli tämän neuvoston päätöksiä eivätkä ne häntä tyydyttäneet missään suhteessa. Ne menevät hänen mie-

lestaän liian vasemmalle ja johtavat Moskovaan. Voi olla eri mieltä näistä päätöksistä mutta minä huomautan, että tässä neuvoston kokouksessa tulevat esille ne mielipiteet mitä Suomen sosialidemokraattisessa puolueessa nykyään on vallalla. Tälle Suomen työväestön yleisen mielipiteen tulkinnaalle ja niille lausunnoille ja päätöksille, mitä täällä tehdään, on annettava suuri arvo. Tulevaisuuden asia ksi jää sitte ratkaista ovatko ne päätökset työväenliikkeellemme vahingoksi tai hyödyksi. Sosialidemokratisen puolueen pitää tällaisia päätöksiä pitää arvossa ja koettaa niiden mukaan toimia. Muussa tapauksessa käy niin, että meillä on puoluejohtajia mutta ei puoluetta.

Mitä sitte tulee kysymykseen puolueen pää-äänenkannattajasta, niin siinä on puoluetoimikunnan keskuudessa vallinnut erimielisyyttä. Siellä on osa, joka olisi tahtonut päätoimittajaa vaihdettavaksi jo aikaisemmin, osa tahtoi sen jättää tämän neuvoston kokouksen ratkaistavaksi. Ei tietenkään toimituskunta kaikissa asioissa niin yksimielinen ole kuin toivottavaa olisi mutta kun tällainen hajaannus vallitsee toimituksen keskuudessa niin tietysti se ulottuu myös puoluetoimikuntaankin. Minä olen puoluetoimikunnassa koko ajan viime puoluekokouksen jälkeen ollut sitä mieltä, että lehden päätoimittajaa olisi vaihdettava ja olen esitellyt sille perustellut syyt siihen miksi sitä olen vaatinut. Olen ollut vakuutettu siitä että puolueen etu ja yhtenäisyys sitä vaatii. Ja ellei siinä tapahdu muutosta niin meillä kommunismi leviää ja kasvaa. Sen sijaan on perätön se väite, että minä olisin jossain piirikokouksessa sanonut tulevani vaatimaan Ryömän erottamista. (Välihuudahduksia). Puhuja huomautti että Elfving oli kysymyksessäolevassa tilaisuudessa läsnä ja voi selittää miten asia oli. ^{Vaasan pohj.} Kun ~~vaalipiirin~~ vaalipiirin piirikokouksessa ehdotettiin, että S. Sosialidemokratit hyväksyttäisiin piirilehdeksi niin sitä vastaan tehtiin jyrkkiä muistutuksia. Sanottiin että sitä lehteä ei missään tapauksessa tulla piirilehdeksi hyväksymään ja yhtenä syynä lehteä vastaan mainittiin, ei yksinomaan sitä, että se on oikeistolainen vaan Ryömää vastaan esiinnyttiin persoonallisesti. Esitettiin Ryömän kirjoitus kansalaissodan syistä ja tapahtumista. Sanottiin että sellainen lehti, jonka päätoimittaja on kirjoittanut sellaisen kirjan, on mahdoton tämän piirin äänenkannattajaksi. Oulun ja Mikkelin vaalipiirien kokouksissa sanoin, että kun tulee puolue neuvoston kokous niin siellä tämä asia tulee esille ja jol-

lei se muuten tule esille, niin minä pidän huolen siitä että niin tapahtuu ja siellä tämän piirin edustajilla on tilaisuus vaikuttaa tämän lehden toimitukseen ja kantaan. Puolue neuvoston kokouksella on korkein päätösvalta puoluekokousten väliajoilla, se edustaa Suomen työväestön yleistä mielipidettä ja se tulee asian ratkaisemaan ja siellä on edustajilla täysi vapaus ajaa tätä asiaa. Sitte kysyttiin, millä kannalla minä olen. Minä sanoin, että minä olen sitä mieltä, että päätoimittajaa olisi vaihdettava. Tämä on asianlaista. Kun minun yksityistä mielipidettäni kysyttiin piirikokouksessa, niin katsoin olevani oikeutettu sen sanomaan enkä pitänyt tätä millään tavalla sopimattomana. Eräissä piirikokouksissa, missä lehden kantaa on arvosteltu, olen asettunut sitä puolustamaan. On väitetty, etteivät piirikokoukset sinänsä olisi olisi oikea paikka pää-äänenkannattajan arvostelamiseen vaan puolue neuvoston ja puoluekokousten asiana on puolueen pää-äänenkannattajan suunnan määrääminen. Se on minunkin kantani ollut pää-äänenkannattajaan nähden. Suljetuissa piireissä Helsingin sos. dem. keskusteluseurassa olen pitänyt räikeitä puheita Ryömää vastaan hänen ollessaan läsnä ja puoluetoimikunnassa olen sanonut suoraan kantani tässä asiassa. Että minä olen vuoden alussa pyytänyt Ryömää jäämään toimitukseen, sehän on luonnollista kun ei ollut toista henkilöä joka olisi toimeen ryhtynyt. (Välihuudahdus: Sventorzetski.) Häntä ei tahdottu, ei puoluetoimikunta tahtonut enkä minäkään. Kun Helo teki Turun piirikokouksessa välikysymyksen, miksi ei Sventorzetskiä pyydetty päätoimittajaksi niin minä sanoin, että puoluetoimikunta piti häntä sopimattomana ja toiset toimittajat ovat myöskin hänen tyytymättömiä. Asia voidaan muuten järjestää monella tavalla. Siihen olisi saatu Itkonen kesällä. (Väliaikaisesti). Hän olisi saatu vakinaisestikin kesällä silloin kun Ryömä jätti eronpyyntönsä. Puoluetoimikunta oli sitä mieltä, että Ryömä on vapautettava toimesta mutta jätti päätöksen toteuttamisen siksi kunnes Tanner ja Räisänen palaavat Tartosta ja näin ollen kysymys jäi syksyyn ja Itkonen sitte kieltäytyi. Koska Ryömä, vaikka jätti eronpyyntönsä on sittenkin pysynyt toimeensa on hän eronpyynnöllään tahtonut pakottaa puoluetoimikunnan antamaan itselleen luottamuslauseen. Kun kesällä asia tällä kannalla oli, minä tietysti pyysin puoluetoimikunnan puolesta, että Ryömä jättäisi

eronpyyntönsä toistaiseksi; hän oli määrännyt päivänkin milloin hän eroaisi. Että kysymyksessä oli suorastaan suuntakysymys, sen Ryömäkin tietää ja myöntää ja se on sanottu eräässä hänen eropyyntikirjeessään, jossa hän sanoo, ettei hän voi hyväksyä sellaista puoluesihteerin ottoa puoluekokouksessa. Puoluesihteerin kanta muuten puoluekokouksessa oli tietääkseni sama kuin puolueen enemmistön kanta. Niin että minun kantani näin ollen on se, että minä luulen puolueelle olevan eduksi, että lehden päätoimittajaa vaihdetaan. Ryömä puhuu totuudessa pysymisestä ikäänkuin joku olisi koskaan tahtonut että lehden pitäisi valheella. Sellaista vaatimusta ei kukaan ole koskaan tehnyt eikä voikaan tehdä. Sosialidemokratiaa ei tarvitse pyrkiä edistämään valheilla. Joka ainoa valhe, joka sen puolustukseksi käytetään, vahingoittaa puoluetta, senhän on itsessään selvä asia. Kysymys on siitä, kuinka kukin totuuden Neuvosto-Venäjään nähden käsittää. Porvarilehtien tiedot sieltä eivät suinkaan ole totuutta. Sieltä tulee sangen ristiriitaisia tietoja. Kaikkialla Euroopassa on toimistoja, joiden tehtävänä on levittää perättömiä tietoja sieltä ja koettaa yllyttää yleistä mielipidettä vihamielisyyteen Neuvosto-Venäjää vastaan. Eihän ole sanottu, että meidän pitäisi asettua kommunismin näiden suojelelle kannalle mutta että täytyy käyttää niitä vastaan ehkä toisenlaisia taistelutapoja kuin porvaristoa vastaan. Ja varsinkin Neuvosto-Venäjää on kohdeltava hiukan toisella tavalla kuin kommunisteja täällä. Samoin kuin me asetumme myöätuntoiselle kannalle ja koetamme ymmärtää erinäisiä sosialidemokraattisia taistelutapoja eri maissa samoin olisi meidän koetettava ymmärtää Neuvosto-Venäjää. Bolshevikit edustavat kuitenkin tällä kertaa Venäjän työväen tahtoa. (Välihuudandus: Missä on se työväki ja missä on Venäjän sosialidemokratia?) Ilman Venäjän työväen myötävaikutusta ei siellä ole se vallankaappaus tapahtunut ja se oli historiallinen välttämättömyys. Venäjän työväestön täytyy itse ratkaista asiansa. (Lukuisia välihuudanduksia.) Se on Venäjän työväen tahto päästä valtaan joka ilmenee Neuvosto-Venäjällä ja sen täytyy itse saada ratkaista asiansa ja maailman työväestön asiana on koettaa auttaa Neuvosto-Venäjää imperialistisia länsivaltoja vastaan niin pitkälle kuin mahdollista. Sen takia on tärkeätä, ettei Neuvosto-Venäjältä esitetä ainoastaan kurjuuden kuvia, jotka vaikuttavat taantumuksen hyväksi. Samoin kuin Pariisin kommuunin aikana useilla tahoilla tiedettiin, että se epäonnistuu

mutta sitä asetuttiin kannattamaan aina Marxia myöten niin samalle kannalle on mielestäni koko maailman sosialidemokratian asetuttava Neuvosto-Venäjää kohtaan. Sen ei tarvitse silti merkitä aselepoa kommunistiemme kanssa eikä venäläistä neuvostojärjestelmää ole pyrittävä toteuttamaan olosuhteissa, joissa se on mahdoton.

Jos tämän kokouksen enemmistö tahtoo, että S. Sosialidemokraatin toimitus ja suunta pysytetään ennallaan, niin ei minulla ole mitään sitä vastaan. Minä olen esittänyt täällä nämä ajatukset ainoastaan puolueen eheyden ja kokonaisuuden vuoksi. Minä persoonallisesti olisin tyytyväinen jos ei tarvitsisi käyttää jyrkempää sanontatapaa kuin S. Sosialidemokraatti yleensä on käyttänyt. Olisi hyvä jos se kanta, millä lehti on ollut, tyydyttäisi Suomen työväkeä. Jos en olisi puoluesihteerini vaan joku muu niin minä persoonallisesti hyväksyisin lehden ja sen päätoimittajan, se on minun asemani, joka minut on pakoittanut asettumaan tälle kannalle. Minun täytyy vähemmän kiinnittää huomiota omaan persoonalliseen makuuni ja mielipiteeseeni ja syrjäyttää ne, voidakseni puolueen kokonaisuutta palvella. Ei ole hauskaa esiintyä tällä tavalla ja saada persoonallisia vihamiehiä sen takia, mutta se on virkavelvollisuus, joka sitä vaatii, ja sen mukaan täytyy menetellä. Sitäpaitsi pyydän kiinnittää huomiota siihen, minkä piirin edustajat täällä vaativat jyrkempää menettelytapaa. Niissä piireissä, missä puolueen jäsenluku on suurin ja missä hajaantuminen on tähän asti vältetty, niissä vaaditaan jyrkempää menettelytapaa. Ne ovat Tampereen piiri, Hämeen eteläinen ja Viipurin läntinen piiri. Siellä on puolueen suuri enemmistö. Siellä missä kommunismi on enemmän levinnyt, on se ajanut sosialidemokraattien mielipiteet enemmän oikealle. Mutta siellä missä kommunismi ei ole vielä saanut täyttä hajaannusta aikaan, ymmärretään että pitää saada puolueen menettelytapa jyrkemäksi estääkseen kommunismin leviämistä. Annettakoon tälle huomiolle mikä arvo tahansa, mutta huomiota on siihen kiinnitettävä. Luulen, että sen pyrkimyksen kautta, että koetetaan puolue viedä oikealle, vahingoitetaan puoluetta eikä hyödytetä.

On huomautettu, että puoluesihteerin velvollisuutena on valvoa maaseutulehtiä ja moitittu puolue-toimikuntaa, ettei se ole tällaiseen toimintaan ryhtynyt. Mutta sillä ei ole ollut siihen valtuuksia. Siihen nähden ehdottaisin, että täällä hyväksyittäisiin seuraava päätöslauselma:

"Puolueneuvosto velvoittaa puolueen sanomalehdistöä varomaan ettei sen kautta levitetä puolueen elimistä perättömiä ja niiden arvoa alentavia tietoja. Arvostelu on kyllä sallittua, jopa suotavaakin, mutta sen pitää olla asiallista ja puolueen parasta tarkoittavaa. Puoluetöimikunnan asiana on valvoa tämän päätöksen toteuttamista, pitää huoli väärrien tietojen oikomisesta ja antaa tarpeen vaatiessa muistutuksia, joko julkisia tai yksityisiä, lehtien johtokunnille tai toimituksille!"

R y ö m ä: Suomen Sosialidemokraatille on kyllä annettu tunnustustakin, on sanottu, että se on kohonnut eurooppalaisten sosialidemokratisten puolueiden pää-äänenkannattajain tasolle ja siihen on koetettu pyrkiäkin. Tainio ei nähtävästi ole seurannut muiden maiden sosialidemokratisia päälehtiä, ei Saksan riippumattomien eikä oikeistolaisten lehtiä eikä itävaltalaisia joten hän ei ole voinut verrata niitä S. Sosialidemokraattiin. Olemme koettaneet luoda Sosialidemokraatista sivistyneen lehden, joka seuraa maailman tapahtumia eri maissa, niiden työväenliikettä j.n.e. Siinä suhteessa olemme koettaneet olla puolueettomia. Sitävaictoin esim. Työmies aikoinaan esitti mieleistään yhtä suuntaa, siinä ei esitetty miten erimiellisyttä on olemassa ja mistä se johtui. Me olemme koettaneet selostaa eri suuntia ja luulen, että lukijakuntamme tietää minkälainen on poliittinen tilanne maailmassa. Sama on laita Neuvosto-Venäjään nähden. Me emme ole suinkaan kuvanneet vain epäkohtia. Olemme julkaisseet esim. Heikelin kirjoituksia, joissa kuvattiin myötätuntoisesti oloja Neuvosto-Venäjällä. Samoin olemme antaneet tilaa mielestämme luotettaville kuvauksille vaikka ne eivät olekaan kiittäviä. Olemme aina asettuneet vastustamaan kaikenlaisia aseellisia hyökkäyksiä Neuvosto-Venäjää vastaan, olemme osoittaneet mihin se vie ei ainoastaan työväenluokan vaan koko Venäjän. Olemme osottaneet, että se tilanne mikä Venäjällä on tulee muuttumaan kehityksen tietä eikä ole pyrittävä väkivallalla sitä muuttamaan. Tämän olemme sanoneet mahdollisimman selvästi joka ainoassa tilanteessa.

Toinen seikka mihin pyytäisin viitata ja josta olen maininnut on se, että me olemme koettaneet kohottaa moraalista tasoa meidän lehdistössämme. Puolivalheellinen kieli ja sanontatapa ei suinkaan ole lehden arvoa kohottavaa vaikka sitä kyllä näkee käytettävän.

Se alentaa kuitenkin lehden arvoa sekä ulos että sisäänpäin. Kun me emme ole ottaneet käsiteltäväksemme erinäisiä riitakysymyksiä kuten ministerisozialismia niin me olemme katsoneet, että niillä ei ole käytännöllistä merkitystä vaan ne voivat synnyttää meidän omassa keskuudessamme riitaa huolimatta siitä että olisimme voineet esittää esimerkkejä esim. Itävaltasta, missä sosialidemokraatit ovat puolentoista vuotta olleet hallituksessa mukana ja hyvin puolustavat kuitenkin asemaansa sosialidemokraattisena puolueena, mutta me emme ole näihin kaikonnet siitä syystä, että niillä ei ole ollut mitään käytännöllistä merkitystä. Täytyy yleensä pyrkiä välttämään kysymyksiä, joiden pohtiminen ei ole välttämätöntä ja jotka aiheuttavat riitaa. Puolueen äänestäjien enemmistö oli sillä kannalla jota meidän lehtemme edusti hallitukseen menoon nähden vaikka me ajoimme asiaa sangen laimeasti ja vaikka monet maaseutulehdet ajoivat päinvastaista kantaa.

Sitte on lehteä moitittu siitä, että me lähdimme tekemään selvää siitä myyräntyöstä, jota kommunistit harjoittavat puoluetta vastaan. En ihmettele, että maaseutulehdet ovat kiinnittäneet huomiota siihen sillä ne eivät sitä tienneet, se näkyi ainoastaan täällä keskuksessa. Samaan aikaan kuin Kanasan Lehti julkaisi puolueen ja eduskuntaryhmän toimintaa halvetavan kirjoituksen, samaan aikaan me rupesimme selittämään, että pitääkää varanne, tällainen toiminta on käynnissä. Sanoimme, että on vaara, että puoluekokoukseen tulee kommunisteja joten puolue voi jäädä kommunistien käsiin. Maaseutulehdet hyökkäsivät meitä vastaan ajaen kommunistien asioita. Uskallan väittää, että se seikka, että pää-äänenkannattaja aikanaan varotti asiasta, on aiheuttanut sen etteivät kommunistien suunnitelmat onnistuneet ja että meillä ^{ei} tultu siihen mihin Saksan riippumaton puolue. Ne koittivat sovittaa kommunistien kanssa kunnes kommunistit tulivat ja ottivat koko puolueen. Me olemme koettaneet ajaa asioita objektiivisesti mutta meillä on ollut oma kantamme.

Ruotsissa on puoluesihteerin puolueen pää-äänenkannattajan päätoimittajana. Se on normaalitilanne että puoluesihteerin muodostuu keskustaksi joka johtaa. Tainio täällä tahtoi esittää asiat toisella tavalla kuin ne todellisuudessa ovat. Ylimääräisessä puoluekokouksessa v. 1918 kun oli puhe puoluesihteerin valitsemisesta, ehdotin Tainiota tähän toimeen ja hän tulikin valituksi. Kun tämä oli tapahtunut niin minulta kysyttiin kuinka mi-

nä voin suositella sellaista miestä puoluesihteerin paikalle. Päätoimittaja ei muuten ole yksin määrännyt lehden kantaa. Ulkomaanosaston toimittaja esim. toimii aivan vapaasti. Puhuja kertoi tämän jälkeen aikaisemmista aikeistaan luopua toimestaan ja ilmoituksistaan erohakemuksensa jättämisestä, jolloin häntä aina oli pyydetty jäämään kun eri henkilöitä, joita oli toimeen ajateltu, ei siihen saatu.

Suomen Sosialidemokraatin toimijusta on supistettu siitä mitä oli Työmieheissä. Nyt on ainoastaan 6 miestä kun Työmieheissä sitävastoin oli II. Kuitenkin voidaan syyllä väittää, ettei lehti ole huonommin toimitettu kuin Työmies aikoinaan. Lehden toimituksessa nykyisin kasaantuu toimittajille liian paljon työtä. Minulle persoonallisesti on samantekevää miten toimi järjestetään mutta minä katson, että jos tämä puoluepuoleiston kokous antaa epäluottamuslauseen lehdelle niin se epäluottamuslause kohdistuu sitä työtä vastaan mitä on tehty ja ennen kaikkea sitä vastaan, että lehti on pyrkinyt paremman, puhtaamman toimitustavan kannalle, ei miksiäkään oikeistolaiseksi, joten tämä epäluottamuslause toiselta puolen muodostuu luottamuslauseeksi uudelle likaisilla keinoja käyttävälle toimitustavalle. Lisään vielä sen, että jos tämä epäluottamuslause annetaan niin minä olen vakuutettu että se ei tule vaikuttamaan edullisesti ei lehden toimitukseen eikä myöskään puolueen menestykseen.

K e t o: Olisi tehtävä ero lehden sävyn ja kannan välillä, ne ovat kaksi eri asiaa. Olen kokouksien koettanut pyrkiä siihen, että lehden sävy muuttuisi jyrkemmäksi ja mikäli olen joutunut sitä toimittamaan olen koettanut siihen pyrkiä. Toinen asia on lehden kanta. Siinä suhteessa olisi minulla yhtä ja toista muistuttamista. Siinä on ollut paljon sellaista, jossa minä en ole voinut olla mukana. En voi kuitenkaan mennä kaikkeen siihen, mitä täällä tahdotaan aikaansaada. Se kanta, jota Tainio täällä on ajanut ja myöskin Nordlund ehdottanut Neuvosto-Venäjään nähden, ei ole minusta sosialidemokraattiselle puolueelle soveltuva. Se tarkoittaa totuuden salaamista taktillisista syistä ja sitä en voi kannattaa. Sävy voidaan muuttaa toiseksi kuin mitä lehdessä on ollut nim. maltillisemmaksi niin että totuus työväelle annetaan mahdollisimman varovaisessa muodossa, mutta työväestöä ei saa taktiikan nimessä koettaa saattaa asettumaan

kannalle, joka ei ole totuuden mukainen. Tainion esittämä kanta ei ole ainoa oikea eikä se käsittääkseni ole useimman maan sosialidemokratian kanta. En tahtoisi olla mukana asettamassa ehtoa, ettei totuutta saisi esittää mutta se on esitettävä sellaisessa sävyssä, ettei se anna väärää käsitystä siinä suhteessa, että me tahtoisimme Venäjän vallankumouksen saavutukset riistää, että tahtoisimme auttaa vastavallankumousta. Täytyy erityisesti aina pyrkiä painostamaan sitä, että sitä emme tahdo, silloin kun meidän täytyy esittää niitä muistutuksia joita meillä on bolshevikkien kantaa vastaan.

H a k k i l a lausui ettei lehden toimitus voi noudattaa toista politiikkaa kuin puolueen hallinto. Puolueen pää-äänenkannattajan nimi muutettiin sellaiseksi, että se siinä suhteessa vastaisi eurooppalaisia työväenlehtiä ja täyttäisi täällä sen tehtävän, mitä vastaavat lehdet Skandinaviassa ovat täyttäneet. Olen pannut tyydytyksellä merkille, että vihdoin on päästy niin pitkälle että meillä on kunnollisesti toimitettu työväen lehti tässä maassa. Kommunistienkin on täytynyt tämä myöntää. Meillä on erittäin suuri ero olemassa puolueen pää-äänenkannattajan ja muiden puoluelehtien välillä. Se johtuu voimien puutteesta mutta myöskin siitä, että maaseutulehtiä toimittavat kaiken maailman kommunistiset nuorukaiset, jotka eivät uskalla ottaa mitään kantaa. Ennen kaikkea täytyy sosialidemokraattisella lehdellä olla selvä kanta. Meillä täytyy olla edesvastuuntunnetta joukkoihin nähden ja meidän täytyy olla itsenäisiä. Me olemme nähneet täällä puoluekokouksessa ja pitkin maata kuinka on koetettu nostaa mielipiteitä puolueen johtoa vastaan ja siltä taholta on tässä suhteessa koeteltu kaikkia mahdollisia keinoja. Keskustan julistus on tästä esimerkkinä. Mitä tulee Salinin kirjoitukseen ja Ryömän kirjaan niin ne eivät vaikuttaneet Valppaan tuomioon yhtään mitään, sen minä tiedän sillä olen ollut Valppaan asianajajana ja olen kutsunut Ryömän suuliisesti todistamaan. Minua ihmetyttää että henkilö, joka hiljakkoin on liittynyt puolueeseen ja joka on kirjoittanut oikeistolaisia artikkeleita, kun hän lähtee kiertämään maata niin ollaan valmiit uskomaan että hän on se henkilö, joka astuu puolueen parvin tyhjälle istuimelle. Puolueen pää-äänenkannattajan toimittajan valinta, jo silloin kun setapahtui, oli onnistunut. Meidän on noudatettava edelleen sitä tapaa, että kun valitaan henki-